

KAUNO REGIONO PLĖTROS PLANAS IKI 2020 METŲ

KAUNAS, 2010

Patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr.1

Užsakovas

Kauno apskrities viršininko administracija

Paslaugų teikėjas

Viešoji įstaiga Kauno regiono plėtros agentūra
Laisvės al. 46, Kaunas
Tel. (8 37) 408808, faks. (8 37) 408809
www.krda.lt

Darbo vadovas

Lina Misiukevičienė
lina.misiukeviciene@krda.lt

Darbo grupė

Alvydas Aleksandravičius
Gediminas Dapkus
Jolita Ramanauskienė
Vilma Vilutytė

Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų parengtas įgyvendinant projektą „Kauno regiono plėtros plano iki 2020 metų parengimas“ VP1-4.2-VRM-02-R-21-010, finansuojamą pagal Žmoniškųjų išteklių veiksmų programą iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

DALYVAVUSIEJI KAUNO REGIONO PLĖTROS PLANO IKI 2020 METŲ RENGIME

Juozas	Aleksandravičius	Birštono savivaldybės mero pavaduotojas atliekantis mero pareigas
Indrė	Antanaitienė	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo, investicijų, projektavimo ir projektų valdymo skyriaus vedėja
Rimutė	Arlauskiene	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja
Rita	Baidokaitė	Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai Tarptautinių ryšių vadovė
Ona	Balžekienė	Kauno apskrities viršininkė
Irena	Bulotaitė	Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinių reikalų departamento Socialinių paslaugų skyriaus vyr. specialistė
Vilius	Burokas	UAB „Kauno vandenys“ direktorius
Andrius	Cechanavičius	Kauno miesto savivaldybės administracijos Europos Sąjungos paramos ir strategijos skyriaus vedėjas
Aušrinė	Čiurinskienė	Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Plėtros programų ir investicijų skyriaus vyr. specialistė
Egidijus	Dargis	Birštono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėjo pavaduotojas
Audronė	Daubariene	Birštono savivaldybės administracijos Kultūros paveldo vyr. specialistė
Daiva	Dovydienė	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja
Vytautas	Griauslys	Prienų rajono savivaldybės administracijos Investicijų skyriaus vedėjas
Romualdas	Grigaras	Birštono savivaldybės administracijos Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyriaus vedėjo pavaduotojas
Dr. Andrius	Guravičius	Kauno technologijos universiteto Ekonomikos ir vadybos fakulteto docentas
Vilija	Gužytė	Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Plėtros programų ir investicijų skyriaus vyr. specialistė
Rasa	Ilonienė	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Vyriausioji specialistė (ekologė)
Vitalija	Jagelavičienė	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja
Lineta	Jakimavičienė	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėja

Antanas	Jurgaitis	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus vedėjas
Arūnas	Karlonas	Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamento direktorius
Jonas	Kederys	Birštono seniūnijos seniūnas
Kristina	Kemešienė	Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vyr. specialistė
Rinaldas	Klimas	Kauno rajono savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriaus vyr. specialistas
Kristina	Krikštanaitė	Raseinių rajono savivaldybės administracijos
Saulius	Kromalcas	Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Miesto įvaizdžio ir turizmo skyriaus vedėjas
Andrius	Kupčinskas	Kauno miesto savivaldybės meras
Dalia	Kupratienė	Kauno rajono savivaldybės administracijos Biudžeto ir finansų skyriaus vedėjo pavaduotoja
Violeta	Labutinienė	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Ekonomikos ir turto skyriaus vedėja
Romaldas	Laukaitis	Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio Aplinkos apsaugos skyriaus vedėjo pavaduotojas
Bronislovas	Liutkus	Jonavos rajono savivaldybės meras
Valerijus	Makūnas	Kauno rajono savivaldybės meras
Ingrida	Malciuvienė	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėja
Vidmantas	Malinauskas	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Karo prievolės administravimo vyr. specialistas
Juozas	Martinaitis	UAB „Garlita“ direktorius
Nijolė	Naujokienė	Kėdainių rajono savivaldybės merė
Česlovas	Neviera	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas
Angelė	Palekienė	Raseinių rajono savivaldybės administracijos
Regina	Petreikienė	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus vyr. specialistė
Faustas	Pilipavičius	Jonavos rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio seniūnijos seniūnas
Artūras	Pupalė	Kauno rajono savivaldybės administracijos Ekonomikos skyriaus vedėjas
Ilona	Ramanauskienė	Prienų rajono savivaldybės administracijos Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus vyr. specialistė
Algis	Revuckas	Birštono savivaldybės administracijos Ūkio, turto ir kaimo plėtros skyriaus vedėjo pavaduotojas

Vitalija	Romanovienė	Kauno miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento Plėtros programų ir investicijų skyriaus vyr. specialistė
Dr. Vytautas	Šileikis	Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų generalinis direktorius
Donatas	Šimukonis	Prienų rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriaus vedėjas
Jurgita	Šiugždienė	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus vedėja
Algimantas	Špėlis	Kauno krašto pramonininkų asociacijos prezidiumo narys
Vilija	Tamašauskienė	Kaišiadorių rajono savivaldybės gydytoja
Ramutė	Taparauskienė	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir turto valdymo skyriaus vyr. specialistė
Aurelija	Urbonienė	Prienų rajono savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų centro direktorė
Romualdas	Urmilevičius	Kaišiadorių rajono savivaldybė
Alvydas	Vaicekauskas	Prienų rajono savivaldybės meras
Ligita	Valalytė	VŠĮ "Technopolis"
Aldona	Vėbrienė	Kauno apskrities verslininkų darbdavių konfederacija
Henrikas	Vepštas	Prienų rajono savivaldybės administracijos Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus vyr. specialistas
Petras	Vežbavičius	Raseinių rajono savivaldybės meras
Marija	Vyšniauskienė	Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinių reikalų departamento Socialinių paslaugų skyriaus vedėja
Daiva	Vyšniauskienė	Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai Europos verslo ir inovacijų tinklo vadovė
Helmutas	Zabarauskas	Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Ekonomikos ir ūkio plėtros departamento vyresn. specialistas
Vilma	Zasimauskienė	Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamento Regiono ekonomikos ir socialinio vystymo skyriaus vedėja
Mindaugas	Ziedelis	Kauno regiono turizmo informacijos centras
Angelė	Žiūraitienė	Birštono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja
Arvydas	Žukauskas	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Kaimo reikalų skyriaus vedėjas

TURINYS

IVADAS.....	8
1. ESAMOS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ.....	10
1.1. Teritorija	10
1.2. Bendrasis vidaus produktas	11
1.3. Tiesioginės užsienio investicijos	13
1.4. Materialinės investicijos	15
1.5. Eksportas	16
1.6. Paslaugų sektorius	17
1.7. Turizmas	17
1.8. Transportas	17
1.8.1. Kelių transporto infrastruktūra	17
1.8.2. Geležinkelių transportas	18
1.8.3. Vandens transportas.....	18
1.8.4. Oro transportas	18
1.9. Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė ir kaimo plėtra	19
1.9.1. Kaimiškumas ir agrariškumas	19
1.9.2. Kaimo gyventojai ir darbo ištekliai	19
1.9.3. Kaimo ekonominės veiklos struktūra	19
1.10. Gyventojai	21
1.10.1. Gyventojų skaičius. Gimstamumas ir mirtingumas.....	21
1.10.2. Gyventojų migracija	23
1.10.3. Gyventojų amžius	24
1.11. Užimtumas ir nedarbas	25
1.12. Išsilavinimas	27
1.13. Švietimas ir ugdymas	28
1.13.1. Ikimokyklinis ugdymas	28
1.13.2. Bendrasis lavinimas.....	30
1.13.3. Profesinis mokymas.....	31
1.13.4. Aukštosios mokyklos.....	31
1.13.5. Neformalus švietimas	32
1.14. Kultūra ir sportas	32
1.15. Sveikatos apsauga.....	34
1.16. Socialinė apsauga	37
1.17. Socialinė parama.....	40
1.18. Gyvenamasis būstas.....	41
1.19. Viešasis saugumas	42
1.20. Technologinė aplinka	44
1.20.1. Telekomunikacinės technologijos	44
1.20.2. Atsinaujinanti energija.....	44
1.20.3. Mokslas ir technologijos.....	45
1.20.4. Inovacijos	45
1.21. Telekomunikacijos	46
1.22. Gamtinė ir kultūrinė aplinka.....	46
1.23. Energetika.....	47

1.24.	Šilumos tiekimas	49
1.25.	Dujų ūkis	50
1.26.	Vandentieka, vandenvala.....	50
1.27.	Oro taršos kontrolė ir aplinkos triukšmo prevencija	53
1.28.	Atliekų tvarkymas	54
1.29.	Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	57
2.	REGIONO PLĖTROS STRATEGIJA.....	68
2.1.	Regiono plėtros vizija ir prioritetai.....	68
2.2.	Kauno regiono plėtros prioritetai, tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai	68
2.3.	Regiono plėtros plano įgyvendinimas ir įgyvendinimo stebėseną	74
PRIEDAI		85

IVADAS

Kauno regiono plėtros planas atspindi regiono bendruomenės lūkesčius, nes jo rengimui buvo sutelktas platus partnerių tinklas, apimantis Kauno regiono savivaldybes, regiono asocijuotas struktūras, akademinius sluoksnius, verslo atstovus ir kt. Kauno regiono plėtros planas – tai Kauno miesto bei rajono, Kėdainių, Kaišiadorių, Prienų, Raseinių, Jonavos rajonų ir Birštono savivaldybių plėtros perspektyvos modelis bei priemonių šiam modeliui įgyvendinti sisteminė visuma. Planas susideda iš įvado, esamos ekonominės ir socialinės situacijos analizės bei regiono strategijos iki 2020 metų.

Kauno regiono plėtros plano rengimo tikslas įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę regioninei politikai, suformuluoti alternatyvias plėtros perspektyvas, parengti priemones ir numatyti nacionalines bei ES struktūrinių fondų ir programų lėšas joms įgyvendinti siekiant darnios regiono plėtros.

Be to, šia strategija siekiama suorientuoti regiono pramonės, statybos, transporto, informacinių technologijų, žemės, miškų ūkio, sveikatos apsaugos, švietimo, socialinės sferos ir kitų sektorių organizacijas, vadovus bei specialistus, kuriomis kryptimis tikslinga ir naudinga plėsti veikiančias ir steigti naujas įmones, įgyvendinti įvairius veiklos plėtojimo ar modernizavimo projektus.

Svarbiausia Kauno regiono plėtros strategijos paskirtis yra integruoti aukštesnio lygio ir žemesnio lygio strateginius dokumentus, t.y. numatyti kaip įgyvendinti nacionalinius strateginius dokumentus regione, tuo pačiu telkiant savivaldybių bendrą susitarimą šiais klausimais ir darant įtaką būsimiems nacionaliniams strateginiams dokumentams.

Rengiant Kauno regiono plėtros planą buvo vadovautasi Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymu ir vidaus reikalų ministro 2002 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 482 patvirtinta Regionų plėtros planų parengimo ir atnaujinimo metodika.

Rengiant planą buvo įvertintos plėtros planavimo ir teritorijų planavimo dokumentų nuostatos:

- Valstybės ilgalaikės raidos strategijos;
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 m. ilgalaikė strategijos;
- Lietuvos Europos Sąjungos struktūrinių fondų panaudojimo 2007-2013 metų strategijos ir ją įgyvendinančių Ekonomikos augimo, Žmoniškųjų išteklių plėtros ir Sanglaudos skatinimo veiksmų programų;
- Lietuvos inovacijų strategijos 2010–2020 metams;
- Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų strategijos ir programos;
- Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos;
- Kauno apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano;
- Kauno regiono savivaldybių plėtros strateginių planų.

Kauno regiono plėtros planas buvo rengiamas keliais etapais. 1999-07-27 buvo sudaryta ekspertų grupė iš Kauno apskrities viršininko administracijos, Kauno technologijos universiteto, Lietuvos žemės ūkio universiteto, Kauno plėtros forumo, Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų bei Lietuvos žemės ūkio rūmų specialistų. Ši ekspertų grupė parengė Kauno apskrities plėtros strategijos metmenis „Kauno regionas 2000+“, kurie 1999-12-10 buvo patvirtinti Kauno apskrities tarybos posėdyje.

2000 metais Kauno apskrities viršininko administracijos specialistų jėgomis buvo parengtas Kauno apskrities regioninės plėtros plano projektas, kuris 2000-06-27 buvo pristatytas, tačiau nepatvirtintas Kauno apskrities tarybos posėdyje, kadangi keitėsi plėtros planų rengimo metodika: atsisakyta teritorinio plėtros planavimo metodo ir įvestas šakinis plėtros planavimo metodas.

Atsižvelgiant į patvirtintus nacionalinius prioritetus, o taip pat į atskirų ministerijų regioninės plėtros prioritetus ir priemones bei apskrities savivaldybių pasiūlymus, 2001 m. buvo parengta Kauno apskrities regioninės plėtros patikslintų prioritetų ir priemonių santrauka, kuri 2001-09-09 buvo patvirtinta Kauno regiono plėtros taryboje.

Pirmasis Kauno regiono plėtros planas buvo patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2003-10-21 posėdyje.

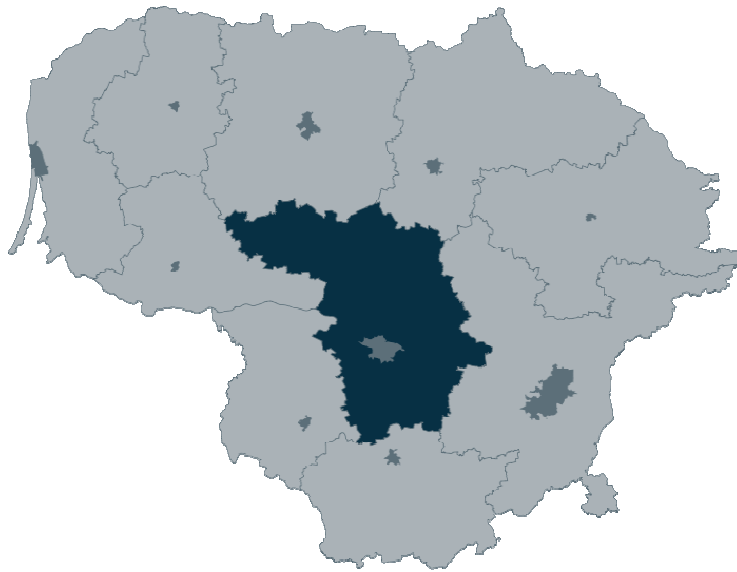
2006 metais Vidaus reikalų ministerija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos regionų plėtros programą, nustatyta tvarka atrinko paslaugų teikėją – Kauno regiono plėtros agentūrą, kuri suteikė techninę paramą Kauno regiono plėtros plano atnaujinimui. Atnaujintas Kauno regiono plėtros planas buvo patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2007-07-10 posėdyje.

2010 kovo mėn. Kauno apskrities viršininko administracija gavo ES paramą parengti Kauno regiono poreikius atitinkantį Regiono plėtros planą iki 2020 metų, įvertinant nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuojant jų reikšmę regioninei politikai, suformuluojant alternatyvias plėtros perspektyvas, parengiant priemones ir numatant nacionalines bei ES struktūrinių fondų ir programų lėšas joms įgyvendinti siekiant darnios regiono plėtros. Kauno apskrities viršininko administracija atrinko paslaugų teikėją Kauno regiono plėtros agentūrą Kauno regiono plėtros plano iki 2020 metų parengimui.

1. ESAMOS REGIONO SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

1.1. Teritorija

Kauno regionas yra patogioje geografinėje padėtyje: jis yra šalies centre, jame kertasi tarptautinės transporto ir geležinkelio magistralės. Regioną sudaro Birštono, Kauno miesto bei Kauno, Jonavos, Kaišiadorių, Kėdainių, Prienų, Raseinių rajonų savivaldybės. Tai vienintelis šalies regionas nesiribojantis su užsienio valstybe. Kauno regionas ribojasi su Alytaus, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės ir Vilniaus apskritimis.

1 pav. Kauno apskrities teritorija bendrame šalies teritorijos kontekste.

Kauno regiono teritorijos bendras plotas - 8089 kv. km arba 12,4 proc. visos šalies teritorijos. Tai yra trečias pagal teritorijos dydį ir antras pagal gyventojų skaičių regionas Lietuvoje. 2010 m. sausio 1 d. Kauno regione gyveno 666 318 gyventojai, iš jų 71,3 proc. gyveno mieste ir 28,7 proc. kaime. Regionas yra apgyvendintas žymiai tankiau nei bendras šalies vidurkis.

Regiono yra 13 miestų, iš kurių didžiausias – Kauno miestas (antrasis pagal gyventojų skaičių Lietuvoje). Svarbiausi kiti regiono miestai yra Kėdainiai, Kaišiadorys, Jonava, Prienai, Raseiniai ir unikalus regiono kurortas Birštonas, kuris garsėja gydomaisiais mineraliniais vandenimis ir poilsio galimybėmis.

Apskrityje gerai išplėtotas automobilių kelių tinklas. Svarbiausios tarptautinės automagistralės, kertančios apskritį, yra Klaipėda – Minskas – Maskva (Kijevas), Kaliningradas – Ryga, Varšuva – Ryga – Talinas (Helsinkis) (Via Baltica), Kaunas – Daugpilis, Kaunas – Sovetskas. Kauną ir jo regioną taip pat kerta svarbios geležinkelio linijos Maskva – Minskas – Vilnius – Kaliningradas; Vilnius – Kaunas – Klaipėda; Kaunas – Šiauliai – Ryga. Projektuojamas europinio standarto geležinkelis Rail Baltica – Lietuvos– Lenkijos siena–Marijampolė–Kaunas, kuris įsijungs į Europos geležinkelių tinklą.

Kauno rajone, šalia Kauno miesto veikia tarptautinius standartus atitinkantis Kauno (Karmėlavos) oro uostas, kuris gali priimti ir aptarnauti praktiškai visų tipų oro laivus. Įvairių aviakompanijų reguliarius reisai jungia Kauną su daugeliu Europos valstybių. Kita didelė oro uosto veiklos dalis – krovinių pervežimas. Tai yra stambiausias krovinių pervežimo oro transportu centras Baltijos valstybėse. Oro

uostas ribojasi su Kauno laisvąją ekonomine zona. Šis transporto infrastruktūros objektų kompleksas formuoja Kauno regioną kaip logistikos centrą.

Kauno regione sukoncentruotas didžiulis pramonės potencialas (pagaminama penktadalis visos šalies pramonės produkcijos, kurios didžioji dalis eksportuojama), sutelkti mokslo centrai (7 universitetai, 4 kolegijos, 2 aukštesniosios mokyklos), išplėtotas sveikatos priežiūros įstaigų tinklas (29 stacionarinės ir 76 ambulatorinės sveikatos priežiūros įstaigos). Regionas turi 9 profesionalius bei mėgėjiškus teatrus, iš kurių nacionalinėmis ir klasikinėmis tradicijomis pasižymi Kauno muzikinis, akademinis dramos ir lėlių teatrai. Veikia 21 muziejus, eilė meno galerijų ir kultūros centrų, kuriuose organizuojami regioniniai ir tarptautiniai renginiai.

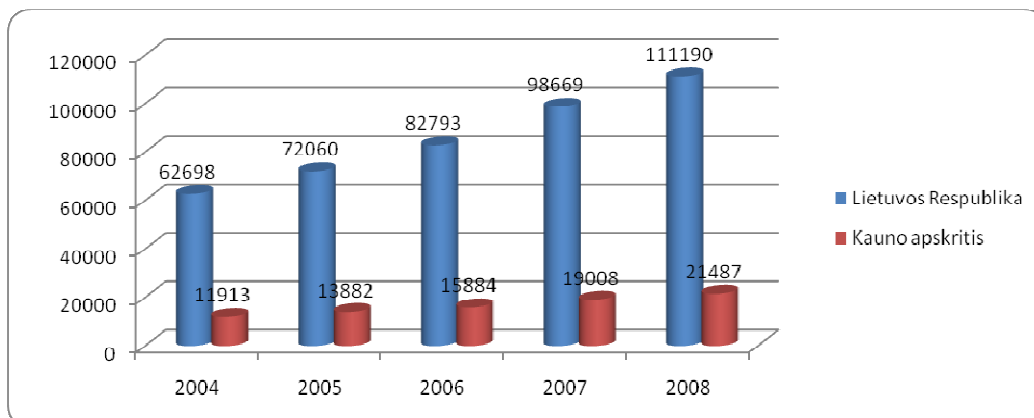
Kauno regionas yra ir žemės ūkio kraštas. Daugiau kaip pusę regiono teritorijos sudaro žemės ūkio naudos. Tai vienos geriausių žemių Lietuvoje – tik 5,8 proc. sudaro mažo našumo žemės. Kauno apskrities ūkininkai ir žemės ūkio įmonės pateikė daugiausia paraiškų Lietuvoje ES paramoms lėšoms ūkių modernizavimui gauti. Sparčiai vystosi regione viena pagrindinių alternatyvių žemės ūkiui veiklų – kaimo turizmas.

Regionas turi didelį gamtinį turizmo potencialą, kurį sudaro vidaus vandens telkiniai – ežerai ir upės, miškai. Iš vertingiausių ir įdomiausių gamtinių turizmo objektų, tinkamų kultūriniam ir ekologiniam turizmui, taip pat kaimo turizmui ir poilsiui. Kauno regione minėtini Kauno marių Nemuno kilpų, Dubysos regioniniai parkai, Aukštadvario, Panemunių, Tytuvėnų, Krekenavos regioninių parkų dalys, 36 valstybiniai, 50 savivaldybių, 35 valstybinių parkų draustiniai, Nemuno, Neries, Nevėžio, Dubysos, Verknės upių slėniai.

Kauno regione taip pat gausu kultūros paveldo objektų. Tarp patraukliausių pasaulio turistams objektų: Pažaislio vienuolyno ansamblis, kur vyksta vieni iš reikšmingiausių renginių – Pažaislio muzikos festivalis. Išskirtinis turizmo traukos objektas Kauno regione yra Rumšiškių Liaudies buities muziejus dėl savo ekspozicinio patrauklumo ir nepaprastai dėkingos geografinės vietos galintis tapti savarankišku turizmo centru. Pilgriminio turizmo plėtrai svarbi Kauno regione esanti viena iš šventų vietų – Šiluva, kuri yra Lietuvos piligrimystės kelio ramstis. Šiandien Šiluva – vienas svarbiausių maldininkų traukos centrų Lietuvoje, išlaikęs ilgiausią Švč. Mergelės Marijos Gimimo atleidų šventimo tradiciją, traukia ne tik Lietuvos, bet ir kitų pasaulio kraštų krikščionis. Didžiausias šalyje vandens vidaus kelias – Nemunas ir Kauno marios, Neries žemupys suteikia galimybę plėtoti rekreacinę laivybą ir vandens turizmą bei su juo susijusias paslaugas. Nacionalinių dviračių trasų sistema numato galimybę plėtoti dviračių trasų tinklą visame Kauno regione. Kauno regionas sėkmingai plėtoja tarptautinius ryšius. Jis pirmasis šalyje įstojo į Europos Regionų Asamblėją.

1.2. Bendrasis vidaus produktas

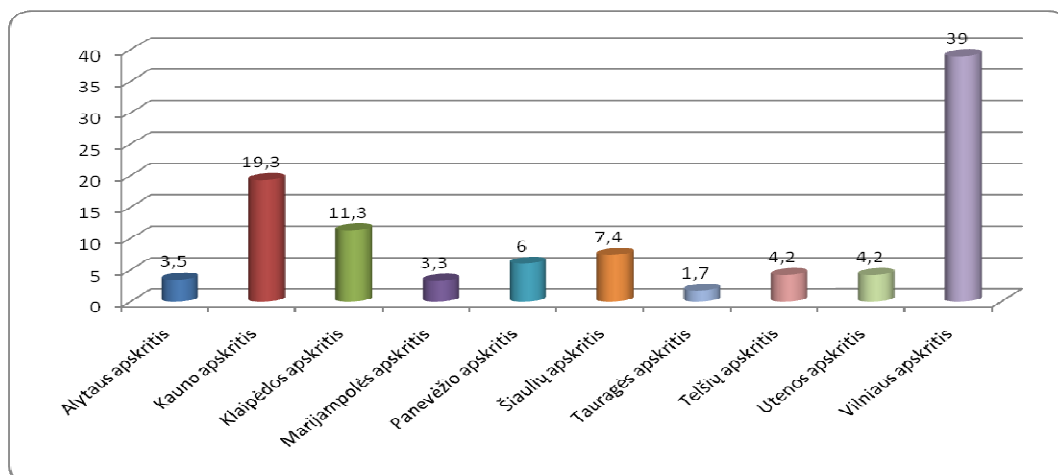
Bendrasis vidaus produktas (BVP) Kauno regione nuo 2004 iki 2008 metų išaugo 77,3 proc. ir sudarė 21487 mln.Lt (4 pav.). Tai šiek tiek didesnis didėjimas nei šalies vidurkis. Kauno apskrities sukurta BVP dalis šalies mastu turi didėjimo tendenciją ir 2008 metais sudarė 19,3 proc. nuo visos šalies BVP.

2 pav. BVP dinamika 2004-2008 metais.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

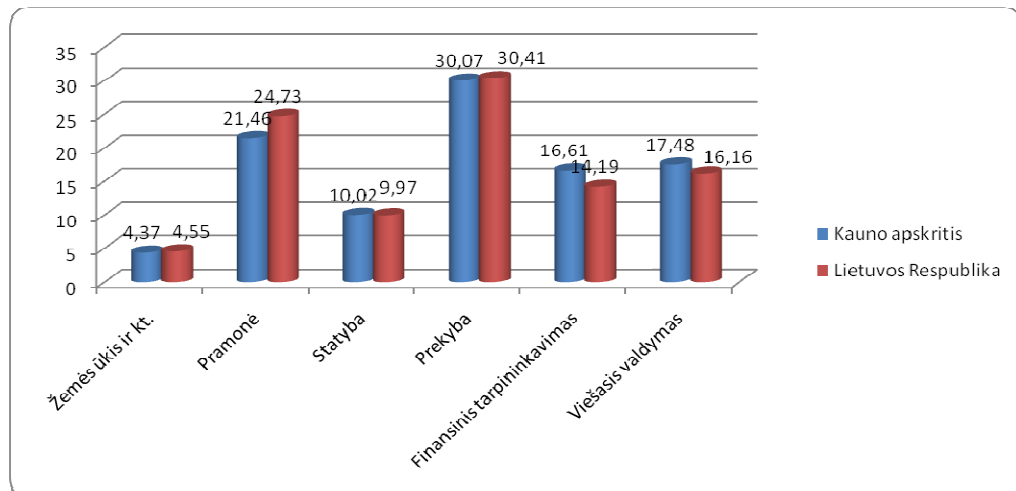
Kauno regionas yra antras pagal BVP pasiskirstymą Lietuvos regionuose 2008 metais. Kauno regioną pagal BVP ženkliai lenkia Vilniaus regionas, tačiau Kauno regione sukuriam daugiau BVP nei Klaipėdos apskrityje. Kiti Lietuvos regionai BVP sukuria daug mažesnę dalį BVP.

3 pav. BVP pasiskirstymas Lietuvos apskrityse 2008 metais, proc.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

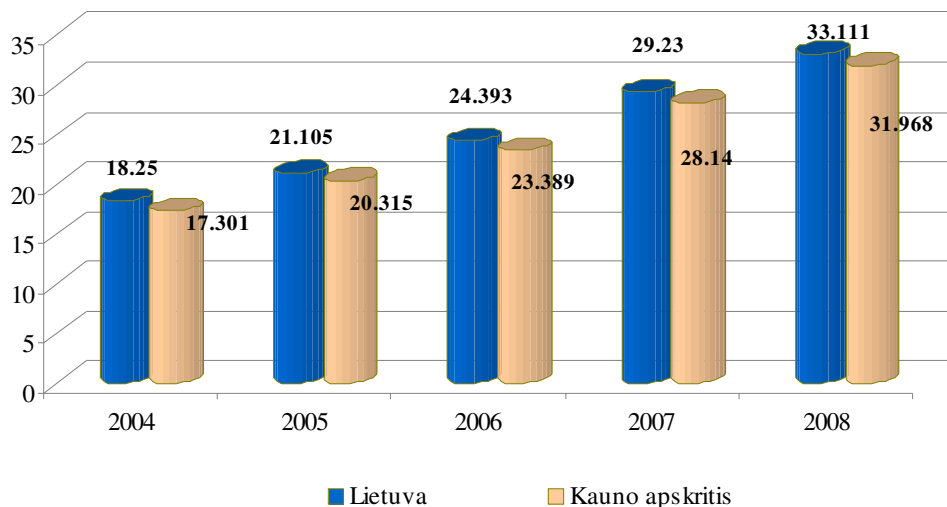
Kauno apskrityje vyrauja prekybos ir apdirbamosios pramonės sektoriai – BVP sukuriam 30,4 ir 24,7 proc.. Kauno apskrityje pagaminama apie penktadalis visos Lietuvos pramonės produkcijos. Apskrityje išplėtot mašinų ir prietaisų gamyba, metalo apdirbimo, chemijos, statybinių medžiagų, tekstilės ir trikotažo, poligrafijos, baldų, stiklo ir maisto pramonė.

4 pav. BVP pasiskirstymas pagal ekonomines veiklos rūšis Lietuvos Respublikoje ir Kauno apskrityje 2008 metais, proc.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

2008 m. BVP vienam gyventojui sudarė 31 968 Lt. (2004 m. – 17301 Lt.) Šis rodiklis yra 3,5 proc. žemesnis už šalies vidurkį, tačiau atsilieka tik nuo Vilniaus ir Klaipėdos regionų atitinkamų rodiklių.

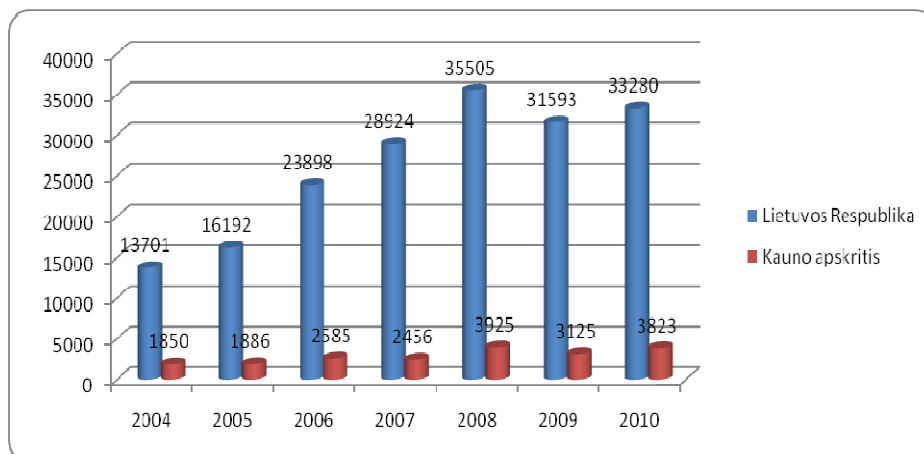
5 pav. Bendrasis vidaus produktas tenkantis vienam gyventojui 2004–2008 m., tūkst. Lt

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Dėl ekonominio sunkmečio 2009 metais šalyje BVP sumažėjo 15 proc., tikėtina, kad Kauno apskrityje šis rodiklis iki tol augęs taip pat ženkliai sumažėjo. Tačiau, atsižvelgiant į įvairių tarptautinių ekonomikos ir finansų institucijų prognozes, artimiausiais metais Lietuvos BVP, nors ir ne taip sparčiai kaip iki 2008 m., turėtų augti.

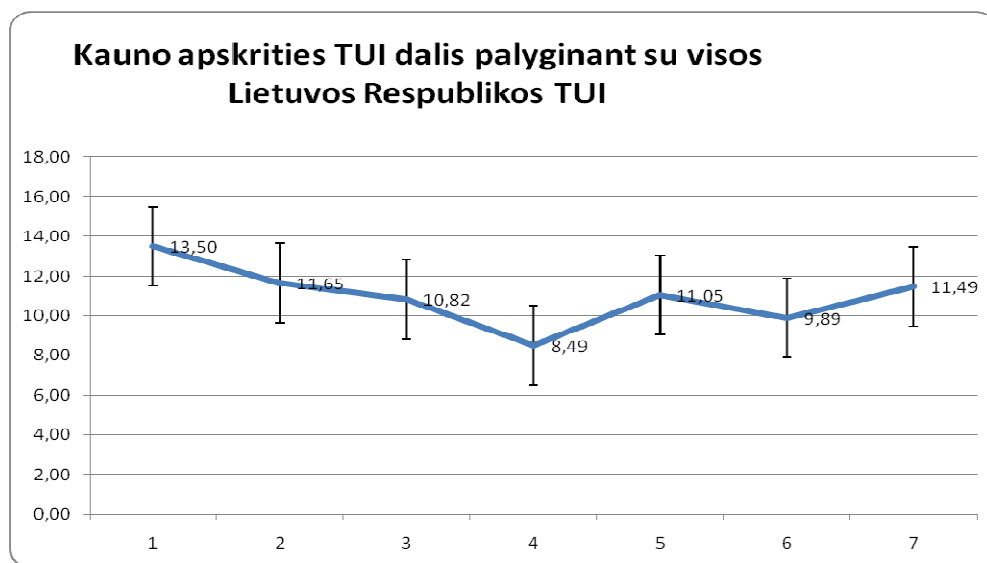
1.3. Tiesioginės užsienio investicijos

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Kauno regione, 2010 m. sausio 1 d. duomenimis, sudarė 3823 mln. litų ir, palyginti su 2004 metais, padidėjo daugiau nei 2 kartus.

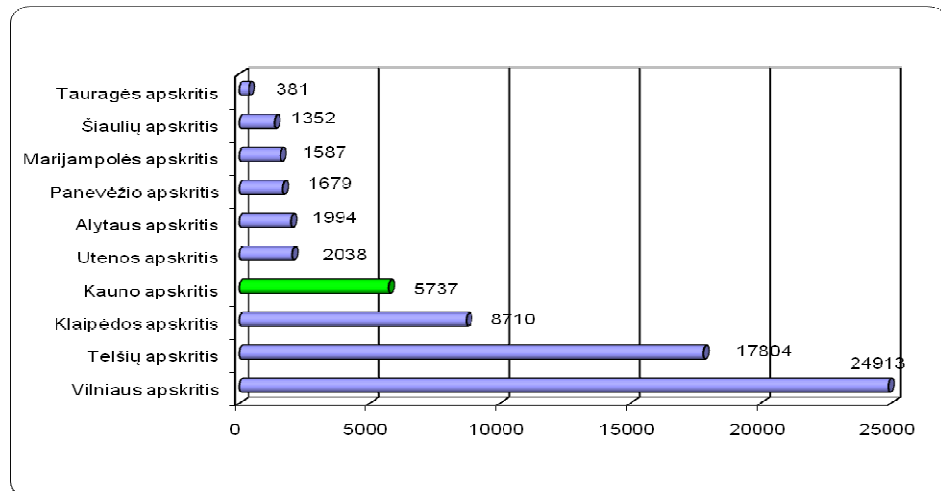

6 pav. Tiesioginės užsienio investicijos metų pradžioje, mln.Lt, proc. nuo visos šalies TUI.
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Palyginus TUI visos šalies mastu, Kauno regiono dalis, vertinant BVP sukūrimą šalies mastu (19,32 proc.), yra pakankamai maža – sudaro 11,49 proc. Matome, kad 2010 metų pradžioje TUI buvo žymiai didesnės nei 2009 metais, taip pat ir Kauno regiono dalis nuo visos šalies padidėjo nuo 9,89 proc. iki 11,49 proc. Tai rodo Kauno regione užsienio investicinės aplinkos pagerėjimą.

7 pav. Kauno apskrities TUI dalis palyginant su visos LR TUI, proc.
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

8 pav. Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui 2010 metų pradžioje, Lt.

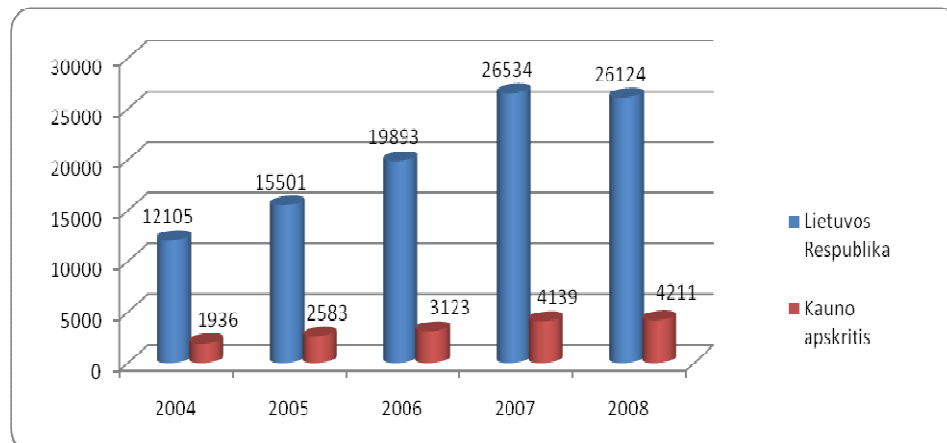
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Vidutiniškai vienam Kauno regiono gyventojui teko 5737 Lt (8 pav.). Kauno regionas pagal šį rodiklį yra tik ketvirtas šalyje, ir, palyginti su šalies vidurkiu (9997 Lt), atsilieka beveik 2 kartus.

1.4. Materialinės investicijos

Materialinės investicijos Kauno regione, 2008 metais sudarė 4211 mln. litų ir, palyginti su 2004 metais, padidėjo daugiau nei 2 kartus.

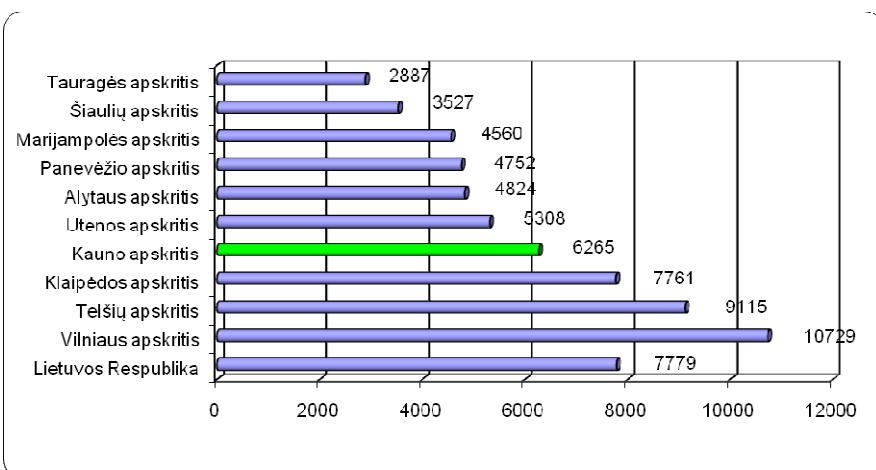
Palyginus materialines investicijas visos šalies mastu, Kauno regiono dalis, vertinant BVP sukūrimą šalies mastu (19,32 proc.), yra maža – sudaro 16,12 proc.

9 pav. Materialinės investicijos, mln.Lt, proc. nuo visų šalies materialinių investicijų.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Vidutiniškai vienam Kauno apskrities gyventojui teko 6265 Lt. Kauno apskritis pagal šį rodiklį yra tik ketvirtoji šalyje, ir, palyginti su šalies vidurkiu (7779 Lt), atsilieka 20 proc.

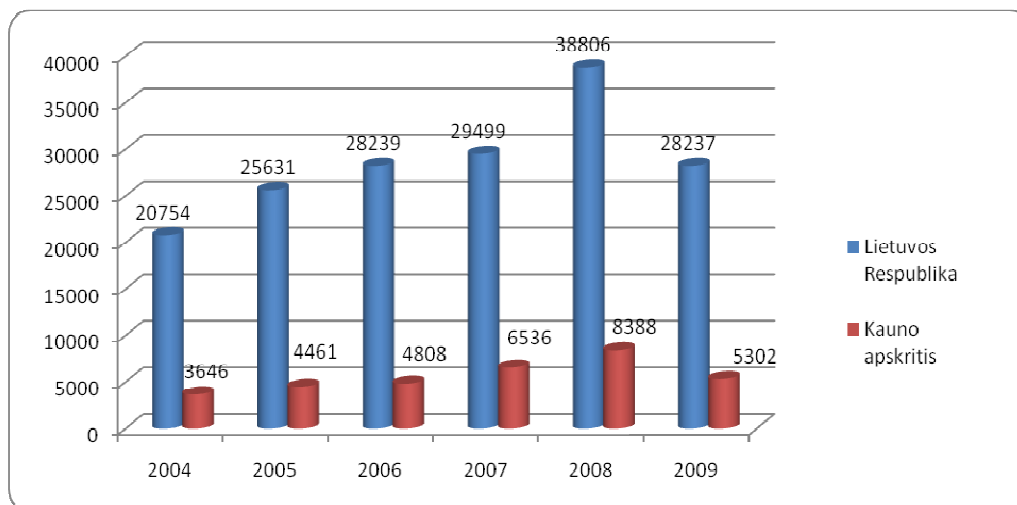

10 pav. Materialinės investicijos vienam gyventojui 2008 metais, Lt.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

1.5. Eksportas

Lietuviškų prekių eksportas Kauno regione pastaraisiais metais didėjo iki 2008 metų, tačiau ekonominės krizės metu 2009 metais stipriai sumažėjo ir sudarė 5302 mln. Lt. Palyginus lietuviškų prekių eksportą visos šalies mastu, Kauno apskrities eksporto dalis stipriai didėjo 2007 metais iki 22,16 proc., tačiau 2009 metais sumažėjo iki 18,78 proc.

11 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas, mln.Lt, proc. nuo visos šalies.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Nors Kauno regiono lietuviškos kilmės prekių eksportas 2009 metais sumažėjo 36,79 proc., palyginus su 2008 metais, tačiau Kauno regionas išliko antras regionas šalyje pagal lietuviškos kilmės prekių eksportą. Ekonomikos sunkmetis stipriai paveikė Kauno regiono lietuviškos kilmės prekių eksporto apimtį, kuris buvo konkurencingas šalies atžvilgiu, todėl prekių eksportą reikia skatinti.

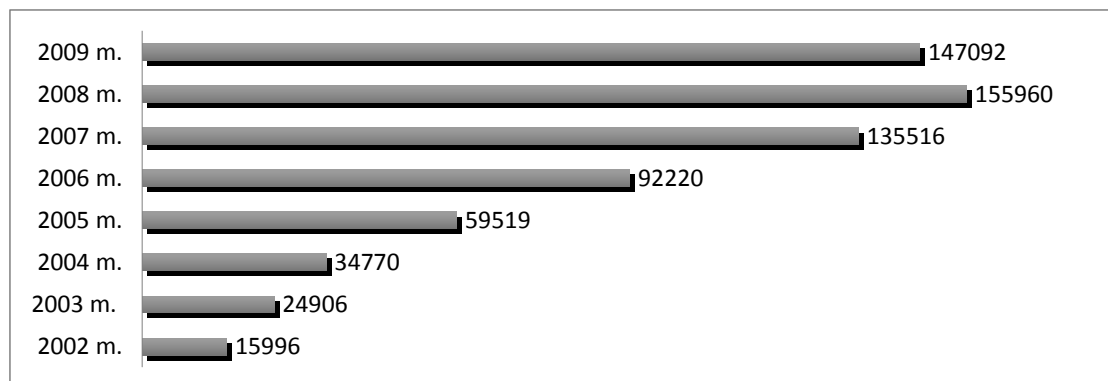
1.6. Paslaugų sektorius

Paslaugų įmonių pardavimo pajamos 2004-2008 metais stabiliai augo. Šis augimas matomas ir bendrai Lietuvos mastu, ir Kauno regione. Paslaugų įmonių pardavimų pajamų augimo tempai Kauno regione yra analogiški Lietuvos rodiklio augimui.

Paslaugų sektorius Kauno regione vystosi santykinai gerai – paslaugų įmonių pardavimo pajamos kasmet auga 24-32 proc. Tai užtikrina darbo vietų sukūrimą ir išlaikymą, gerina gyventojų užimtumą.

1.7. Turizmas

Kauno regione veiklą vykdo savivaldybių ir apskrities viršininko administracijos įsteigtas Kauno regiono turizmo informacijos centras. Centro misija – aptarnauti Kauno regiono svečius, teikti jiems reikalingą informaciją. Žemiau pateikti duomenys rodo, jog 2007-2009 metais aptarnauta 135 – 155 tūkst. svečių kasmet. Tai ženkliai didesni skaičiai nei ankstesniais metais. Tai rodo turistų susidomėjimą Kauno regionu.

11 Pav. Kauno regiono turizmo informacijos centro aptarnautų interesantų skaičius

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Apgyvendintų svečių skaičius Kauno regione 2005-2008 metais nuolat augo. Pateikti duomenys rodo, kad augimo tempai nuo 2005 iki 2008 metų sulėtėjo – 2006 metais apgyvendinta 23,39 proc. daugiau nei 2005 metais, o 2008 metais apgyvendinta tik 10,96 proc. daugiau nei 2007 metais. Tačiau Lietuvos mastu šis rodiklis smuko dar labiau – 2008 metais pokytis sudaro tik 2,59 proc. tai rodo, kad Kauno regionas vis dar išlieka populiarius turistų tarpe kaip traukos objektas, turintis eilę domėjimosi objektų, išvystytą turizmo ir rekreacijos infrastruktūrą.

Duomenys apie suteiktų nakvynių skaičių rodo, jog trumpėja svečių viešėjimo laikas – apgyvendintų svečių skaičius auga labiau nei suteiktų nakvynių skaičius. Nepaisant to, suteiktų nakvynių skaičiaus pokytis Kauno regione išlieka teigiamas, tačiau Lietuvos mastu pastebimos neigiamos tendencijos – 2008 metais suteiktų nakvynių skaičius sumažėjo 2,2 proc. (Kauno regione padidėjo 4,85 proc.). Tai rodo, kad Kauno regiono turizmo vystymo strategija ir įgyvendinamos priemonės pasiteisina.

1.8. Transportas

1.8.1. Kelių transporto infrastruktūra

Šiaurės–pietų kryptimi Kauno regiono teritoriją kerta transporto koridorius – magistralė Via Baltica (europinis kelias E67), kurios ilgis regione sudaro 83,5 km, IXB koridorius Klaipėda–Vilnius–Minskas

(europinis kelias E85), kurio ilgis regione – 154,4 km. 8 km ilgio ruože nuo Sargėnų sankryžos iki Sitkūnų šie transporto koridoriai sutampa.

Valstybinės automobilių kelių direkcijos bei transporto ir kelių tyrimo instituto duomenimis regiono magistralinių kelių techniniai kokybiniai parametrai (pavyzdžiui, lygumas pagal IRI, m/km) yra geresni nei vidutiniškai Lietuvoje, tačiau krašto kelių atitinkami rodikliai yra blogesni. Todėl tolimesnė regiono automobilių kelių tinklo plėtra sietina pirmiausia su rajoninių kelių kokybės gerinimu ir eismo saugumo didinimo priemonių juose įgyvendinimu.

1.8.2. Geležinkelių transportas

Kauno regiono teritoriją kerta transeuropinio geležinkelio (TER) tinklo IXD koridorius Kaišiadorys–Kaunas–Kybartai, esantis 120,6 km. ilgio bei elektrifikuota atkarpa (N.Vilnia–Vilnius–Kaunas), kurios bendras ilgis yra 122 km ir kur elektriniai traukiniai naudojami tik vietiniam keleivių transportui (maksimalus keleivinio susisiekimo greitis yra 120 km/val., krovinių traukinių greitis neviršija 90 km/val.).

Iš esmės geležinkelių tinklo pralaidumas regione yra patenkinamas, tačiau atskirų geležinkelio atkarpų būklė yra ypatingai prasta, ir jose būtinos investicijos, einamasis kapitalinis remontas siekiant atnaujinti bėgius, modernizuoti signalų ir telekomunikacijų sistemas. Žemi geležinkelių sistemos standartai trukdo sparčiai plėstis geležinkelių pervežamų krovinių apimtims.

2010 metais Lenkijos ir Lietuvos pasienyje oficialiai pradėti europinės geležinkelio vėžės „Rail Baltica“ tiesimo darbai. Ši iš pradžių iki Kauno nusidrieksianti vėžė (pilna atkarpa - nuo Varšuvos iki Helsinkio) sujungs Lietuvos geležinkelio sistemą su Vakarų Europa. Planuojama, kad jau 2014 metais iš Kauno bėgiais bus galima pasiekti Europos sostines. Tai leis Lietuvai padidinti pervežamų geležinkelio transportu krovinių srautus.

1.8.3. Vandens transportas

Lietuvoje yra 788 km vidaus vandens kelių, kurių 379,7 km. eksploatuojama keleivių ir krovinių gabenimui. Per Kauno regioną eina vietinės reikšmės vandens kelias Birštonas – Kaunas bei vienas svarbiausių šalies vandens kelių – vidaus vandens kelias Nemuno upe Kaunas–Jurbarkas–Klaipėda, be to Kauno upių uostas įtrauktas į Europos svarbiausių tarptautinės reikšmės (TINA) vidaus vandenų kelių tinklą. Taip pat vidaus vandens keliams Kaunas–Klaipėda ir keliui Kuršių mariomis yra priskirti vidaus vandens kelių maršrutai E41 ir E70, kurie Kauną per Klaipėdos uostą jungia su tarptautiniais laivybos maršrutais, o per Kaliningrado regioną su Vakarų Europos vidaus vandens kelių sistema.

Kauno regione vandens transportas užima nereikšmingą vietą dėl šių svarbiausių priežasčių: ribotas navigacijos periodas, keliai yra seklūs, jiems būdinga sezoninė vandens lygio kaita, ribotas laivybos maršrutų skaičius, pasenęs ir nepritaikytas įvairių rūšių krovinių vežimui vandens laivynas, šiuolaikinės infrastruktūros stoka.

1.8.4. Oro transportas

Kauno regione veikiantis Kauno oro uostas įtrauktas į ateities TINA tinklą. Kauno oro uostas yra Kauno rajone, 13,8 km į šiaurės vakarus nuo Kauno. Jo kilimo-tūpimo takas 3250 m., plotis 45 m. Oro uosto pralaidumas 800 000 keleivių per metus. Didžiąją dalį skrydžių, vykdomų į Kauno oro uostą, sudaro pigių skrydžių avialinijų, užsakomieji ir krovinių skrydžiai, didžioji dalis krovinių yra tranzitiniai. Oro uosto artimiausio laikotarpio plėtros perspektyvos yra sietinos su tolimesne pigių

skrydžių bei užsakomųjų skrydžių plėtra, bei su Kauno laisvosios ekonominės zonos veikla. Tačiau tam būtina plėsti oro uosto infrastruktūrą.

1.9. Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė ir kaimo plėtra

1.9.1. Kaimiškumas ir agrariškumas

Dėl didelio gyventojų tankio Kauno regionas yra pusiau kaimiškas. Kaimo vietovės užima 2,0 procentais mažesnę teritorijos dalį, o kaimo gyventojai sudaro 6,0 procentais mažesnę gyventojų dalį negu vidutiniškai šalyje. Kaimiškiausios yra Kauno, Prienų, Kaišiadorių ir Raseinių rajonų savivaldybės.

Žemės ūkio naudmenos užima 56,5 proc. viso apskrities žemės fondo. Tai 2,9 procento daugiau negu vidutiniškai šalyje. Didžiausia žemės ūkio naudmenų dalis yra Kėdainių ir Raseinių rajonų, mažiausia – Jonavos ir Kaišiadorių (51,2 proc.) rajonų savivaldybėse.

Kauno regiono gyventojai mažiau negu vidutiniškai šalyje yra priklausomi nuo žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės. Šiose sferose dirba 11,5 proc. visų užimtųjų gyventojų, kai vidutiniškai šalyje – 14,0 proc. Žemės ūkyje ir miškininkystėje sukuriamas tik apie 5,2 proc. regiono bendrojo vidaus produkto, kai šalyje – apie 5,7 proc.

1.9.2. Kaimo gyventojai ir darbo ištekliai

Kaime, ypač priemiestinėse Kauno miesto zonose, gyventojų bendrasis prieaugis yra teigiamas. Jį lemia ne natūralus gyventojų prieaugis, o teigiamas migracijos į kaimą saldo. Gyventojų migracija iš miesto į kaimą ir atvirkščiai yra intensyvi. Pagrindinės migravimo į kaimą priežastys yra nedarbas ir sunkios pragyvenimo sąlygos miestuose, taip pat miestiečių išikūrimas priemiestinėse gyvenvietėse ir sodininkų bendrijų namuose, grįžimas į kaimą ūkininkauti. Didžiausią migruojančių iš kaimo gyventojų dalį sudaro vidurines mokyklas baigę jaunuoliai, išvykstantys tęsti mokslą ar dirbti miestuose ir užsienyje.

Problemų turinčių miestiečių migracija didina kaimo socialines problemas, ypač nedarbo ir socialiai remtinų žmonių skaičiaus augimą, socialinės infrastruktūros plėtros poreikį. Migracija keičia kaimo veidą ir gyvenimo būdą. Priemiestinės gyvenvietės vis daugiau įgyja urbanizuotų vietovių bruožų. Atvykę į kaimus sunkiai integruojasi į kaimo bendruomeninį gyvenimą, mažai prisideda prie kaimo bendrųjų problemų sprendimo. Jaunimui išvykstant iš kaimo, mažėja kaimo intelektinis, kultūrinis ir verslinis potencialas, kaimas palaipsniui senėja.

1.9.3. Kaimo ekonominės veiklos struktūra

Pramonė kaimo vietovėse nėra išplėtotą. Didesnę reikšmę turi durpių gavyba (Kauno, Jonavos rajonų savivaldybėse), mėsos perdirbimas (Kaišiadorių, Kėdainių, Kauno rajonų savivaldybėse), medienos perdirbimas (visų rajonų savivaldybėse).

Kauno regionas yra intensyvios žemdirbystės zonoje, žemės ūkio naudmenų kokybė vidutiniškai įvertinta 43,5 našumo balais, t. y. 4,4 našumo balais daugiau negu vidutiniškai šalyje. Geriausi dirvožemiai yra Kėdainių ir Kauno, prastesni Prienų ir Kaišiadorių rajonų savivaldybėse. Beveik visos pernelyg šlapios žemės ūkio naudmenos yra nusaustos, tačiau kritiškai pablogėjusi sausinimo įrenginių fizinė būklė. Apskirtyje palankios sąlygos intensyviai grūdų, cukrinių runkelių, rapsų, bulvių, daržovių intensyviai ir ekologinei gamybai. Čia palankios sąlygos ir gyvulininkystės produkcijos

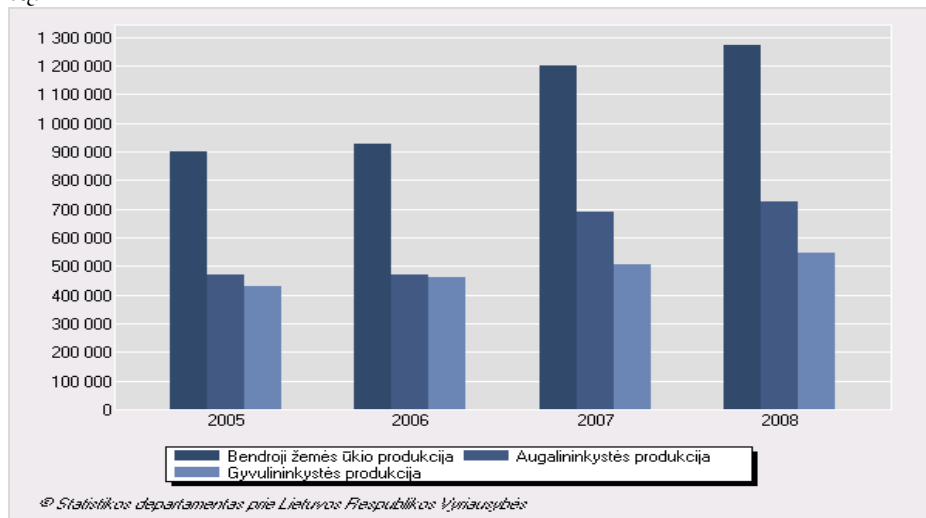

gamybos intensyvinimui. Todėl apskrities indėlis į bendrąsias šalies žemės ūkio gamybos apimtis yra svarus ir didėjantis.

LR Statistikos departamento duomenimis 2007 m. sausio 1 d. visų tipų ūkių skaičius Kauno regione buvo 32 297, iš jų ūkininkų ūkių - 32 186.

Kauno regione vyrauja smulkūs ūkiai, pusiau natūriniai ūkia. Ūkiai, kurių dydis nuo 2-5 ha ir 5-10 ha, 2007 m. sudarė daugiau kaip 62 proc. nuo bendro ūkių skaičiaus.

Kauno regiono žemės ūkio subjektų veikla įvairi. Palankios klimatinės sąlygos, geografinė padėtis, pakankamai aukštas žemės našumas regione leidžia plėtoti augalininkystę ir gyvulininkystę. Bendros žemės ūkio produkcijos pagamintos visuose Kauno regiono ūkiuose vertė 2006 m. siekė beveik 1.300,0 mln. litų.

12 pav. Bendroji žemės ūkio produkcija visuose Kauno regiono savivaldybių ūkiuose
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Žemės ūkio augalų derlingumas regione yra neženkliai didesnis už vidutinius šalyje. Tačiau vidutinis derlingumo lygis dabartinėmis rinkos sąlygomis dar nėra pakankamas gamybos efektyvumui užtikrinti. Didesni derlingumai yra modernizuotuose, pažangias technologijas taikančiuose ūkiuose, ypač Kėdainių rajono savivaldybėje.

Gyvulininkystė yra mažiau išplėtotą negu augalininkystė. Galvijų tankis yra mažesnis negu vidutiniškai šalyje ir kasmet (ypač galvijų prieauglio) mažėja. Kiaulių tankis taip pat sparčiai mažėja, tačiau vis dar yra didesnis negu vidutiniškai šalyje. Gyvulių bandų mažinimas yra prisitaikymo prie nepalankių rinkos sąlygų, o taip pat gamybos intensyvinimo padarinys. Gyvulininkystės produktų gamybos mažėjimo tempai yra žymiai lėtesni negu gyvulių skaičiaus mažėjimo. Tai pasiekama didinant gyvulių produktyvumą.

Plačiausiai regione paplitusi pieno gamyba. Pieno gamintojai aktyviai dalyvavo ir dalyvauja įvairiose ES programose (SAPARD, 2004 – 2006 m. BPD, 2007 – 2013 m., Kaimo plėtros programoje) įsisavinant paramą: atnaujino pastatus, įsigijo melžimo, pieno šaldymo įrangą.

Pagrindinė pirminės žemės ūkio gamybos problema – nepakankamas jos ekonominis efektyvumas. Nepakankamą efektyvumą lemia ne tik sudėtingos rinkos sąlygos bei nepakankama adaptacija prie jų, bet ir žemas gamybos procesų technologinis lygis, apyvartinių lėšų trūkumas, žemės ūkio subjektų nepakankamas organizuotumas, verslumo ir vadybinių gebėjimų trūkumai. Nepakankamas efektyvumas yra žemės ūkio konkurencingumo rinkose problema. Regione pagaminta žemės ūkio

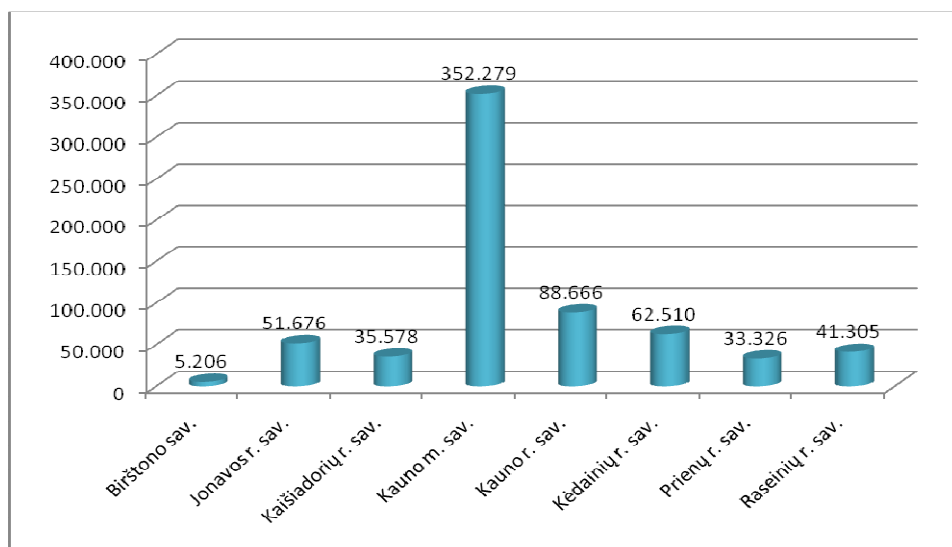
produkcija yra konkurencinga lyginant su produkcija, pagaminta Rytų ir Vakarų Lietuvos regionuose, tačiau mažai konkurencinga lyginant su produkcija, pagaminta kitose Vidurio Lietuvos regionuose ir užsienio šalyse.

1.10. Gyventojai

1.10.1. Gyventojų skaičius. Gimstamumas ir mirtingumas

2009 m. pradžioje Kauno apskrityje gyveno 670,5 tūkst. gyventojų (352,2 tūkst. iš jų – Kauno mieste). Tai sudarė 20,0 proc. šalies gyventojų ir buvo antra pagal gyventojų skaičių (po Vilniaus apskrities – 25,4 proc. šalies gyventojų) apskritis Lietuvoje. Apskrityje gyventojai pasiskirstę taip: 54,0 proc. moterys, 46 proc. – vyrai; 71,5 proc. miesto, 28,5 proc. – kaimo.

Kauno apskritis yra vienas tankiausiai apgyvendintų Lietuvos regionų. Gyventojų tankumas – 82,9 gyventojų 1 kv. km (Vilniaus apskrityje – 87,3 gyv./kv. km), kai tuo tarpu šalies vidurkis yra 51,3 gyv./kv. km. Atskirose savivaldybėse gyventojų tankumas svyruoja nuo 26,3 (Raseinių r. sav.) iki 2243,8 (Kauno m. sav.) gyventojų 1 kv. km. Kituose Lietuvos regionuose galime rasti žymiai mažiau apgyvendintų savivaldybių, pavyzdžiui, Varėnos r. sav. – 12,6 gyv./kv. km, Ignalinos r. sav. – 13,7 gyv./kv. km.

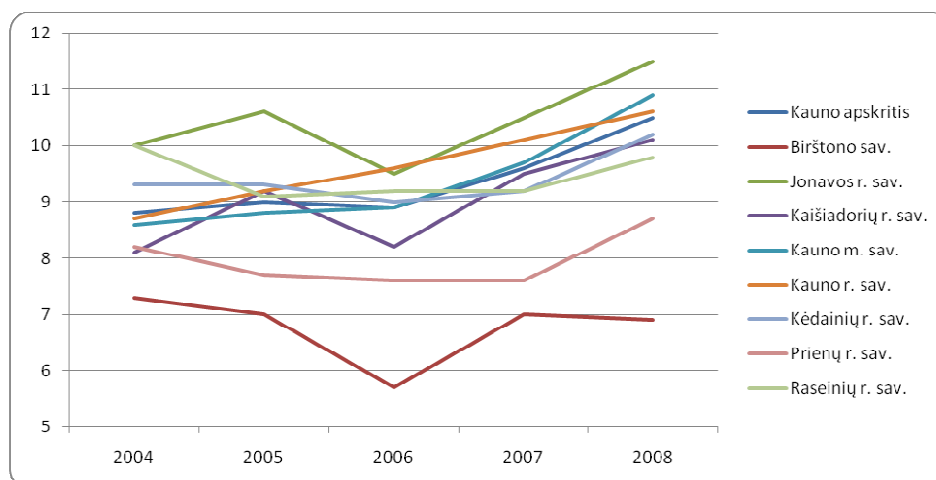

13 pav. Gyventojų skaičius apskrities savivaldybėse 2009 m. pradžioje

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

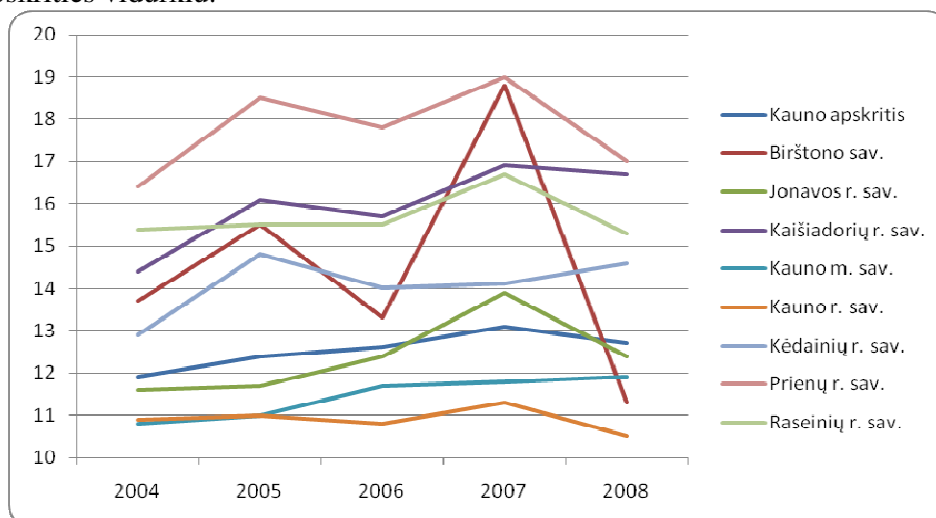
Gyventojų sudėtis pagal tautybę yra vienalytė – net 93,9 proc. gyventojų yra lietuviai, kai tuo tarpu Lietuvoje – 83,4 proc. (2001 m. gyventojų surašymo duomenimis). Kitos tautybės – rusai, lenkai, ukrainiečiai, žydai.

Gimstamumas Kauno apskrityje pastaruosius kelis metus nežymiai didėja. 2008 m. 1000 gyventojų teko 10,5 gimusių (Lietuvoje – 10,5). Nors tai ir atitinka vidutinės šalies tendencijas, tačiau trijose apskrityse (Klaipėdos, Telšių ir Vilniaus) gimstamumas didesnis. Didžiausiu gimstamumo lygiu pastaraisiais metais išsiskiria Jonavos r. sav. Joje gimstamumas (11,5 žm./1000 gyv.) 2008 m. buvo didesnis už apskrities vidurkį 1,0 žm./1000gyv.

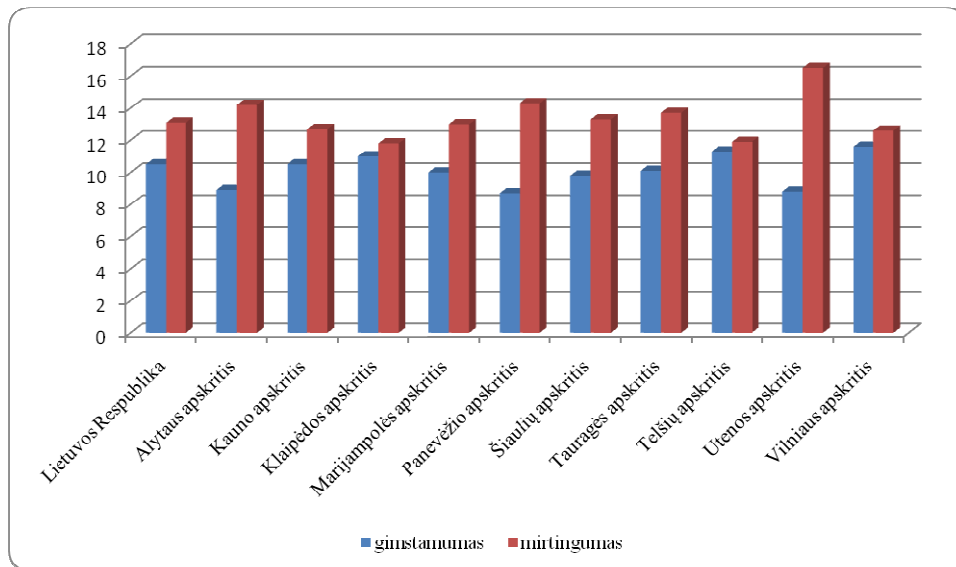
14 pav. Gimstamumo lygio dinamika Kauno apskrities savivaldybėse 2004–2008 m. 1000 -čiui gyventojų
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kitas kraštutinis pastebimas Birštono sav., kuri visais metais išsiskiria mažiausiu gimstamumu apskrityje. 2008 m. gimstamumas (6,9 žm./1000 gyv.) sudarė tik 65,7 proc. apskrities vidurkio. Mažesniu gimstamumo lygiu išsiskiria ir Prienų r. sav., tačiau čia pastebimas mažesnis skirtumas lyginant su apskrities vidurkiu.

15 pav. Mirtingumo lygio dinamika Kauno apskrityje 2004–2008 m. 1000 -čiui gyventojų
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Didžiausias mirtingumas Prienų savivaldybėje: 2008 metais – 17 mirusių žmonių 1000-čiui gyventojų. Mažiausias mirtingumas, mažesnis negu vidutinis šalies mirtingumas dviejose didžiausiose Kauno apskrities savivaldybėse – Kauno miesto ir Kauno raj.

16 pav. Mirtingumo ir gimstamumo dinamika Lietuvos regionuose 2008 m.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Gimstamumo rodikliai visoje Lietuvoje yra mažesni negu mirtingumo, natūralus gyventojų prieaugis yra neigiamas. Kauno apskrities gimstamumo ir mirtingumo rodikliai yra vidutiniai. Mažiausias gimstamumas ir didžiausias mirtingumas yra Utenos regione.

Natūralios gyventojų kaitos dinamikai įtaką turi gimstamumo ir mirtingumo lygio kitimo tendencijos. Pastaruoju metu šis rodiklis turi tendenciją didėti (artėti link teigiamo) ir 2008 m. pasiekė -2,2 natūralaus prieaugio tūkstančiui gyventojų (Lietuvoje – -2,6). Apskirtyje beveik visose savivaldybėse šis rodiklis yra neigiamas, tik Kauno r. sav. šis rodiklis 2008 m. buvo teigiamas (0,1). Šalies mastu didžiausias prieaugis yra Telšių ir Klaipėdos apskrityse, mažiausias – Panevėžio ir Utenos. Prienų r. ir Birštono savivaldybės apskrityje nagrinėjamu laikotarpiu išsiskyrė mažiausiu natūraliu gyventojų prieaugiu.

1.10.2. Gyventojų migracija

Migracijos saldo, parodantis atvykstančių bei išvykstančių iš teritorijos žmonių skirtumą, yra gana svarbus rodiklis, apibūdinantis regioną, kaip patrauklų gyventi. Respublikos mastu jis nėra toks informatyvus, bet atskirų regionų (apskričių, rajonų) lygyje parodo tam tikrą apibendrintą regiono patrauklumą gyventojams (ypač tuo atveju, kai didžiąją dalį migracijos sudaro migracija tarp apskričių, o ne jos viduje). Didesnis migracijos saldo būna tuose regionuose, kuriuose gyventojai randa palankesnes darbo bei gyvenimo sąlygas.

Lentelėje pateikiama vidinė ir tarptautinė migracija (Priedas Nr.4) Kauno apskrityje. Į regioną atvyksta kiekvienais metais panašus gyventojų skaičius, tačiau išvykstančių skaičius vis didėjo iki 2006 metų. 2006–2008 metais išvykstančių iš regiono gyventojų skaičius ėmė mažėti ir būtent tai sumažino neigiamą gyventojų migracijos saldo. Atvykimas į regioną yra stabilus. 2007 metais, lyginant su ankstesniais metais, daugiau žmonių atvyko į Kauno apskritį. Pagrindinės priežastys, lemiančios žmonių apsisprendimą atvykti, dažniausiai būna palankios darbo sąlygos. 2009 metų migracijos saldo ženkliai išaugo dėl prasidėjusios ekonominių sunkumų ir sparčiai didėjančio nedarbo.

Lentelėje pateikiami duomenys apie tarptautinę migraciją (Priedas Nr.4). Tarptautinės migracijos tendencija leidžia daryti išvadą, kad visas neigiamas saldo susidaro dėl išvykstančių gyventi į užsienį. Vidinė migracija apskrityje Lietuvos teritorijoje yra panaši abiem kryptimis.

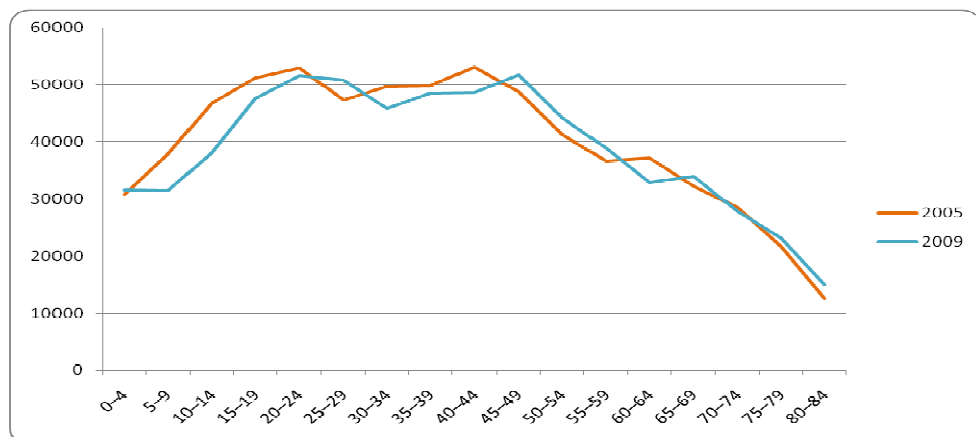
Lentelėje pateikiami duomenys apie vidinę ir tarptautinę migraciją ((Priedas Nr.4) kiekvienos Kauno apskrities savivaldybėje. Šiame kontekste išsiskiria Kauno rajono savivaldybė, turinti didžiausią teigiamą gyventojų saldo. Ši teigiama tendencija gali būti įtakota Kauno miesto gyventojų kėlimosi į artimas Kauno miestui gyvenvietes, stengiantis pabėgti nuo miesto triukšmo, tačiau tikslių duomenų šiai priežastčiai nustatyti nėra. Kauno rajone daroma daug investicijų, o tai taip pat gali įtakoti gyventojų migraciją.

Visi šie išnagrinėti veiksniai (migracija ir neigiami gimstamumo rodikliai) paaiškina pastebimą gyventojų skaičiaus mažėjimą regione pastaraisiais metais. Be to, gyventojų skaičiaus mažėjimui per 2001 metus (sumažėjimas beveik 50000 gyv.) didelę įtaką turėjo 2001 m. balandžio mėn. įvykęs visuotinis gyventojų surašymas, kurio metu buvo patikslintas Lietuvos, o kartu ir Kauno apskrities, gyventojų skaičius.

Remiantis pastarųjų metų Kauno apskrities migracijos tendencijomis ir atsižvelgiant į Europoje vyraujančias tendencijas, o taip pat atkreipiant dėmesį į įvairius mokslinius tyrimus, kurie tai patvirtina, galima prognozuoti, jog regiono gyventojų skaičius ir toliau mažės. To priežastimi bus vis mažėjantis gimstamumas ir didėjantis mirtingumas, prognozuojama didėsianti gyventojų migracija į užsienio valstybes, ypač dėl atsiversiančios ES darbo rinkos. Tačiau remiantis kitų Europos Sąjungos valstybių patirtimi, galima teigti, jog iš dalies emigraciją kompensuos pigesnės darbo jėgos imigracija iš Azijos, ir, galbūt, NVS valstybių.

1.10.3. Gyventojų amžius

Atsižvelgiant į esamas gimstamumo, mirtingumo ir migracijos tendencijas susidariusi demografinė situacija Kauno regione yra būdinga visai Lietuvai. Palyginimui pateikiame gyventojų skaičių amžiaus grupėse, lyginami duomenys yra 2005 ir 2009 metai. Ketverių metų pokyčiai Kauno regione akivaizdžiai parodo jaunų gyventojų mažėjimą, amžiaus grupės nuo 0-4, 5-9, 10 – 14 metų sumažėjo. Visa gyventojų amžiaus dinamikos kreivė 2009 metais pasislinko į dešinę – gyventojų senėjimo kryptimi.

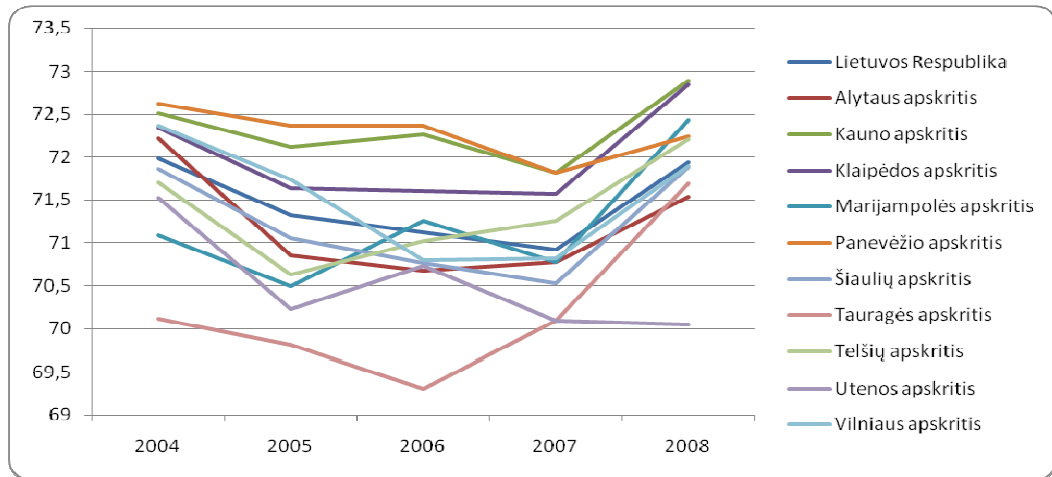

17 pav. Gyventojų skaičius 5 m. amžiaus grupėse 2005 ir 2009 metais

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Pastebimas gimstamumo padidėjimas 2008 metais nedaro didelės įtakos 0-5 metų amžiaus grupei. Akivaizdi tendencija – didėjantis pagyvenusių žmonių skaičius pastaraisiais metais stebimas visose išsivysčiusiose šalyse. Ši aktuali Europos Sąjungos problema neaplenkia ir Kauno regiono. Šie pokyčiai turės įtakos socialinių paslaugų sektoriui, ekonominiam regiono gyvybingumui, socialinių mokesčių naštai.

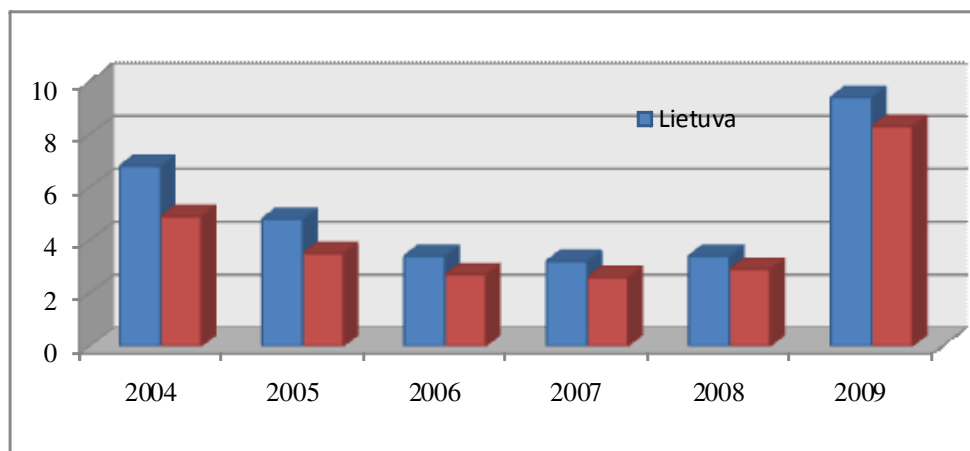
18 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2004- 2008 metais

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje 2008 metais buvo 71,94 metai. Pastaruosius penkerius metus vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje svyravo nuo 70,92 iki 71,99 metų amžiaus. Stebima ilgiausios vidutinės gyvenimo trukmės tendencija Panevėžio ir Kauno regionuose. Tauragės ir Utenos apskrityse tikėtina gyvenimo trukmė yra mažiausia 71,69 ir 70,05 metų. 2006-2007 metais vidutinė gyvenimo trukmė visoje Lietuvoje sumažėjo, 2008 metais išauga iki anksčiau buvusių rodiklių.

1.11. Užimtumas ir nedarbas

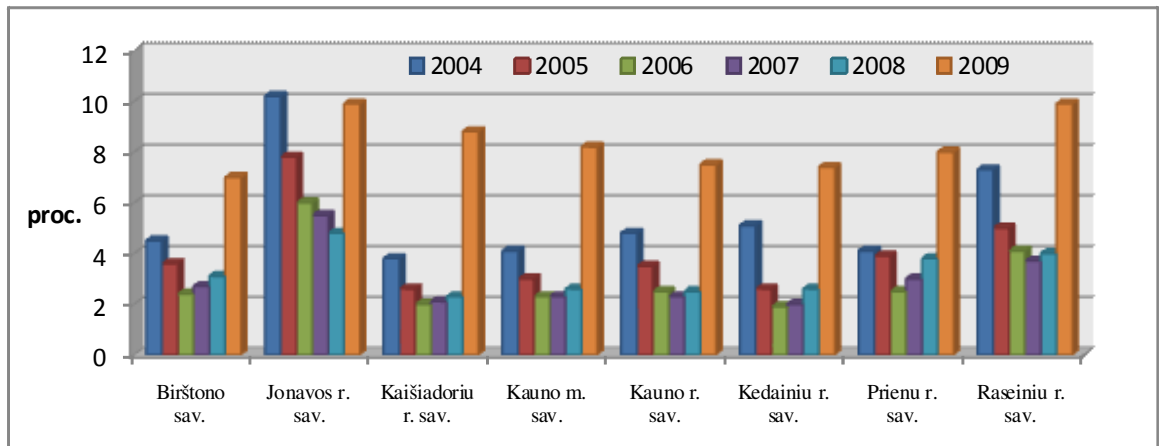
Vidutinis metinis registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) regione per pastaruosius metus svyravo tarp 2,6 ir 8,3 procentų.

19 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Lietuvoje ir Kauno apskrityje, procentais
LR Darbo biržos duomenys.

Tai žymiai geresni rodikliai, negu visos Lietuvos vidurkis, kuris per tą patį laikotarpį svyravo tarp 3,2 ir 9,4 proc. Didžiausia registruota bedarbystė Kauno regione 2009 m. buvo Jonavos r. sav., kur registruoto nedarbo lygis siekė net 9,9 proc. Remiantis 2004–2009 m. Lietuvos darbo biržos duomenimis, galima teigti, jog Jonavos r. sav. visą šį laikotarpį buvo didžiausias registruoto nedarbo lygis apskrityje ir vienas iš didžiausių šalyje, be to, registruoto nedarbo lygis Jonavos r. sav. turėjo tendenciją didėti. Todėl Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 112 pripažino Jonavos rajono savivaldybę problemine.

20 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis

LR Darbo biržos duomenys.

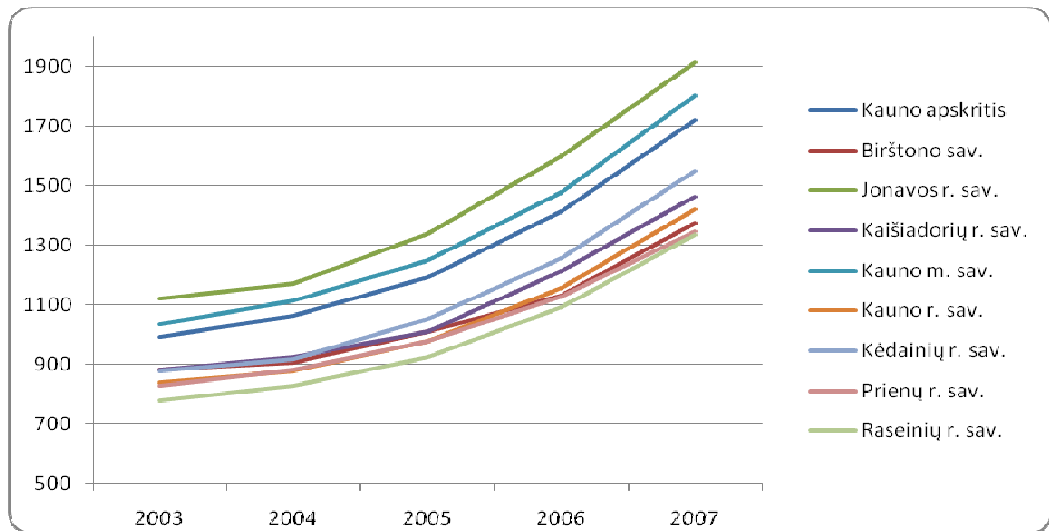
Pastaraisiais metais dėl ekonomikos sunkmečio ir su tuo susijusio įmonių bankrotų skaičiaus išaugimo bei darbuotojų skaičiaus mažinimo, registruoto nedarbo lygis auga, ir kaip prognozuojama, piką pasieks tik 2011 m. todėl svarbu šiuo metu skatinti gyventojų užimtumą ir verslumą, nes augantis nedarbas didina socialinę atskirtį ir skatina gyventojų emigraciją.

Daugiausiai gyventojų Lietuvoje randa darbą paslaugų sektoriuje, taip pat pramonės įmonėse. Mažiausiai dirbančiųjų yra žemės ūkyje, miškininkystės ir žuvininkystės bei statybos sektoriuose.

Kauno apskrityje užimtųjų 2009 metais buvo 282 tūkstančiai, tuo tarpu visoje Lietuvoje 1,416 mln. Kauno regionas yra antras pagal dydį gyventojų ir užimtųjų skaičiumi Lietuvoje. Užimtųjų pasiskirstymas pagal sektorius yra artimas Lietuvos vidutiniams rodikliams. Lietuvoje 64 proc. visų užimtųjų dirba paslaugų sektoriuje, statyboje ir žemės ūkyje – po 9 proc., pramonėje – 18 proc. Kauno regione 66 proc. dirba paslaugų sektoriuje, 8 proc. statybos sektoriuje, 6 – žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje, 20 proc. – įvairiose pramonės šakose.

Užimtųjų statistikoje išsiskiria Tauragės ir Marijampolės regionuose, šiuose regionuose žemės ūkyje dirba atitinkamai 28 ir 21 proc. užimtųjų, Vilniaus regionas turi didžiausią paslaugų sektoriuje dirbančių darbuotojų skaičių – 75 proc., Telšių ir Utenos apskrityje didžiausia pramonėje dirbančiųjų procentinė išraiška – 23 proc.

Užimtųjų pasiskirstymas sektoriuose lemia gyventojų ir jų šeimų ūkių gaunamas pajamas. Gaunamų pajamų dydis lemia gyvenimo kokybę, bendrą socialinę regiono situaciją, socialinės paramos poreikį. Taip pat parodo ekonominio išsivystymo atotrūkį tarp įvairių regiono savivaldybių.

21 pav. Vidutinis bruto darbo užmokestis 2003 – 2007 metais

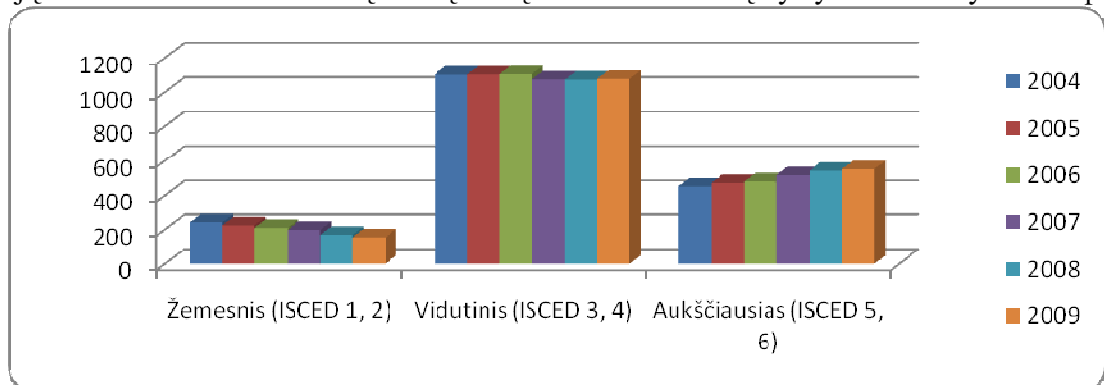
LR Darbo biržos duomenys.

Statistikos departamentas pateikia bruto darbo užmokesčio duomenis iki 2007 metų. Didžiausias bruto darbo užmokestis Jonavos r. bei Kauno m. Atlyginimų augimas iki 2007 metų buvo tolygus, vienodai augo visame regione.

Raseinių r. ir Prienų r. savivaldybėse bruto darbo užmokestis buvo mažiausias. Tarp mažiausių vidutinio bruto darbo užmokesčio Raseiniuose ir Prienuose bei Jonavos r. savivaldybės rodiklio susidaro 30 proc. skirtumas. Kauno regione vidutiniai atlyginimų dydžiai pasiskirstę labai netolygiai. Tai rodo regiono savivaldybių tarpusavio socialinį ir ekonominį atotrūkį.

1.12. Išsilavinimas

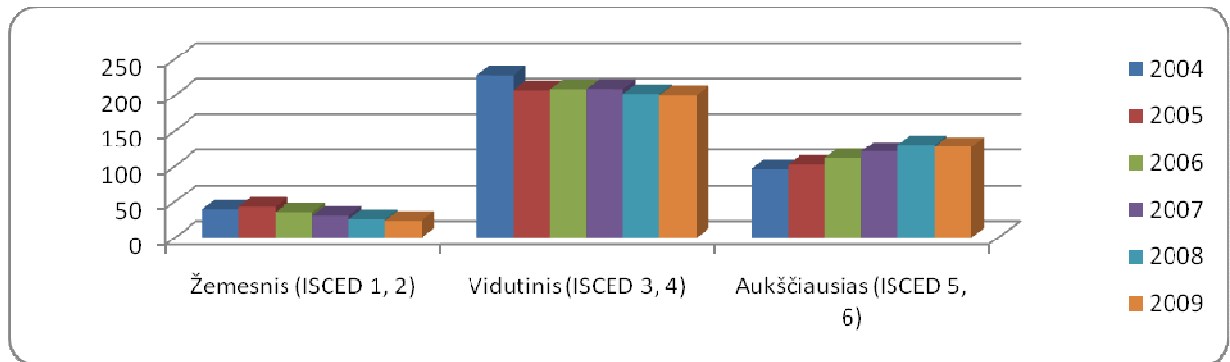
Gyventojų išsilavinimas turi didelės įtakos įvairių ekonomikos šakų vystymuisi bei vykdomai politikai.

22 pav. Gyventojų (25-64m) išsilavinimas Lietuvos Respublikoje

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Lietuvoje bendras gyventojų išsilavinimas yra aukštas, pastaraisiais metais didėja aukščiausio išsilavinimo specialistų skaičius ir mažėja žemesnio išsilavinimo darbuotojų. Vidutinio išsilavinimo skaičius yra pakankamai pastovus per pastaruosius trejus – šešerius metus. Žemesnio išsilavinimo gyventojų sumažėjo nuo 13,4 proc. 2004 metais iki 8,7 proc. 2009 metais. Tuo tarpu aukščiausio išsilavinimo gyventojų skaičius padidėjo nuo 25,2 iki 30,95 proc.

23 pav. Gyventojų (25-64m) išsilavinimas Kauno regione

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

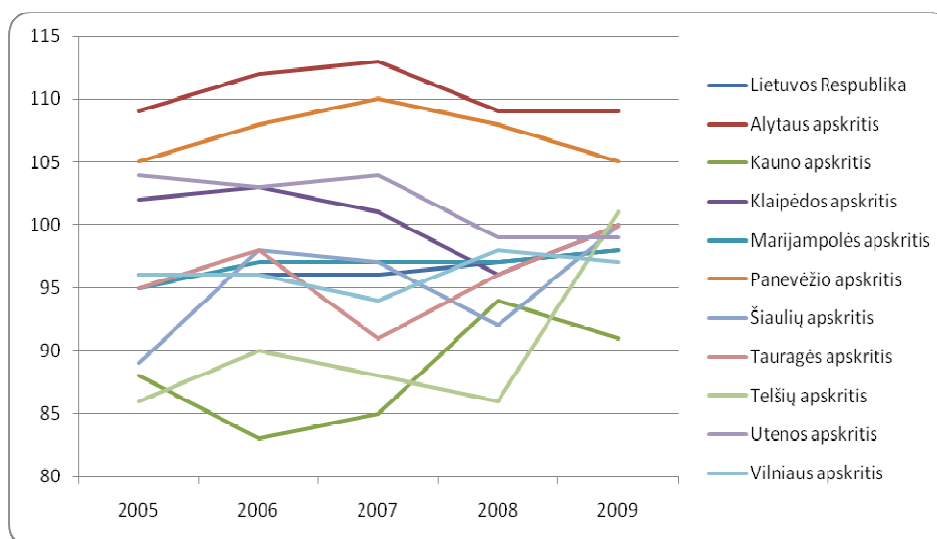
Kauno regione stebima labai panaši tendencija kaip ir visoje Lietuvoje. Tačiau Kauno regione yra žymiai didesnis aukščiausią išsilavinimą turinčių gyventojų skaičius 36,25 proc. visų 25-64 metų gyventojų. 2004 metais šis rodiklis buvo 26,4 proc. Lyginant su bendru Lietuvos rodikliu aukščiausio išsilavinimo gyventojų yra 5 procentais daugiau. Vidutinio išsilavinimo gyventojų skaičius mažėja, taip pat ir procentinė išraiška. 2009 metais vidutinio išsilavinimo gyventojų 25-64 metų buvo 200,5 tūkst. ir tai sudaro 57 proc. Šis rodiklis yra mažesnis negu Lietuvos 60,36 proc. Kauno regione yra mažas žemesnį išsilavinimą turinčių gyventojų skaičius ir jis nuolat mažėja. Šie duomenys rodo, kad Kauno regione esanti darbo jėga turi išsilavinimą aukštesnį negu visoje Lietuvoje.

1.13. Švietimas ir ugdymas

Siekiant tapti žinių visuomene švietimas ir ugdymas tampa labai svarbia savivaldybių politikos dalimi. Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatuose numatyta valstybės ir visuomenės pastangomis sukurti efektyvumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį mokyklų tinklą. Savivaldybės taip pat yra įpareigosios sukurti pakankamą programų tinklą įvairiose išsilavinimo grandyse. Savivaldybės turi užtikrinti kokybišką švietimą, pedagoginę, spec. pedagoginę ir psichologinę pagalbą.

1.13.1. Ikimokyklinis ugdymas

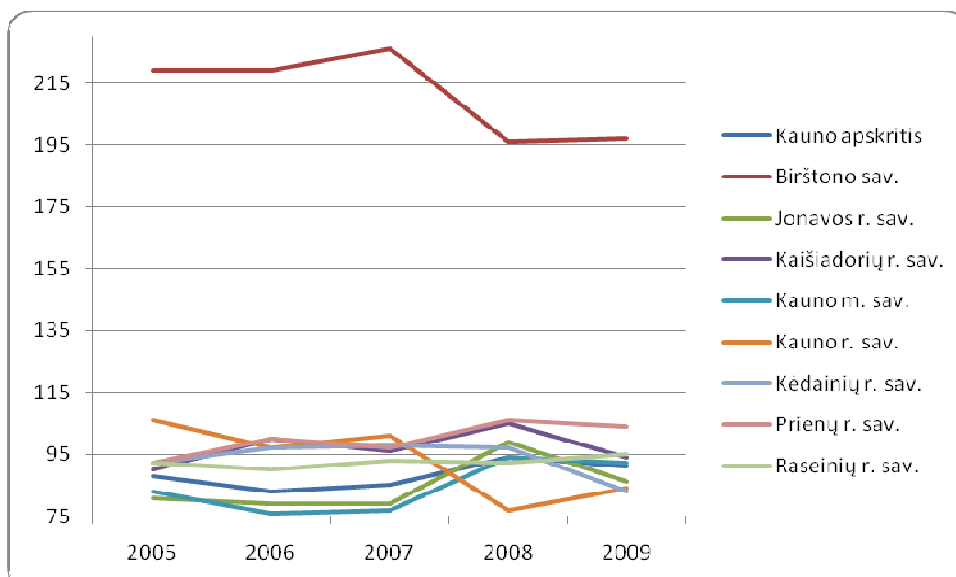
Lietuvoje ikimokyklinis ugdymas yra neprivalomas, jo paskirtis tenkinti pažintinius ir socialinius poreikius. Ikimokyklinis ugdymas leidžia vaikams socializuotis, paruošia vaikus mokymuisi mokykloje, vaikai ikimokyklinio ugdymo įstaigos išmoksta bendravimo ir socialinių įgūdžių, prisitaikyti prie aplinkos ir pačio mokymosi proceso. Ikimokyklinis ugdymas lavina vaiko intelektualinius, emocinius ir fizinius sugebėjimus, šie gebėjimai ir lemia vaiko galimybes prisitaikyti jį supančioje aplinkoje. Pagrindinės priežastys lemiančios tėvų pasirinkimą leisti vaikus į ikimokyklinio ugdymo įstaigas yra socializacijos įgūdžių poreikis ir būtinybė dirbti.

24 pav. Ikimokyklinių ugdymo vietų skaičius tenkantis 100 vaikų Lietuvos regionuose

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius tenkantis 100 vaikų parodo Lietuvos darželių talpumą ir šio tinklo plėtojimo poreikius. Kauno regione yra vienas mažiausių ugdymo vietų skaičius lyginant su kitais regionais. Lietuvos vidurkis 95 – 96 vietos. Kauno regione 2009 metais vidutiniškai 100 vaikų atiteko 91 vieta. Toks vietų skaičius yra optimalus. Jei rodiklis viršija 100, esama infrastruktūra nepanaudojama efektyviai, tai yra ikimokyklinio ugdymo įstaigos turi laisvų vietų.

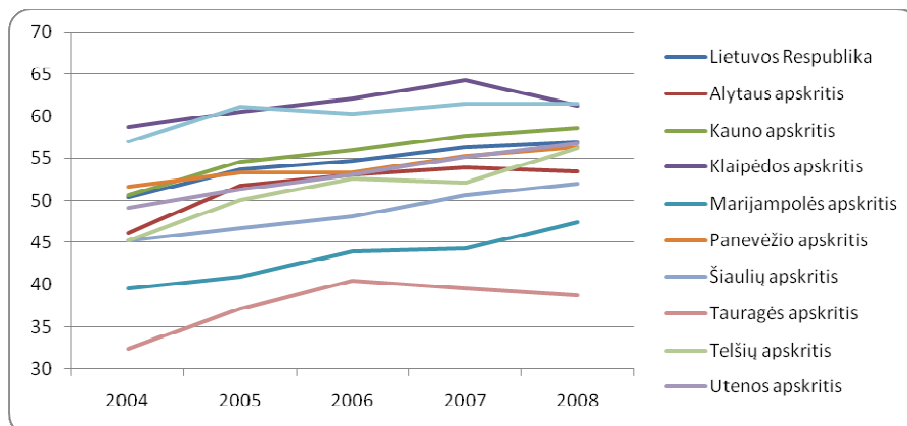
25 pav. Ikimokyklinių ugdymo vietų skaičius tenkantis 100 vaikų Kauno regione

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione mažiausias ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius 100 vaikų yra Kauno r. (84 vietos), Jonavos r. (86 vietos) ir Kėdainių r. savivaldybėse (83 vietos). Prienų savivaldybėje rodiklis didesnis už 100, o tai rodo, kad esama infrastruktūra neišnaudojama. Išsiskiria Birštono savivaldybė, kurioje yra

vienas darželis, tačiau dėl mažo gyventojų skaičiaus jame yra daug laisvų vietų. Birštone 100 vaikų tenka 197 vietos.

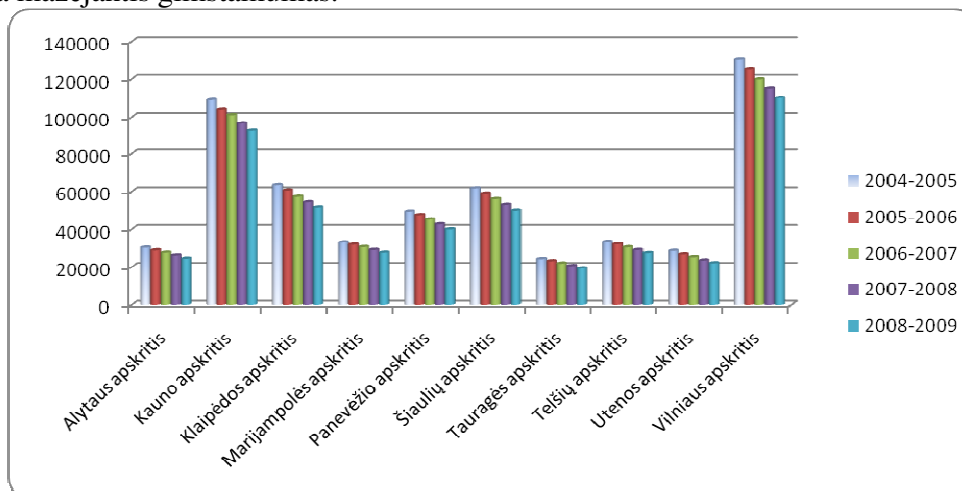
26 pav. 1-6 metų amžiaus vaikai dalyvaujantys ikimokykliniame ugdyme, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais, proc.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kitose savivaldybėse ikimokyklinio ugdymo įstaigų vietų skaičius yra optimalus, artimas 100. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius didžiausias Kauno m. ir Kauno r. savivaldybėse, kuriose yra didžiausias gyventojų skaičius.

1.13.2. Bendrasis lavinimas

Bendrojo lavinimo mokykloms ir mokinių skaičiui didelę įtaką daro demografiniai pokyčiai. Visi vaikai privalo lankyti bendrojo lavinimo mokyklas, ši nuostata įtvirtinta įstatyme. Mažėjanti mokinių skaičių lemia mažėjantis gimstamumas.

27 pav. Bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

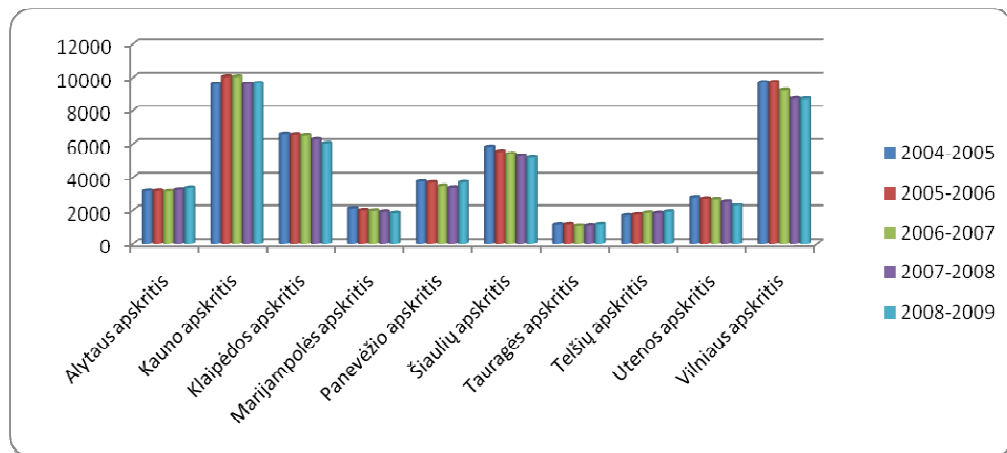
Visose apskrityse mokinių skaičius mažėjo tolygiai. Daugiausiai moksleivių yra Vilniaus ir Kauno regionuose, proporcingai esamam gyventojų skaičiui. Kauno regione 2009 metais mokėsi 92,7 tūkst. bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių. Per paskutinius penkerius metus bendrojo lavinimo moksleivių skaičius sumažėjo 15 proc. Pastaraisiais metais stebimas nedidelis gimstamumo

padidėjimas. Planuojant mokyklų tinklą svarbu sekti demografinę situaciją ir prognozuoti bendrojo lavinimo mokyklų vietų poreikį.

1.13.3. Profesinis mokymas

Daugelyje regionų profesinių mokyklų mokinių skaičius paskutinius penkerius metus mažėja.

28 pav. Mokinių skaičius profesinėse mokyklose

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione 2009 metais mokėsi 9654 mokiniai – didžiausias skaičius Lietuvoje. Atsižvelgiant į regione esantį gyventojų skaičių, Kauno regiono profesinės mokyklos pritraukia daugiau moksleivių lyginant su kitais regionais. 2007 – 2009 metais besimokančių profesinėse mokyklose skaičius regione pastovus.

1.13.4. Aukštosios mokyklos

Lietuvoje kolegijų skaičius paskutiniais metais sumažėjo nuo 27 iki 23. Kauno regione yra vienas didžiausių kolegijų skaičių Lietuvoje atsižvelgiant į esamą gyventojų skaičių. Vilniaus apskrityje yra veikiančios 6 kolegijos, Kauno apskrityje – 5.

Kauno regione kolegijų koncentracija yra didžiausioje Kauno miesto savivaldybėje – 4, viena kolegija veikia Kauno r. savivaldybėje. Kolegijų studentų skaičius regione yra pakankamai pastovus, keičiasi atsižvelgiant į demografinę situaciją, tačiau bendras studijuojančių poreikis išlieka vienodas.

Kauno regionas Lietuvoje išsiskiria universitetų skaičiumi. Šiuo metu Lietuvoje veikia 23 universitetai, 6 iš jų Kauno regione. Didžiausias universitetų skaičius yra sostinėje – 13.

Nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus ir demografinių tendencijų aukštasis mokslas Lietuvoje ir Kauno regione yra labai populiarus. 31 procentas visų studijuojančių universitetuose mokosi Kauno regione – 46057 studentų 2009 – 2010 metais .

Universitetinį išsilavinimą teikia didžiausios Kauno regiono savivaldybės – Kauno r. savivaldybė, kurioje yra įsikūręs Lietuvos Žemės ūkio universitetas bei Kauno mieste veikiančios 5 universitetai.

1.13.5. Neformalus švietimas

Neformalaus švietimo tikslas yra tenkinti kiekvieno žmogaus asmeninius poreikius, suteikiant reikalingas žinias ar įgūdžius, sudaryti sąlygas tobulinti specialiuosius vaikų ir suaugusiųjų gebėjimus.

Neformalus vaikų švietimas organizuojamas bendrojo lavinimo mokyklose, taip pat meno mokyklose, sporto centruose ir kituose lavinimo centruose. Taip pat organizuojamas suaugusiųjų neformalus švietimas, steigiant įvairias organizacijas, mokymo ar meno centrus, sporto kolektyvus.

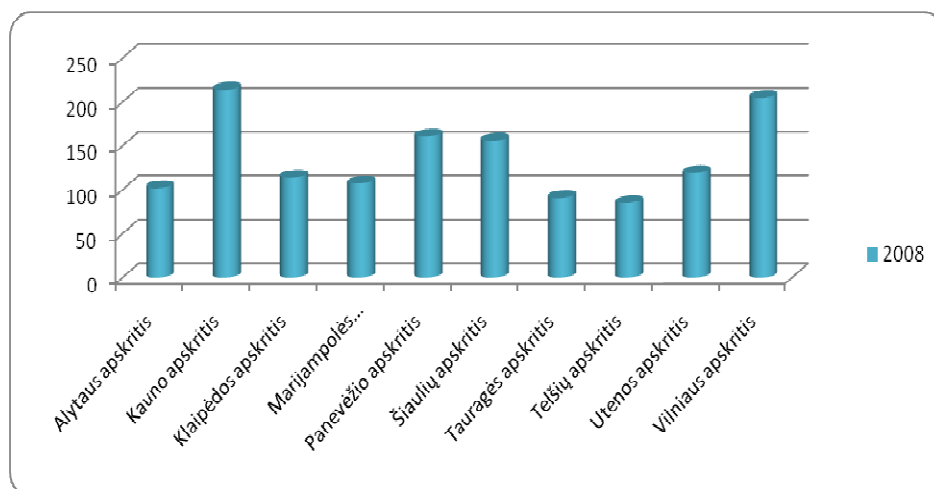
Organizuojant neformalųjį švietimą stebima aiški tendencija – ženkliai daugėja privačių organizacijų teikiančių neformalaus švietimo paslaugas. 2009 metais privačių organizacijų, teikiančių paslaugas suaugusiems, skaičius padvigubėjo, taip pat ženkliai auga privačių organizacijų skaičius besimokantiems vaikams. Valstybinės neformaliojo švietimo organizacijos turi ribotą finansavimą, jų skaičius per paskutinius penkerius metus keitėsi nežymiai.

1.14. Kultūra ir sportas

Kultūra ir sportas yra socialinio gyvenimo sudedamoji dalis, papildanti gyvenimo kokybės sampratą. Kultūra saugo istorinį paveldą, tradicijas, modernumą, taip pat teikia žmogui dvasinio pažinimo džiaugsmą, sportas skatina žmonių judėjimą ir sveiką gyvenseną.

Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje kultūra ir sportas besikeičiant santvarkoms nukentėjo labiausiai. Atsiradus daugybei socialinių ir ekonominių problemų, kultūra ir sportas gavo antraeilių problemų statusą ir jų sprendimas vis atidedamas vėlesniam laikui. Esant ekonominiams sunkumams kultūros poreikis atrodo ne toks svarbus. Pagrindinė pastarojo laikotarpio problema yra žmogiškieji ištekliai kultūros sektoriuje bei infrastruktūros sutvarkymas.

Daugiausiai piniginių lėšų skiriama pasenusių pastatų ir infrastruktūros išlaikymui. Trūksta finansavimo šios struktūros atnaujinimui. Yra sudėtinga finansuoti pasenusius pastatus, kai ištekliai naudojami akivaizdžiai nenaudingai ir skiriamas finansavimas galėtų būti efektyvesnis. Tačiau lėšų atnaujinimui nepakanka todėl, kultūros bei sporto sektorius negali toliau vystytis, o skiriamas finansavimas atrodo neefektyvus. Nereformavus kultūros ir sporto sektoriaus paslaugų bei finansavimo, neatnaujinus esamos infrastruktūros esama situacija blogės ir teikiamos paslaugos praras esamą kokybę ir poreikį visuomenės gyvenime.

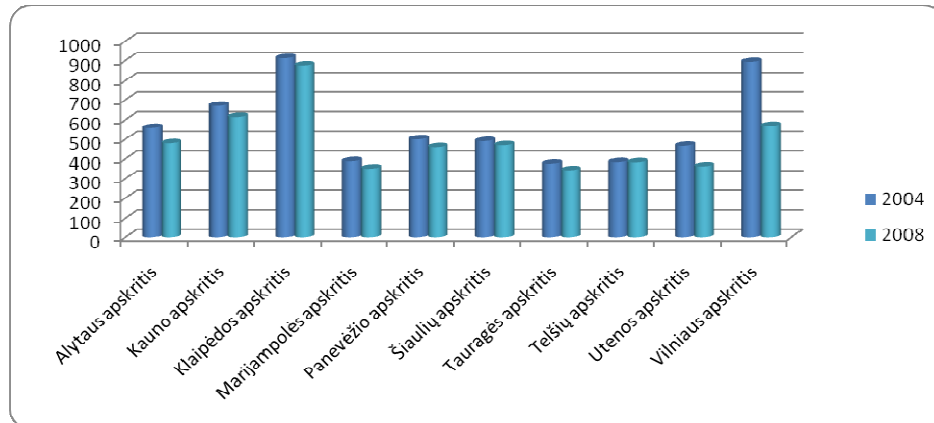

29 pav. Bibliotekų skaičius

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Lietuvoje esantis bibliotekų tinklas buvo išplėtotas ankstesnėje santvarkoje. Plintant elektroninėms bibliotekoms, interneto prieinamumui ir informacijos sklaidai jame, tradicinių bibliotekų svarba mažėja. Tačiau poreikis skaityti knygas Lietuvoje vis dar išlieka aktualus. Kauno regione bibliotekų skaičius yra didžiausias – 214 bibliotekų, Vilniaus apskrityje – 205 bibliotekos. Iš viso Lietuvoje yra 1373 bibliotekos. Pateikiame bibliotekų aptarnaujamą lankytojų skaičių.

30 pav. Vidutiniškai vienai bibliotekai tenka skaitytojų lyginant 2004 ir 2008 metų duomenis
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Palyginimui pateikiame 2004 ir 2008 metų duomenis. Skaitytojų skaičius bibliotekose mažėja, ši tendencija stebima visame pasaulyje, plintant interneto informacinei sklaidai. Kauno apskrityje bibliotekos 2008 metais aptarnavo vieną didžiausių skaitytojų skaičių – 614 vidutiniškai vienai bibliotekai. Lyginant su kitais regionais, Kauno regione bibliotekų tinklas yra gerai išplėtotas ir aptarnauja daug skaitytojų.

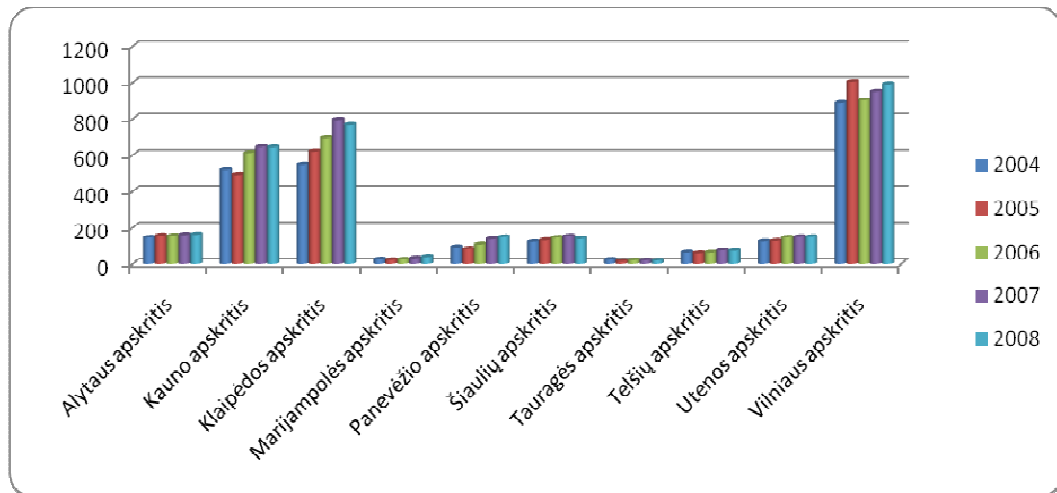
Lietuvoje nuo seno nusistovėjo esami kultūros centrai, kurie mažesnėse gyvenvietėse yra visuomenės traukos ir neformalaus švietimo centras.

Kauno regione yra didžiausias kultūros centrų skaičius, jų kiekis per paskutinius penkerius metus pasikeitė nežymiai. Centrai finansuojami iš savivaldybių biudžetų, todėl jų atsiradimas arba panaikinimas yra lėtas procesas. Iš viso Lietuvoje yra 856 kultūros centrai. Valstybės politikoje numatyta šiuose centruose steigti daugiafunkcinius centrus kaimiškose vietovėse, kurie galėtų tenkinti ir kitus visuomenės poreikius.

Kai kurie kultūros centrai išnaudoja esamą infrastruktūrą vienai iš patraukliausių laisvalaikio praleidimo formų – kinui. Didesniuose miestuose veikia kino teatrai. Kinas ypač mėgiamas įvairaus amžiaus žmonių, todėl yra plėtojamas išskirtinai privačių iniciatyvų dėka, šis verslas yra atsiperkantis.

Per metus kino filmuose apsilanko apie 3,4 mln žmonių (šiam skaičiuje nėra įskaičiuoti sporto renginiai). Kauno regione yra vienas didžiausių kino žiūrovų skaičius, proporcingai regiono gyventojų skaičiui.

Kita, mažiau populiari laisvalaikio praleidimo forma yra muziejų lankymas. Tai yra svarbi kultūrinio ir pažintinio gyvenimo dalis. Pastaraisiais metais muziejų lankymas išlieka pastovus.

31 pav. Muziejų lankytojų skaičius, tūkst. asmenų

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kiekvienais metais Lietuvoje muziejus aplankos daugiau negu 3 mln. lankytojų. Daugiausiai muziejų lankytojų sutraukia trys didžiosios apskritys. Kauno regione muziejus kiekvienais metais aplanko apie 650 tūkst. lankytojų.

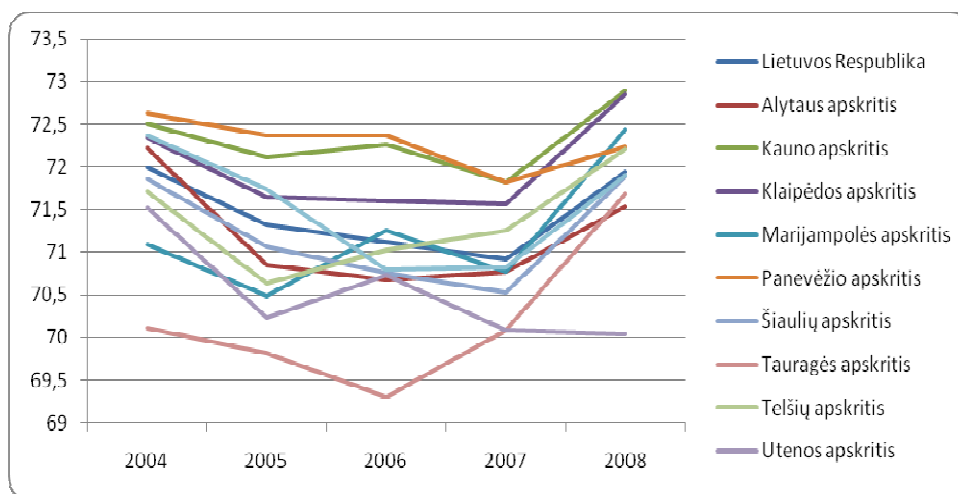
Pastaraisiais metais sporto renginių dalyvių skaičius nuolat didėja. Sporto renginiai sulaukia vis daugiau palaikymo visuomenėje. Visuomenė, kurioje sportas yra populiarus, yra sveikesnė visuomenė. Sportas taip pat atlieka socializacijos vaidmenį. Didžiausia problema sporto srityje yra pasenusi sporto infrastruktūra: dviračių ir bėgimo takai, salės, baseinai, parkų aikštelės. Šioje srityje yra daug privačių investicijų, tačiau jaučiamas trūkumas viešosios sporto, fizinio aktyvumo infrastruktūros finansavimui.

Kauno regione sportas yra ypač populiarus. Čia 2008 metais sporto renginiuose sudalyvavo beveik 170 tūkst. žmonių, o visoje Lietuvoje - 880 tūkst.

1.15. Sveikatos apsauga

Visuomenei senstant sveikatos paslaugos tampa ypač svarbios. Demografiniai šalies rodikliai dėl ekonominių ir socialinių priežasčių mažėja: mažėja santuokos ir gimstamumas, o pastaraisiais metais padidėjo mirtingumas.

Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis gyventojų sveikata 50 proc. priklauso nuo gyvenimo būdo, 20 proc. - nuo gyvenamosios aplinkos, 20 proc. nuo paveldimumo, ir tik 10 proc. nuo medicininės pagalbos. Nustatyta, kad rizikos socialinių grupių, asmenų turinčių mažesnes pajamas sveikatos būklė yra prastesnė. Taigi visuomenės sveikatinimo problema – tai harmoningas procesas, kurio metu būtina suderinti sveikatos paslaugų kokybę, aplinkos veiksnių gerinimą, fizinio krūvio didinimą, populiarinti sveiką gyvenimą.

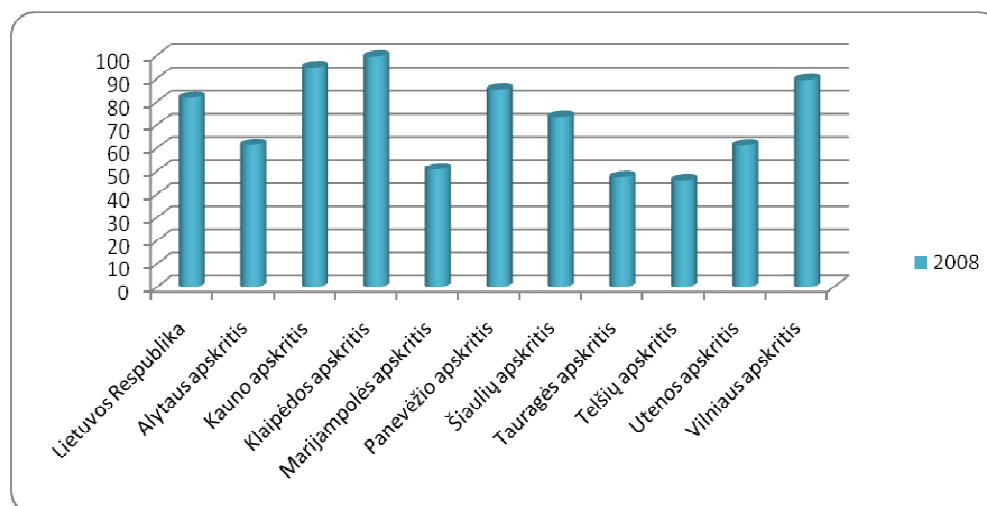

32 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kauno regione pastaraisiais metais yra didžiausia visoje Lietuvoje – 72,89 ir gerokai viršija Lietuvos vidurkį – 71,94 metai. Gyvenimo trukmės aukštas rodiklis parodo geras aplinkos sąlygas ir medicinos paslaugų kokybę. 2005 metais buvo atliktas gyventojų kūno masės tyrimas, jo rezultatai parodė, kad dauguma gyventojų Kauno regione papuola į optimalų kūno masės indekso intervalą, o svorio problemų turinti visuomenės dalis yra viena iš mažiausių Lietuvoje. Šio tyrimo rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad Kauno regione gyventojai rūpinasi savo fiziniu aktyvumu ir propaguoja sveiką gyvenimo būdą.

Kauno regionas, ypač Kauno miestas, Kauno r. ir Birštonas yra garsūs medicinos ir sveikatinimo paslaugomis. Regione yra garsios sanatorijos ir universitetinės klinikos, kuriose teikiamos aukštos kokybės medicinos paslaugos.

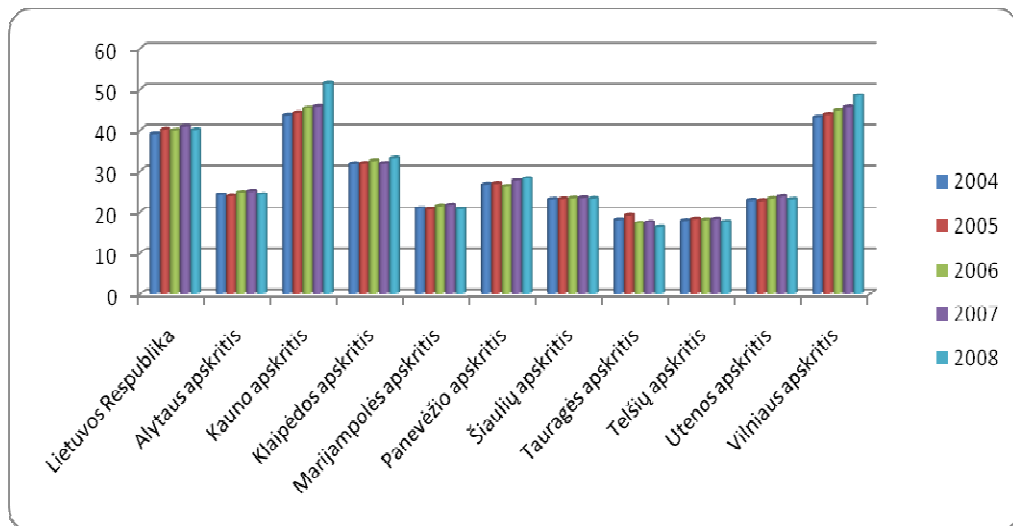
33 pav. Lovų skaičius ligoninėse 10 000 tūkst. gyventojų

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione yra vienas didžiausių ligoninių lovų rodiklių Lietuvoje. Pastarųjų metų tendencija yra ta, kad ligoninių vietos yra pilnai neužpildomos, trūksta dienos chirurgijos centrų, operacinės perkrautos, trūksta modernios įrangos suteikti aukštos kokybės paslaugas.

Kauno miesto savivaldybė išsiskiria lovų skaičiumi ligoninėse dėl čia esančios išvystytos ligoninių infrastruktūros. Kauno m. turi galimybes plėtoti sveikatos paslaugų teikimo įstaigas, toliau plėtoti turimą infrastruktūrą kaip aukštos kvalifikacijos, sudėtingų procedūrų, ligų gydymo centrą.

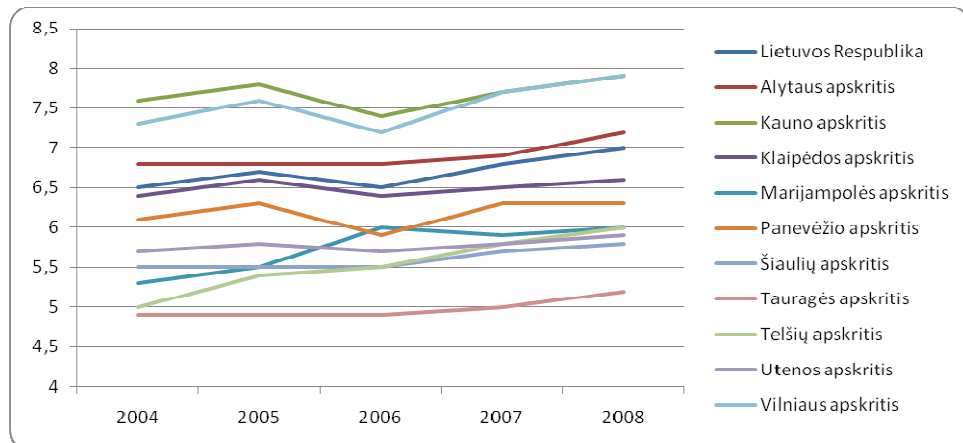
34 pav. Gydytojai tenkantys 10 000 gyventojų

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione pastaraisiais metais didėja gydytojų skaičius tenkantis 10 000 gyventojų. 2008 metais šis rodiklis dėl čia išplėtos infrastruktūros pasiekė 50. Lietuvos vidurkis, priklausomai nuo metų svyruoja ties 40 riba. Tai rodo, kad Kauno regione yra sukoncentruota ne tik sveikatos paslaugų infrastruktūra, tačiau čia taip pat yra pakankamai aukštos kvalifikacijos specialistų. Kauno regionas gali pritraukti pacientus iš aplinkinių regionų ir sėkmingai išnaudoti turimą potencialą bei kurti reikalingą įvairumą.

Kauno regionas taip pat turi didelį potencialą vystyti sveikatinimo paslaugų teikimo infrastruktūrą. Čia veikia garsios sanatorijos, kuriose žmonės gauna ne tik sveikatos, bet ir poilsio paslaugas. Derinant sveikatos paslaugų teikimą ir sveikatinimo turizmo galimybes, atsiranda potencialas teikti paslaugas, vystyti sveikatinimo verslo įmones.

Kauno regione taip pat išvystytas odontologų kabinetų tinklas. 2008 m. vidutiniškai 10 000 gyventojų tenka 8,2 odontologai. Tai aukščiausias rodiklis šalyje. Pagal turimą potencialą Kauno regionas galėtų būti reprezentuojamas kaip odontologijos paslaugų centras Lietuvoje, ypač atliekant sudėtingas odontologijos procedūras.

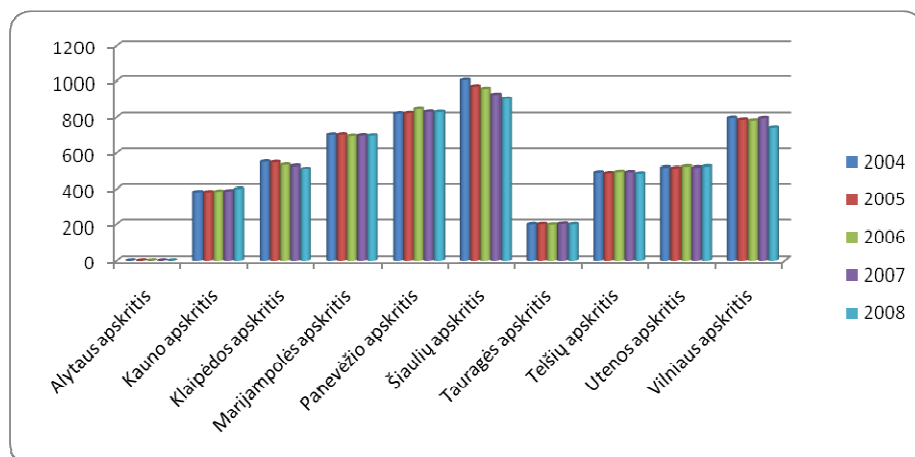
35 pav. Vienas gyventojas per metus vidutiniškai apsilankė poliklinikose ir ambulatorijose
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione, pagal turimos statistikos duomenis, gyventojai dažniau negu kituose regionuose lankosi pas gydytojus. Vilniaus ir Kauno regione vidutiniškai gyventojas per metus apsilanko pas gydytoją 7,9 karto, Lietuvos vidurkis – 7 kartai. Tuo pat metu pagal lėtinių ligų turimus duomenis Kauno regionas yra vienas sveikiausių regionų Lietuvoje. 2005 metų duomenimis 50,5 proc. gyventojų turi lėtinių ligų problemų, tuo tarpu visos Lietuvos vidurkis – 55,4. Kauno regiono gyventojai naudodamiesi turima infrastruktūra ir reguliariai lankydami pas gydytojus turi mažiau lėtinių ligų ir ilgiausią gyvenimo trukmę Lietuvoje.

1.16. Socialinė apsauga

Socialinių paslaugų poreikis atsiranda tam tikrose visuomenės grupėse, pagalba reikalinga labiausiai patiriantiems socialinę atskirtį. Esantys socialiniai poreikiai regione yra labai dideli, savivaldybės ne visada gali juos patenkinti, socialinių paslaugų teikimą taip pat reguliuoja Lietuvos Respublikos įstatymai.

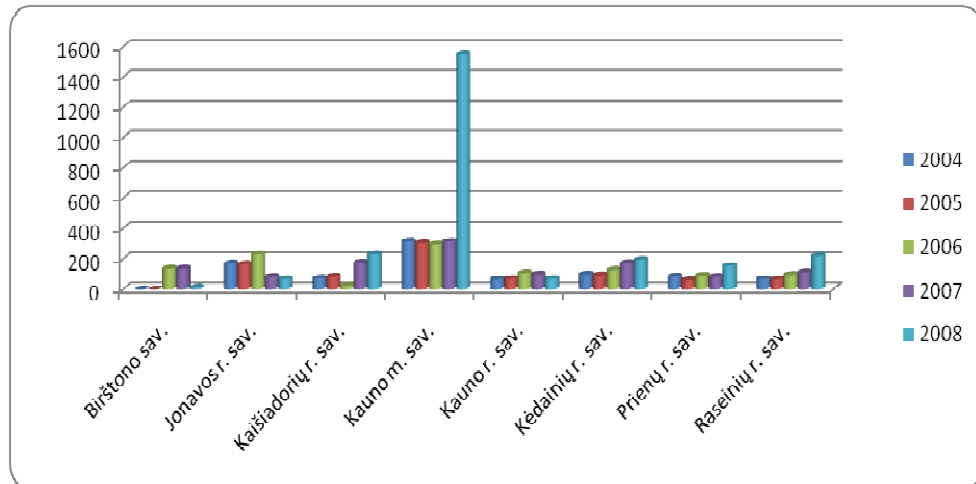
Socialinių paslaugų ypač trūksta kaimiškose vietovėse, kur gyvena daug vyresnio amžiaus vienišų žmonių. Regione stebimas poreikis ne tik finansinei socialinei paramai gauti, tačiau taip pat paslaugoms.

36 pav. Gyventojų skaičius neigaliųjų globos namuose
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Neįgalių gyventojų globos namuose skaičius pastaraisiais metais nuolat laipsniškai mažėja. Tokį skaičiaus mažėjimą lemia atsiradusios socialinės paslaugos, kurios suteikia galimybę šeimos nariams suderinti neįgalaus šeimos nario priežiūrą ir darbą. 2008 metais neįgaliųjų globos namuose buvo 5283 gyventojai. Per penkerius metus, lyginant su 2004 metais, Lietuvoje neįgaliųjų globos namuose gyventojų sumažėjo 3,2 procento. Kauno regione neįgaliųjų gyvenančių globos namuose skaičius neženkliai išaugo.

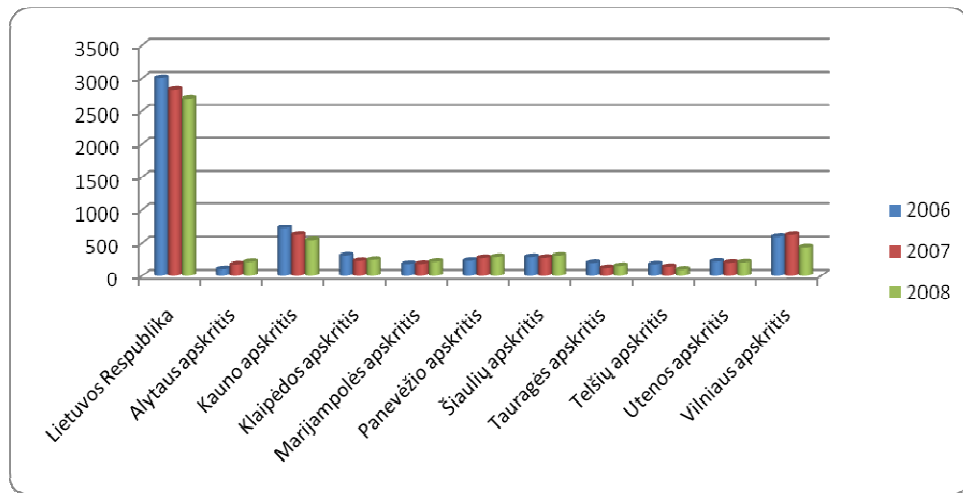
37 pav. Pagalbą į namus ir socialinę globą namuose gavę asmenys

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Pagalbos į namus poreikis nuolat auga. Pagalbą į namus ir socialinę globą 2004 metais Kauno regione gavo 880 asmenys, 2008 m. – 2 505. Didžiausią pokytį lėmė išaugęs Kauno miesto socialinių paslaugų teikimas, tačiau ir kitose savivaldybėse socialinės pagalbos į namus ir socialinės globos teikimas ženkliai didėja, išimtis tik Jonavos r., Kauno r. ir Birštono savivaldybės.

Kita pažeidžiama grupė – senyvi ir vieniši žmonės, kurie negali savimi pasirūpinti. Užtikrinti šių žmonių socialinius poreikius yra steigiami senyvo amžiaus žmonių globos namai. Pastaraisiais metais šių globos namų gyventojų skaičius keitėsi nežymiai, o skaičiaus augimą riboja esamas vietų skaičius.

Kita pažeidžiama socialinė grupė, kuriai reikalinga globa bei rūpyba yra vaikai. Kiekvienais metais Lietuvoje nustatoma nuo 2 700 iki 3 000 globos arba rūpybos atvejų.

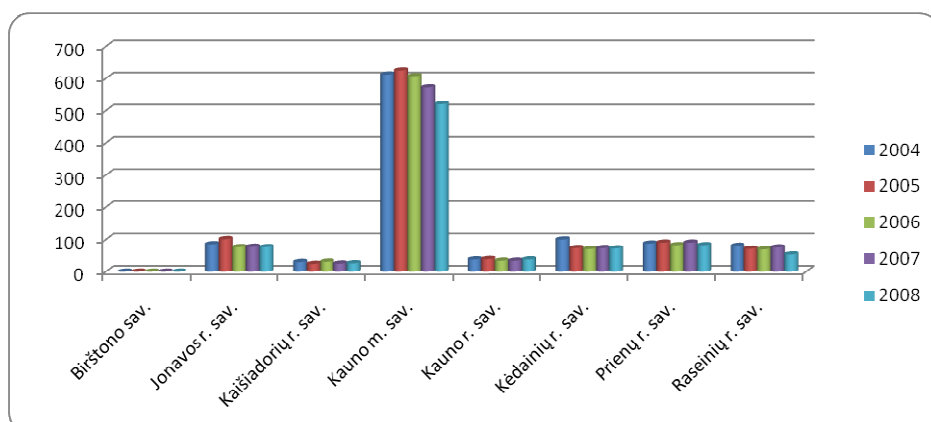
38 pav. Per metus vaikams nustatytos globos (rūpybos) atvejai

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Pastaraisiais metais globos ar rūpybos atvejų nuolat nežymiai mažėja. Kauno regione taip pat matomas tokių atvejų mažėjimas. 2006 metais globos ir rūpybos atvejų nustatyta 723, tuo tarpu 2008 – 544. tai sudaro apie 25 proc. visų atvejų. Globos ir rūpybos atvejai nustatomi dažniausiai vaikams susidūrus su nepalankiomis sąlygomis šeimose arba netekus tėvų. Didžiausia dalis atvejų nustatoma socialinės rizikos šeimose.

Per pastaruosius penkerius metus vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose nuolat mažėjo. Atitinkamai mažėjo ir pačių rizikos šeimų skaičius. 2008 metais rizikos šeimose augo 5020 vaikai, tuo tarpu 2004 m. – 7 912. Labiausiai rizikos šeimų sumažėjo Kauno r. ir Kauno m. savivaldybėse, taip pat Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybėse. Labai svarbu laiku pastebėti ir suteikti pagalbą tokiems vaikams, nes vėliau šie vaikai dažnai atsiduria tokiose rizikos grupėse, kurios reikalauja papildomos priežiūros, tai yra vaikai įtraukiami į nusikalstamą veiklą, priklausomybės ligas ir kt.

Vaikų skaičius globos namuose Lietuvoje mažėja labai nežymiai. 2004 metais globos namuose augo 5 991 vaikai, 2006 m. – 5 818, o 2008 m. – 5 603. Daugiausiai globos namuose augančių vaikų yra Vilniaus ir Kauno regionuose – ten, kur yra daugiausiai gyventojų. Kauno regione pastebima tokia pati tendencija, kaip ir Klaipėdos, Panevėžio, Tauragės bei Vilniaus regionuose - vaikų, esančių globos namuose skaičius laipsniškai mažėja.

39 pav. Vaikai globos namuose Kauno regione

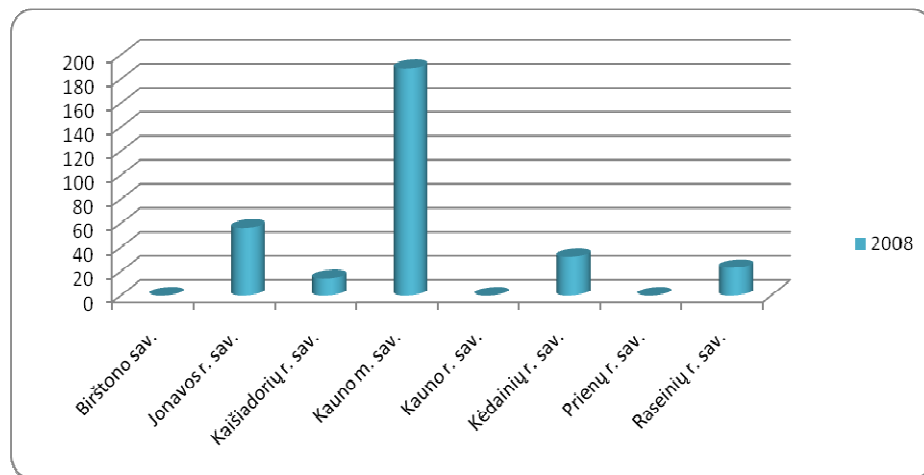
Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Daugiausiai vaikų globos namuose yra Kauno m. savivaldybėje – 520 (2008 metais). Birštone globos namų nėra, šis poreikis patenkinamas gretimose savivaldybėse. Vaikų skaičius šiuose globos namuose yra pakankamai pastovus. Svarbu skatinti vaikų globą ar įvaikinimą, kad vaikai ne tik nebūtų našta visuomenėje, tačiau taip pat būtų integruoti į visuomenę per įvaikinusias ar globojančias šeimas.

Priklausomybės ligomis sergantiems ir benamiams asmenims steigiamos laikino gyvenimo įstaigos, taip pat krizių centrai, kurie gali suteikti pagalbą esant šeimos, apsigyvenimo problemoms. Teikiama laikino gyvenimo paslauga ypač reikalinga šaltuoju periodu, kuomet benamiai asmenys dažnai sušąla ar patiria kitas traumas dėl nepalankių oro sąlygų.

Lentelėje (Priedas Nr.4) pateikiama kiek yra laikinų gyvenimo vietų įvairiuose centruose (Priedas Nr.4). Lietuvoje yra 1 554 laikino gyvenimo vietų. Kauno regione – 314. Vietų skaičius nuolat auga kartu su tvarkoma infrastruktūra ir steigiamais centrais.

40 pav. Laikino gyvenimo įstaigų vietų skaičius Kauno regione 2008 metais

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Daugiausiai laikino gyvenimo vietų Kauno m. 2008 metais buvo 189, 56 – Jonavos r. savivaldybėje, Kėdainiuose 32, Raseiniuose – 23. Prienų ir Kauno r. savivaldybės laikino gyvenimo įstaigų neturi, Birštono savivaldybėje dėl mažo gyventojų skaičiaus tokį centrą steigti netikslinga.

1.17. Socialinė parama

Išmokamų pašalpų skaičius visoje Lietuvoje nuo 2005 metų didėjo. 2005 – 2006 metais pašalpų visoje Lietuvoje išmokėta mažiau lyginant su 2004 metais.

Kauno ir Šiaulių regionuose išmokama daugiausiai socialinių pašalpų. 2008 metais Kauno regione išmokėta 12,8 mln. Lt. socialinėms pašalpoms. Socialinių pašalpų mokama suma Kauno regione per pastaruosius trejus metus ženkliai išaugo. Mokamų socialinių pašalpų dydžiai yra nulemti valstybės politikos bei savivaldybių biudžeto surinkimo

Savivaldybės vienkartinėms socialinėms pašalpoms paskirsto tik nedidelę dalį lėšų. Kauno apskrityje 2008 metais išmokėta 1,24 mln. Lt. vienkartinėms socialinėms pašalpoms. Šių pašalpų išmokėjimas pastaruosius trejus metus Kauno regione nuolat augo, tuo tarpu bendra tendencija Lietuvoje – šių vienkartinų pašalpų išmokėjimas mažėjo.

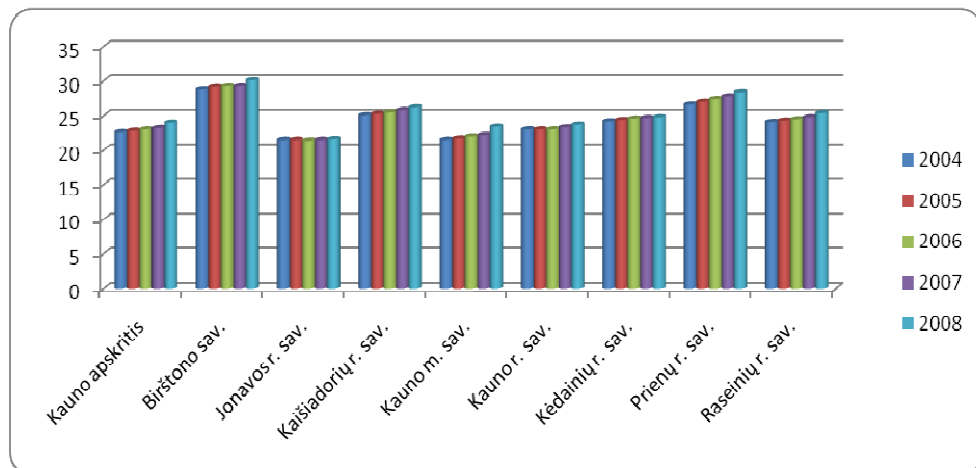

1.18. Gyvenamasis būstas

Gyvenamasis būstas – aplinka, kurioje praleidžiame daugiausiai laiko. Gyvenamojo ploto dydis, esantys patogumai, energetikos sistemų efektyvumas apsprendžia kaip gerai jaučiasi gyventojas savo namuose, kaip vertina savo gyvenimo kokybę. Gyvenamasis fondas - tai gyvenamosios patalpos gyvenamuosiuose namuose, negyvenamuosiuose pastatuose, bendrabučiuose. Savivaldybių teikiama paslauga – gyvenamųjų patalpų parūpinimas, tai yra savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuoma tiems, kurie neturi ir negali susirasti gyvenamojo ploto.

Vidutiniškai Lietuvoje vienam gyventojui tenka apie 25 kv. m. gyvenamojo ploto. Per paskutinius penkerius metus vidutiniškai gyvenamasis plotas tenkantis vienam gyventojui nuolat augo. 2004 metais Lietuvoje gyvenamasis plotas tenkantis vienam gyventojui buvo 23,4 kv. m. Kauno apskrityje vienam gyventojui 2008 metais vidutiniškai teko 24 kv. m.

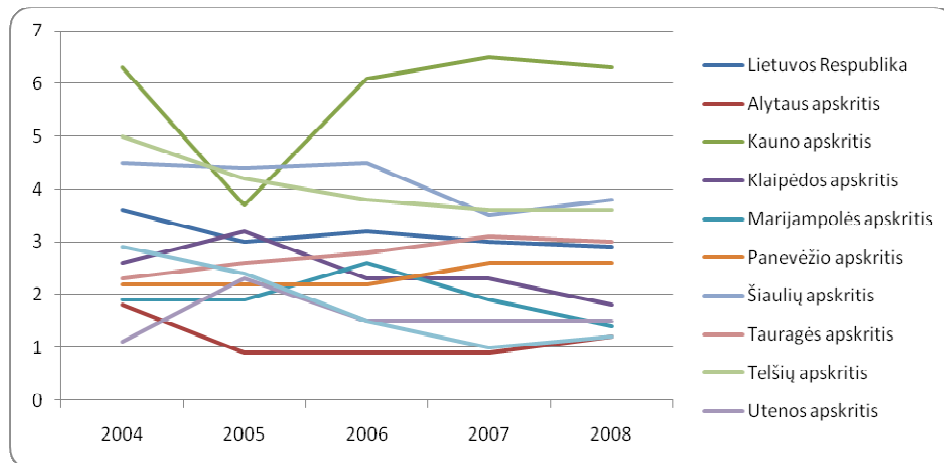
Kauno regiono savivaldybėse gyvenamasis plotas pasiskirstęs netolygiai. Didžiausias plotas vienam gyventojui tenka Birštono savivaldybėje – 30,1 kv. m. (2008 m.), mažiausias – Jonava 21,6 ir Kauno m. 23,4 bei Kauno r. 23,7 kv. m. (2008 m.)

41 pav. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, m² Kauno regionas

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Pastaruosius penkerius metus visose savivaldybėse gyvenamasis plotas vienam gyventojui nuolat tolygiai auga, gyventojai gyvena erdviau ir patogiau. Jonavos savivaldybėje gyvenamasis plotas tenkantis vienam gyventojui iki 2008 m. nedidėjo, prastėjo esamų pastatų kokybė. Pastatytų, senų namų būklės blogėjimas, renovacijos būtinumas ir lėšų trūkumas sudaro sąlygas avariniam gyvenamajam būstui atsirasti. 2009 metais Jonavoje buvo pastatytas naujas socialinio būsto daugiabutis, taip pat pradėtas įgyvendinti naujos statybos daugiabučio būsto projektas.

42 pav. Avarinio gyvenamojo fondo dalis, palyginti su visu fondu, proc. .

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Visoje Lietuvoje avarinio būsto procentas svyruoja nuo 1 – 6,3 proc. nuo viso gyvenamojo fondo. Vidutiniškai Lietuvoje avarinis fondas sudaro apie 3 proc. viso gyvenamojo fondo ir nuolat mažėja, 2004 metais šis procentas sudarė 3,6, 2006 m. – 3,2, o 2008 m. – 2,9. Didžiausias avarinio būsto procentas yra Kauno regione. Šis procentas viršija Lietuvos vidurkį 2 kartus ir ženkliai išsiskiria iš kitų regionų. Bendra tendencija Lietuvos regionuose yra nuosaikus avarinio būsto procento mažėjimas nuo viso gyvenamojo fondo.

Didžiausia avarinio fondo problema yra Birštono ir Kauno m. savivaldybėse, taip pat Kėdainių r. savivaldybėje. Raseinių savivaldybėje avarinio fondo procentas 2008 metais ženkliai sumažėjo, Kėdainiuose - išaugo, Kauno m. avarinio fondo situacija nesikeičia. Problemai spręsti yra būtinas gyventojų įtraukimas į būsto renovacijos programas. Avarinio gyvenamojo fondo didėjimas gali sudaryti socialines problemas. Neturintys kur gyventi kreipiasi prašydami socialinio būsto nuomos ir taip dar labiau padidina esamą poreikį.

Visoje Lietuvoje 2009 metais buvo 26 047 šeimos, kurios laukė socialinio būsto nuomos. Daugiausiai šeimų Kauno ir Vilniaus regionuose, atitinkamai 5 666 ir 6 906. Pastebima tendencija, kad daugiau gyventojų turinčiose apskrityse laukiančiųjų socialinio būsto nuomos skaičius yra didesnis.

1.19. Viešasis saugumas

Sulėtėjus ekonomikai, padidėjus nedarbui, esant mažoms gyventojų pajamoms pastaraisiais metais padaugėjo nusikaltimų. Ekonominis nestabilumas veikia socialinės rizikos grupes. Dalis socialiai pažeidžiamų gyventojų, neturėdami darbo bei pragyvenimo šaltinio, linkę ieškoti pragyvenimo šaltinio nusikalstamu būdu.

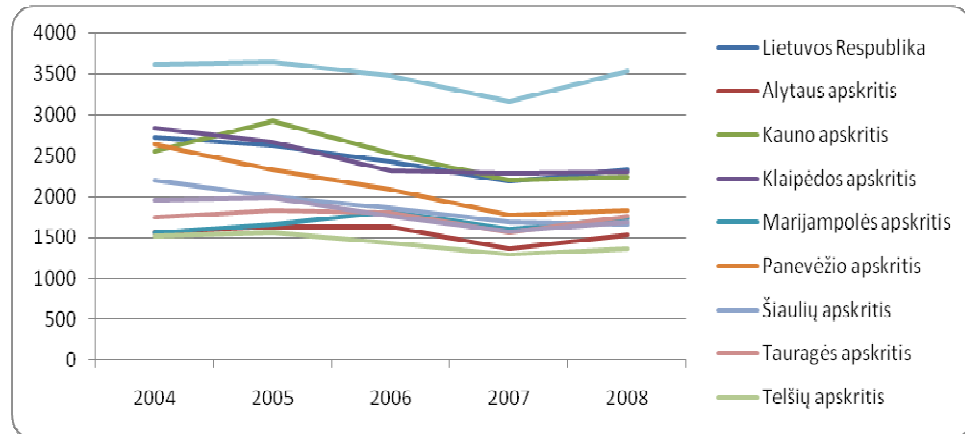
Kauno regiono nusikalstamumą taip pat lemia geografinė padėtis. Kauno regionas yra Lietuvos viduryje, netoli pasienio regionai.

Lietuvoje 100 000 gyventojų vidutiniškai tenka 329 policijos darbuotojai, pastaraisiais metais šis skaičius nežymiai mažėja. Kauno regione vidutiniškai 100 tūkst. gyventojų tenka 295 policijos pareigūnai. Didžiausias pareigūnų skaičius yra Alytaus apskrityje – 337, mažiausias Telšių apskrityje – 242.

Pagrindinės problemos policijos komisariatų problemos yra šiuo metu skiriamas finansavimas, kuris yra nepakankamas užtikrinti viešajam saugumui bei neigiamas policijos pareigūnų bei pačios

institucijos įvaizdis. Pastaraisiais metais vykdomos skaidrumo, visuomenės informavimo ir viešumo iniciatyvos davė teigiamą postūmį policijos įvaizdžiui, tačiau jis dar nėra pakankamas siekiant visuomenės pasitikėjimo. Žiniasklaidos informacija apie pareigūnus dažnai formuoja neigiamą nuomonę, informacija pateikiama neobjektyviai. Dėl trūkstamo finansavimo ir esamo neigiamo įvaizdžio nukenčia veiklos efektyvumas ir gyventojams teikiamų viešojo saugumo paslaugų kokybė.

43 pav. 100 000 gyventojų tenka užregistruotų nusikalstamų veikų .

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenys

Kauno regione nusikaltimų skaičius 100 tūkst. gyventojų yra artimas Lietuvos vidurkiui. Lietuvoje vidutiniškai tenka 2 325 nusikalstamos veikos 100 tūkst. gyventojų, Kauno regione – 2 248 nusikalstamos veikos. Didžiausias nusikalstamumas yra Šiaulių regione. 2007 – 2008 metais esant ekonominiam pakilimui visoje Lietuvoje, taip pat ir Kauno regione nusikalstamų veikų buvo padaryta mažiau, stebimas nuoseklus sumažėjimas.

Vertinant sunkius ir labai sunkius nusikaltimus Vilniaus ir Kauno regionuose yra ypač didelis šių nusikaltimų skaičius lyginant su kitais regionais. Kauno regione tokių nusikaltimų 2008 metais užregistruota 111 (tenkančių 100 000 gyventojų), Lietuvos vidurkis – 104. Vilniaus regione sunkių nusikaltimų įvykdoma daugiausiai.

Tik apie pusę visų nusikaltimų yra ištiriama ir surandami asmenys padarę nusikalstamas veikas. Ištirtų nusikalstamų veikų procentas parodo policijos darbo efektyvumą, taip pat visuomenės pasitikėjimą ir kooperaciją. Daugumą bylų pavyksta ištirti esamų liudininkų pagalba, bet jei visuomenė policiją nepasitiki, tai mažėja bendradarbiavimas, o tuo pačiu ir ištirtų nusikalstamų veikų skaičius.

Kauno regione ištiriama 47 proc. visų užregistruotų nusikalstamų veikų, Lietuvos vidurkis – 44 proc. Mažiausias ištirtų nusikalstamų veikų procentas Vilniaus regione – 36 proc. Kauno regione pastaraisiais metais ištirtų nusikaltimų procentas yra pastovus.

Labai svarbi policijos veiklos sritis yra nepilnamečių nusikalstamos veikos. Nusikaltę nepilnamečiai priklauso rizikos grupei, dauguma jų ir vėl nusikalsta sulaukę pilnametystės, o nusikaltimų pobūdis sunkėja. Tokie vaikai tampa socialine našta regionui. Šių nepilnamečių socializacija ir įtraukimas į socialinį gyvenimą ankstyvame laikotarpyje sprendžia keletą problemų iš karto – individo socializacijos problemą, savivaldybės būsimų socialinių išlaidų sutaupymą, taip pat būsimų nusikalstamų veikų žalos nebuvimą. Todėl nusikaltimų, narkotikų prevencijos programos yra efektyvus lėšų panaudojimas sprendžiant būsimas socialines problemas.

Kauno regione yra didžiausias nepilnamečių nusikalstamų veikų skaičius visoje Lietuvoje, tačiau stebint šešerių metų tendenciją matomas šių nusikaltimų mažėjimas Kauno regione. Lietuvoje 2009

metais nepilnamečiai padarė 4025 nusikalstamas veikas, Kauno regione – 868. Lietuvoje šių nusikaltimų skaičius palaipsniui mažėja, 2009 metais nepilnamečių nusikaltimų buvo užregistruota 20 proc. mažiau negu 2004 metais. Ženklus rodiklio mažėjimas rodo efektyvų policijos darbą su nepilnamečiais, taip pat vykdomų prevencijos programų naudą.

1.20. Technologinė aplinka

Technologinės aplinkos veiksniai buvo analizuojami visos Lietuvos kontekste, nes Kauno regionas yra veikiamas tų pačių technologinės plėtros tendencijų. Technologinės aplinkos pokyčiai dažniausiai yra globalūs – naujai atsirandančios technologijos sparčiai plinta visame pasaulyje bei daro įtaką pasaulinei ekonomikai bei gyvenimo kokybei. Moksliniai tyrimai ir jų rezultatų perkėlimas į verslo veiklas bei rezultatų sklaida dažniausiai taip pat vyksta Lietuvos ar net pasauliniu mastu. Įsisavinamos dažniausiai globaliai pripažintos ir išbandytos technologijos. Todėl technologinės aplinkos analizė daugiau paremta bendrais technologinės aplinkos veiksniais, o ne regioninės dimensijos duomenimis.

1.20.1. Telekomunikacinės technologijos

Šiuo metu vienas iš svarbesnių iššūkių visame pasaulyje yra skaitmeninės televizijos diegimas. Lietuvoje taip pat pereinama prie naujų, pažangių skaitmeninių televizijos transliavimo technologijų, užtikrinančių efektyvesnę radijo dažnių panaudojimą ir leidžiančių teikti daugiau bei įvairesnių paslaugų. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau aprėpia apie 92 proc. Lietuvos teritorijos, o galimybę naudotis skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugomis turi 95 proc. Lietuvos gyventojų.

2008 m. pasaulio valstybių dažnai minimi kaip belaidžio plačiajuosčio ryšio technologijų diegimo metai. Taip pat ir Lietuvoje valstybės ir privataus verslo bendromis pastangomis kuriami naujos kartos tinklai leidžia gyventojams naudotis itin greitu belaidžiu plačiajuosčiu ryšiu. Lietuvoje nuo 2009 m. galima naudotis naujosios kartos WiMAX 4G technologijos pagrindu veikiančia judriojo interneto paslauga, kuri vartotojui užtikrina iki 10 Mb/s judriojo ryšio greitaveiką. Pažangūs tinklai suteikia vartotojams naujų galimybių gauti judriojo plačiajuosčio interneto paslaugas, ypač tas, kurias teikiant reikalinga perduoti didelius kiekius duomenų didele duomenų perdavimo sparta, pavyzdžiui, tokias kaip audiovizualinės terpės paslaugos ir interaktyviosios paslaugos. Taip atveriamos galimybės internetiniu ryšiu naudotis visiems, visur ir visada – tai yra būtina norint sėkmingai sukurti informacinę visuomenę.

1.20.2. Atsinaujinanti energija

2008 metais 4,6 proc. viso Lietuvoje generuojamo elektros energijos kiekio pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius. Iš jų 67 proc. elektros energijos buvo pagaminta hidroelektrinėse, 22 proc. – vėjo elektrinėse, 11 proc. – biokuro elektrinėse. Per 2008 m. įrengta vienuolika vėjo elektrinių, 2009 m. – 21 elektrinė. 2009 metų pabaigoje šalyje veikė 68 vėjo elektrinės. Šių elektrinių galia 2008 m. buvo 52,3 MW, 2009 m. pabaigoje veikė 91,2 MW. Šios elektrinės 2008 m. pagamino 129,2 mln. kWh, o 2009 m. per 11 mėnesių – 140,9 mln. kWh elektros energijos.

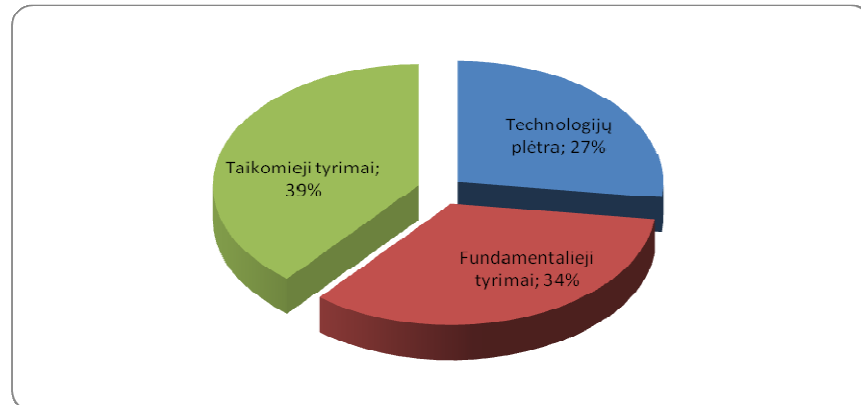
Kauno regione veikia 6 hidrojėgainės, 10 medienos kūrenamųjų jėgainių ir 7 geoterminės, durpėmis, šiaudais, biodujomis ar mišriu kuru kūrenamos jėgainės.

Kauno regione atsinaujinanti energetika – vėjo, žemės šilumos energijos, biokuro naudojimas energijai gauti – gali būti naudojama dar veiksmingiau. Tam sukurtos naujausios technologijos leistų pagerinti taršos rodiklius.

1.20.3. Mokslas ir technologijos

Lietuvoje išlaidos mokslo tyrimų ir technologijų plėtros (toliau – MTTP) srityje 2004-2008 metais sudarė panašią dalį – 0,75-0,80 proc. nuo BVP. Tačiau kintant BVP (tuo pačiu periodu Lietuvos BVP išaugo 77 proc.). Tai rodo, kad MTTP skiriamo finansavimo dalis išlieka praktiškai stabili, tačiau faktiškai skiriamų lėšų kiekis padidėjo 77 proc. (2008 metais tai sudarė 890 mln. Lt). Tai užtikrina MTTP veiklų plėtrą ir sukuria galimybes kurti aukštesnės pridėtinės vertės produktus. Didžiausia dalis (2008 metais 346 mln. Lt) buvo skiriama taikomiesiems tyrimams, kurie užtikrina mokslo rezultatų perdavimą kitoms ekonominėms veikloms.

44 Pav. Išlaidos moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai 2008m., mln. litų .

Lentelėje (Priedas Nr.4) pateiktos išlaidos MTTP aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuje 2006-2008 metais Lietuvos Respublikoje didėjo nuo 474 iki 678 mln. litų. Kauno regione šios išlaidos padidėjo nuo 180 iki 266 mln. litų.

Darbuotojų, dalyvaujančių MTTP aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuje, skaičius per 2006 – 2008 metus bendrai Lietuvoje išaugo daugiau nei 8 procentais, tačiau Kauno regione šių darbuotojų skaičius nežymiai sumažėjo. Tai rodo, jos mažėja naujų technologijų kūrimo ir diegimo potencialas Kauno regione.

1.20.4. Inovacijos

Lietuvos įmonės ir organizacijos smarkiai didina išlaidas inovacinei veiklai. Daugiausia išleidžiama mašinų, įrenginių ir įrangos įsigijimui. Tai rodo, kad Lietuvos pramonė turi dideles galimybes didinti konkurencingumą, užimti naujas rinkas.

Inovacinių įmonių darbuotojai 2008 metais sudarė 47,3 proc. visų įmonių darbuotojų. Inovacinių įmonių apyvarta 2008 m. sudarė 58,9 proc. visos įmonių apyvartos. Beveik penktadalis visų Lietuvos įmonių (18,2 proc.) 2006-2008 metais diegė organizacijų ir rinkodaros, technologinių procesų, produktų inovacijas. Tai rodo, kad Lietuvos įmonės yra inovatyvios, ir turi didelį potencialą konkurencingumo vystymui. Duomenys rodo, kad mažiausiai buvo diegiama su produktų kūrimu susijusių inovacijų, o daugiausia įmonių diegė technologinių procesų inovacijas. Iš esmės tai susiję su gamybinių bazių atnaujinimu, tačiau parodo, jog įmonės mažai skiria dėmesio tikram kūrybiniam darbui, kurio pasekoje būtų kuriami originalūs produktai, turintys aukštą pridėtinę vertę.

1.21. Telekomunikacijos

Telekomunikacijų paslaugas Kauno apskrityje teikia AB „TEO LT“, UAB „Omnitel“, UAB „Bitė GSM“, UAB „Tele-2“ ir kiti operatoriai. 2004–2008 m. Kauno apskrityje stebima telefono tinklo linijų skaičiaus namuose mažėjimo tendencija. Tai siejama su didėjančia konkurencija visos Lietuvos ryšio rinkoje ir judriojo ryšio vartotojų skaičius didėjimu. 2005 m. telefono tinklo linijų skaičius sudarė 98,5 proc. praėjusių metų dydžio, 2006 m. – 99 proc., 2007 m. – 100,5 proc. ir 2008 m. – 97,5 proc.. Tačiau pagal šį rodiklį Kauno apskritis lenkia bendrą Lietuvos vidurkį ir atsilieka tik nuo Vilniaus apskrities.

AB „Lietuvos paštas“ yra vienintelis universaliųjų pašto (UPP) paslaugų teikėjas šalyje. Bendrovė taip pat teikia rezervuotąsias pašto paslaugas, pasiuntinių paslaugas, piniginių tarpininkavimo (finansines) paslaugas ir kitas paslaugas. 2008 m. AB „Lietuvos paštas“ paštų tinklą sudarė 954 UPP teikimo vietos: 862 stacionarieji paštai (miestuose – 225, kaimuose – 637) ir 12 jų poskyrių (miestuose – 7, kaimuose – 5); 16 kilnojamųjų paštų – 80 UPP teikimo vietų. Kauno regione veikia 113 bendrovės paštų ir poskyrių.

Kauno regione veikia 8 regioniniai Lietuvoje transliuojami televizijos kanalai.

Ryšių infrastruktūra ir paslaugos (pašto, telekomunikacijų, telefono, radijo ir televizijos bei duomenų perdavimo tinklai) – viena iš sparčiausiai augančių ūkio šakų pasaulyje ir Lietuvoje, taip pat ir Kauno regione.

1.22. Gamtinė ir kultūrinė aplinka

Kraštovaizdis apima visą šalies ar regiono teritoriją ir erdvę – miestus ir miestelius, kaimų vietas, miškus ir vandenį, stipriai veikia visuomenės gyvenimą ir veiklą, jis yra gyvenimo kokybės dalis. Kraštovaizdžio, kaip dinamiškai besivystančio reiškio, suvokimas, jo apsauga, tvarkymas ir formavimas tenkinant ekonominius, socialinius, kultūrinius, ekologinius ir estetinius visuomenės poreikius yra vienas iš prioritetinių valstybės tikslų, nurodytų Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje ir kituose šalies plėtros dokumentuose.

Vienas iš svarbiausių kraštovaizdžio bruožų, lemiančių jo identitetą, yra gamtinių procesų ir žmogaus ūkinės veiklos sąveikoje atsirandanti unikali kraštovaizdžio tipų teritorinė erdvinė sandara. Todėl aktualu plėtoti kraštovaizdžio apsaugos, naudojimo, formavimo ir planavimo būdų įvairovę siekiant, kad visų tipų kraštovaizdis būtų formuojamas pagal darnaus vystymo principus, taptų kokybišku žmogaus ir gamtinės aplinkos santaros rezultatu, tenkinančiu gyvenamosios, darbo bei poilsio aplinkos kokybės reikalavimus. Visuomenės poreikiams tenkinti aktualiausia yra architektūrinė – kraštovaizdžio architektūros, miškininkystės, urbanistikos bei kitose srityse besiformuojanti kraštovaizdžio tipizavimo bei kraštotvarkinė – teritorijų planavimo ir ūkinėje praktikoje nustatomų kraštovaizdžio teritorinių erdvių bei tikslinio tvarkymo arealų struktūrinė įvairovė.

Stambiuosius Kauno regiono teritorijos reljefo bruožus sudaro Vidurio Lietuvos žemuma, Žemaičių aukštuma, Baltijos aukštumos bei keli kalvagūbriai. Gilūs apskrities upių slėniai pajvairina kraštovaizdį. Visa Kauno regiono teritorija patenka į Nemuno baseiną. Į apskrities ribas įeina Nemuno ir jo mažųjų intakų, Neries ir jos mažųjų intakų, Nevėžio, Dubysos ir Jūros pabaseiniai. Visos upės priklauso lygumų upių tipui. Vandeningiausios apskrities upės yra Nemunas ir Neris. Toliau pagal vandeningumą eina Šventoji, Nevėžis, Dubysa, Šušvė, Obelis, Strėva, Jiesia, Verknė. Nemune žemiau Kauno nuotėkis yra reguliuojamas Kauno HE užtvankos.

Ežerų Kauno regione, kaip ir visoje Vidurio Lietuvos žemumoje, nedaug. Visi didesni natūralūs ežerai susitelkę Kaišiadorių rajone. Tačiau regione yra didžiausias, 1959 m. įrengtas dirbtinis vandens telkinys — Kauno marios, užimančios 6350 ha plotą (jų ilgis nuo Kauno iki Birštono yra 90 km).

Pelkių, kurios laikomos labai reikšmingomis tiek gamtai, tiek ir žmonių gyvenimui, Kauno regiono teritorijoje taip pat nėra daug. Didžiausios pelkės yra Paviršulio tyrelis Raseinių raj., Didysis raistas, Dubravos miško pelkė ir Ežerų plynė Kauno raj. bei Palių pelkė Prienų raj. Iš viso vandens telkiniai užima 28,3 proc. Kauno regiono teritorijos.

Miškai Kauno regione užima beveik trečdalį teritorijos ploto, t.y. kiek mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje. Regiono miškingumas nuo 2004 m. beveik nepakito, labiausiai padidėjo – Raseinių raj. savivaldybės teritorijoje.

Kultūros vertybių registro duomenimis, regione registruotos 2773 kultūros vertybės (Birštono sav. – 45, Jonavos r. sav. – 198, Kaišiadorių r. sav. – 253, Kauno m. sav. – 1045, Kauno r. sav. – 284, Kėdainių r. sav. – 490, Prienų r. sav. – 205, Raseinių r. sav. – 253).

Kauno regione nėra valstybinių rezervatų, kurių apsaugai ir priežiūrai steigiamos direkcijos. Kauno raj. savivaldybės teritorijoje yra vienintelė apskrityje ir Lietuvoje Dubravos rezervatinė apyrbė (120 ha). Ji įsteigta siekiant išsaugoti retas miško augavietes, našius spygliuočių medynus ir kitas vertingas augalų bendrijas. Gamtiniu požiūriu vertinga rezervatinėje apyrbėje esanti natūrali aukštapelkė, brandūs eglynai ir kitos natūraliai besiformuojančio miško bendrijos.

Kauno regionas pasižymi gamtinio kraštovaizdžio įvairove, didele jo ekologine, ūkine ir estetine jo verte. Saugomų teritorijų sistema gana gerai išplėtotą (įkurtos 357 įvairios saugomos teritorijos), išskirtas „Natura 2000“ teritorijų tinklas.

Statistikos departamento prie LR Vyriausybės duomenimis, 2009 metais saugomų teritorijų plotas Lietuvoje sudarė 968 067 ha. Nagrinėjant saugomų teritorijų ploto pasiskirstymą Kauno apskrities savivaldybėse, bendras plotas neskaičiuojamas, nes kai kurios saugomos teritorijos „persidengia“.

Greita ekonominių socialinių sąlygų kaita turi įtakos saugomų teritorijų būklei bei iškelia naujų problemų. Daugiausia problemų šiuo metu kelia privačios žemės nuosavybės atsiradimas saugomose teritorijose ir patirties sureguliuoti privačių asmenų veiklą stoka. Tačiau išsaugojimo sistema tampa vis sudėtingesnė ir labiau išvystyta. Saugomos teritorijos palaipsniui tampa integruota gamtos saugos (aplinkosaugos) dalimi, jų tvarkymas neatskiriamas tiek nuo bendrojo šalies (darnaus vystymosi), tiek nuo žemėnaudos ar ūkių sektorių politikos, ūkio sektorių planavimo, tuo labiau nuo regioninio planavimo.

1.23. Energetika

Kauno regione veikia keletas stambių energetikos objektų. Tarp elektros energiją gaminančių įmonių yra AB „Lietuvos energija“, Kauno hidroelektrinė, Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė, Kauno termofikacijos elektrinė. Iš elektros energiją tiekiančių įmonių apskritį aptarnauja AB „VST“, kuri atsakinga už žemosios ir vidutinės įtampos elektros tinklų techninę priežiūrą ir plėtotę, patikimą elektros tiekimą Kauno regione.

Pagrindinė AB „Lietuvos energijos“ Kauno skyriaus veikla apima elektros perdavimą, elektros tinklų remontą ir eksploatavimą bei elektrotechninių įrenginių priežiūrą.

Reikiamo perdavimo tinklo patikimumo lygio užtikrinimui 2008–2009 m. AB „Lietuvos energija“ daugiausiai investavo į transformatorių pastatų, elektros perdavimo linijų ir ryšio linijų rekonstravimą ir statybą, AB Kauno hidroakumuliacinės elektrinės rekonstravimą bei plėtrą. 2009 m. baigta ir pripažinta tinkama naudoti elektros perdavimo linija bei ryšio linija „Kaunas–Jonava–Kėdainiai–Panevėžys“. Kauno mieste 110 kV oro linijos keičiamos kabelių linijomis: 110 kV oro linijos Kaunas–

Jonava II pakeitimas kabelių linija; 110 kV įtampos dvigrandės oro linijos „Kaunas-Murava I, II“ pakeitimas kabelių linija.

Kauno HE galingumas sudaro 100,8 MW elektros energijos. Projektinė daugiametė elektros energijos gamyba – vidutiniškai 348,6 GWh per metus. Tiekia elektros energiją į 110 kV įtampos tinklą. Vienai energijos kilovatvalandei pagaminti sunaudojama 22,1 m³ vandens. Kauno HE negali nuolatos dirbti visu pajėgumu, gaminamos elektros energijos kiekis priklauso nuo upės vandeningumo, metų laiko, o jos visi pajėgumai panaudojami tik maksimalaus elektros energijos naudojimo valandomis. Elektrinė kasmet pagamina apie 2 proc. Lietuvoje suvartojamos elektros energijos, arba daugiau kaip 80 proc. visos energijos, gaminamos šalyje naudojant atsinaujinančius išteklius. Nepaisant nedidelės galios, Kauno HE garantuoja Lietuvos energetinės sistemos stabilumą.

Igyvendinant Nacionalinę energetikos strategiją, 2005 m. pradėtas įgyvendinti Kauno HE atnaujinimo ir modernizavimo projektas, kuriuo numatyta modernizuoti susidėvėjusią techninę įrangą ir įdiegti naują valdymo sistemą. Padidinusius hidroelektrinės veikimo efektyvumą bei patikimumą, prailginusius jos eksploatavimo laiką ir sumažinusius neigiamą poveikį aplinkai, modernizacijos darbus numatoma baigti 2010 m. Hidroelektrinės veikimo efektyvumas padidės 4 proc., veikimo patikimumas padidės 3 kartus. Daugiau nei 25 metais bus pratęstas hidroelektrinės eksploatavimo laikas. Nauja šiukšlių surinkimo įranga surinks iki 90 proc. mechaninių teršalų, patenkančių į Nemuną aukščiau Kauno HE.

Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (KHAE) – vienintelė tokio tipo elektrinė Baltijos šalyse – gali dirbti kaip įprasta hidroelektrinė, tiekdamą į energetinės sistemos 330 kV tinklą iki 900 MW galią daugiau kaip 12 valandų. Sisteminių avarijų prevencijai ir likvidavimui labai svarbu, kad KHAE agregatai užtikrina greitą rezervinę galią – visu savo pajėgumu į tinklą sugeba įsijungti mažiau nei per 2 min. Kita KHAE funkcija – sistemos apkrovos netolygumų lyginimas, įtampos ir dažnio reguliavimas. Agregatai gali keisti reaktyviąją galią nuo –120 MVar iki +200 MVar, palaikydami 330 kV tinklo įtampą standarto nustatytose ribose.

Kauno termofikacijos elektrinė yra šiluminė elektrinė. Šiuo metu Kauno miestui KTE tiekia 95 proc. šilumos. Vidutiniškai per parą KTE pagamina apie 4200 MWh šilumos. Visa gaminama šiluma naudojama Kauno miesto šilumos poreikiams (pastatams šildyti, karštam vandeniui ruošti, garo vartotojams). Vidutiniškai per parą KTE pagamina apie 1700 MWh elektros energijos. Vidutinis Kauno miesto elektros energijos poreikis per parą – 2800 MWh. Trūkstamą elektros energijos kiekį Kauno miesto vartotojams pateikia kitos elektrinės.

Elektros energija, pagaminta Kauno termofikacijos elektrinės įrenginiuose, patiekama į bendrą Lietuvos elektros energijos sistemos tinklą. Į tą patį tinklą elektrą tiekia ir kitos Lietuvos elektrinės. AB „Lietuvos energija“ šią energiją parduoda Lietuvos vartotojams, o perteklių eksportuoja į kitas šalis – Latviją, Rusiją, Baltarusiją ir kt. Lietuvos elektros energijos sistema yra sujungta su gretimų valstybių elektros sistemomis, todėl elektros energija gali būti patiekta iš gretimų valstybių elektrinių. Sumažėjus Lietuvos elektros energijos gamybai vartotojai gauna elektros energiją iš gretimų valstybių elektros energijos gamintojų. Pagal KTE plėtros projektą, Kaune numatyta statyti vieną moderniausių Rytų ir Vidurio Europoje šiluminių elektrinių. Jos galia siektų kelis šimtus megavatų. Elektrinė gamintų šilumą Kauno miesto vartotojams ir elektros energiją visos Lietuvos reikmėms. Nauja elektrinė taptų patikimu elektros energijos tiekėju po Ignalinos atominės elektrinės veiklos nutraukimo. Moderni, šiuolaikinius reikalavimus atitinkanti naujoji elektrinė vartos daug mažiau gamtinių dujų šilumos energijai gaminti nei dabartinė.

Regiono gerai išvystyta elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistema. Užtikrinamas elektros energijos poreikių tenkinimas visų rūšių vartotojams. Gamtinės sąlygos palankios elektros energijos

gamybai mažosiose HE. Hidroenergija padeda vystyti infrastruktūrą kaimiškuose rajonuose, sudaro galimybę vandens išteklius naudoti kompleksiskai įvairiems ūkio poreikiams tenkinti. Yra galimybės įrengti vietines elektros jėgaines. Elektros energijos linijų ir įrengimų galingumų atsarga sudaro galimybes vystyti daug elektros vartojančias pramonės šakas.

1.24. Šilumos tiekimas

Šilumos gamybos kuro balanse Lietuvoje dominuoja gamtinės dujos (77 proc.), atsinaujinantys energijos ištekliai (17,7 proc.), mazutas (4,1 proc.) ir kitas kuras (1,2 proc.). Mazuto suvartojimas nežymiai mažėja, tačiau didėja atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas. Šiuo metu respublikoje biokuru kūrenamų katilinių yra virš 210 vnt. Išlieka teigiama tendencija šilumos energijos savikainą mažinti įdiegiant kogeneraciją, panaudojant kondensacinius ekonomizerius. Kondensaciniai ekonomizeriai Kauno regione naudojami UAB „Jonavos šilumos tinklai“.

Tačiau Kauno regione stebimi ir vieni iš didžiausių šilumos energijos technologinių nuostolių tinkluose (2008 m.): UAB „Kaišiadorių šiluma“ – 26,0 proc., UAB „Raseinių šilumos tinklai“ – 23,1 proc. (vidutiniai nuostoliai šalies tinkluose – 16,7 proc.).

Birštone centralizuotai šilumą tiekia UAB „Birštono šiluma“. 2008 m. bendrovė pagamino 21,1 tūkst. MWh šilumos, pardavė – 17,1 tūkst. MWh. Suminis sumontuotų garo katilų galingumas sudaro apie 27 MW.

Šilumos tiekėjas Jonavos rajone yra AB „Jonavos šilumos tinklai“, kuri centralizuotai tiekia šilumą, prižiūri šilumos tiekimo sistemą, valdo šilumos perdavimo tinklus. Jonavos rajone šiluma centralizuotai tiekama 250 daugiabučių namų. Individualūs namai ir įvairios įmonės šildomi autonomiškai. Bendrovė eksploatuoja 7 katilines (bendra instaliuota galia – 101,5 MW). Valdomų šilumos tinklų ilgis – 40,6 km. Realizuojamas šilumos kiekis – 126,7 GWh. 2007 m. bendrovė modernizavo 941 m magistralinių centralizuotai tiekiamos šilumos trasų Jonavos mieste. buvo nutiesti modernūs šilumos perdavimo vamzdynai panaudojant bekanalę technologiją ir įrengiant vamzdynų izoliacijos pažeidimų nustatymo įrangą.

Kaišiadorių rajone šilumos energiją gamina ir perduoda UAB „Kaišiadorių šiluma“. Įmonė aptarnauja 16 katilinių, iš kurių 14 kūrenamos gamtinėmis dujomis, 1 – biokuru bei gamtinėmis dujomis ir 1 – biokuru. Bendra instaliuota katilinių galia – 58,9 MW. Dabar eksploatuojamų tinklų ilgis siekia 16,6 km. Miesto katilinė tiekia šiluminę energiją daugiau nei 2,5 tūkst. butų ir virš 70 organizacijų. 2006 m. įmonė pradėjo gaminti elektros energiją savo reikmėms. Įrengta 50 kW elektrinės galios ir 96 kW šiluminės galios kogeneracinė jėgainė.

AB „Kauno energija“ veikia apima šilumos, elektros energijos gamybą, tiekimą bei šilumos ir karšto vandens sistemų priežiūrą bei karšto vandens tiekimo organizavimą Kauno miesto ir rajono vartotojams. AB „Kauno energija“ tiekia šilumą 117 tūkst. gyventojų ir 3,6 tūkst. įmonių bei organizacijų. Bendras instaliuotas šiluminis galingumas sudaro 534,2 MW, elektrinis – 8,75 MW. Bendras visos bendrovės energijos gamybos pajėgumas – 542,95 MW. Kauno mieste ir rajone AB „Kauno energija“ eksploatuoja apie 300 km šilumos tiekimo vamzdynų. Šiluma vartotojams tiekama integruotu šilumos tiekimo tinklu, izoliuotais lokaliniais tinklais; maža šiluminės energijos dalis gaminama katilinėse, esančiose pastatuose. Šiuo metu prie Kauno integruoto šilumos tiekimo tinklo yra prijungti šie šilumos gamybos šaltiniai: Kauno miesto termofikacinė elektrinė ir AB „Kauno energija“ priklausanti Petrašiūnų elektrinė, Pergalės, Šilko, Inkaro katilinės. Šiluma taip pat tiekama iš 14 izoliuoto tinklo ir 51 vietinės katilinės. Kiekvienais metais AB „Kauno energija“ savo lėšomis rekonstruoja ir atnauja apie 5 km įvairaus diametro šilumos tiekimo tinklą.

Kėdainių rajone šilumos energiją gyventojams, pramonės įmonėms bei įstaigoms gamina ir tiekia AB „Panevėžio energija“ (Kėdainių šilumos tinklų rajonas).

Prienų rajone šilumos energiją gamina, perduoda ir paskirsto UAB „Prienų energija“, kuri eksploatuoja 21 katilinę. 2007 m. šilumos energiją tiekė 2 491 tūkst. vartotojų. Pagrindiniai bendrovės vartotojai yra gyventojai ir biudžetinės įmonės. Bendras šildomas plotas sudaro 194 142,01 tūkst. kv. m.

Raseinių rajone centralizuotą šilumą tiekia UAB „Raseinių šilumos tinklai“. Bendras šilumos tinklų ilgis siekia 20,6 km. Bendra visų vartotojų maksimali galia šildymui yra 21,44 MW, instaliuota katilinės galia yra 35,3 MW. Didžioji dalis miesto centrinės šildymo sistemos vartotojų – daugiabučiai pastatai. Iš viso apšildoma apie 192,85 tūkst. kv. m bendrojo ploto, apie 2,5 tūkst. butų. Be gyventojų, šiluma tiekama biudžetinėms įstaigoms bei įmonėms. 2008 m. bendrovė pagamino 48,5 tūkst. MWh šilumos, pardavė – 36,2 tūkst. MWh. 2007 m. atnaujinta 1,2 km šilumos tinklų vamzdynų. Šilumos tinklų atnaujinimas turi tiesioginę įtaką šilumos energijos technologiniams nuostoliams tinkluose.

Daugelyje regiono savivaldybių vykdomas šilumos tinklų atnaujinimas. Vyksta palaipsnis katilinių perėjimas prie ekologiškai švaresnio kuro. Galėtų būti labiau išnaudojamos palankios sąlygos šilumos gamybai, naudojant vietinį kurą. Planuojant regiono šilumos energijos poreikius, būtina įvertinti daugelį veiksnių – galimą miestų ir gyvenviečių plėtimąsi, naujų pramonės įmonių atsiradimą, gyventojų skaičiaus kitimą ir t.t. Savivaldybės turėtų skatinti daugiabučių namų renovaciją, taip skatindamos mažinti šilumos suvartojimą, tuo pačiu ir sudeginamo kuro kiekį bei aplinkos taršą.

1.25. Dujų ūkis

Dujų ir kito mineralinio kuro naudojimo srityje Europos Sąjungoje vyksta dinamiški pokyčiai. Visų pirma, vyksta energijos šaltinių diversifikacija – atsinaujinančių išteklių panaudojimas. Vertingiausią gamtinių dujų savybę, dėl kurios jos taip plačiai naudojamos energetikoje, yra jų degimo metu išsiskiriantis didelis šilumos kiekis. Gamtinės dujos yra vienas pigiausių alternatyvių energijos šaltinių. Be to, sudegusios gamtinės dujos išskiria į aplinką labai nedaug teršalų, palyginti su kitomis kuro rūšimis.

Gamtinės dujos Lietuvoje transportuojamos AB „Lietuvos dujos“ perdavimo ir skirstymo sistemomis. Pagrindinė bendrovės veikla – gamtinių dujų pirkimas (importas) ir pardavimas klientams, perdavimo, skirstymo paslaugų teikimas, racionalus Lietuvos gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros, kurios dauguma priklauso bendrovei, vystymas. AB „Lietuvos dujos“ iš viso eksploatuoja 1,9 tūkst. km magistralinių ir 8,1 tūkst. km skirstomųjų dujotiekių. Bendrovė dujas tiekia energetikos, pramonės, žemės ūkio įmonėms, smulkiojo komercinio sektoriaus vartotojams ir gyventojams.

Gamtinių dujų tiekimo ir paskirstymo sistema Kauno apskrityje išvystyta pakankamai gerai. Kauno filialo aptarnaujamoje zonoje numatoma tolesnė dujotiekių plėtra Kauno rajone Rokų, Jonučių, Garliavos kryptimis, taip pat numatoma tęsti dujotiekio Romainiuose, Narsiečiuose, Kauno rajono Užliedžių gyvenvietėje. Planuojama tiesti dujotiekį į Pažaislio vienuolyną.

1.26. Vandentiekia, vandenvala

Kauno apskritis, kaip ir visa Lietuvos teritorija yra drėgmės pertekliaus zonoje, todėl pasižymi pakankamais požeminių vandenų ištekliais. Vandens ištekliai labiau riboti tik Kėdainių r.

Šiuo metu daugelyje regiono savivaldybių vykdoma vandentiekio ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra bei modernizacija.

Dabartinės Birštono geriamojo vandens ruošyklos našumas yra gana didelis – 8 000 kub. m per dieną. Šiuo metu ji apkrauta 20 proc. jos projektinio galingumo, t.y. apie 1 600 kub. m per dieną. 2009 buvo pateiktas ruošyklos rekonstrukcijos projektas ir atlikta dalinė jo ekspertizė. Po rekonstrukcijos Birštono vandens ruošykla bus modernesnė ir gerokai ekonomiškesnė. Jos našumas sumažės iki 4 500 kub. m per dieną, tačiau jis vis dar bus apie 3 kartus didesnis nei Birštonas suvartoja dabar. Tokį našumą nuspręsta suprojektuoti atsižvelgiant į tai, kad miestas vis dėlto gali plėstis ir kad gydyklos bei sanatorijos galėtų veikti savo pilnu pajėgumu. Šiuo metu centralizuoto vandentiekio paslaugomis jau naudojasi apie 86 proc. Birštono savivaldybės gyventojų, tačiau centralizuotų nuotekų tinklų paslaugos iki šiol yra prieinamos tik 67 proc.. Tuo tarpu, visame Nemuno aukštupio baseine centralizuotomis nuotekų tinklų paslaugomis naudojasi apie 85 proc. gyventojų. Prognozuojama, kad įgyvendinus šį projektą, Birštono savivaldybės teritorijoje prie centralizuotų nuotekų tinklų turėtų prisijungti dar 105 namų ūkiai arba apie 370 aglomeracijos gyventojų. Todėl bendras prisijungusiųjų prie vandentiekio tinklų gyventojų skaičius padidės iki 94,6 proc., o prisijungusiųjų prie nuotekų tinklų – iki 75,6 proc.. Dėl to turėtų ženkliai pagerėti žmonių gyvenimo kokybė, nes sumažės nuotekų, o sumažėjus paviršinių ir požeminių vandenų taršai, pagerės sanitarinė gyvenamosios aplinkos būklė, o tuo pačiu sumažės Nemuno ir Baltijos jūros tarša.

Jonavos raj. savivaldybėje planuojama Jonavos miesto gatvių vandentiekio ir nuotekų tinklų nauja statyba: vandentiekio tinklų nauja statyba – apie 2 km, nuotekų tinklų nauja statyba – apie 7,3 km.

Kaišiadorių rajone vykdant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą numatyta vandentiekio tinklų plėtra (15,366 km); nuotekų tinklų plėtra (12,312 km); penkios naujos nuotekų siurblynės. Taip pat 2009 m. Žiežmariuose bus naujai paklota 1,476 km. tinklų, 1,35 km nuotekų tinklų. Rumšiškėse bus nutiesta 2,134 km. naujų vandentiekio tinklų, nutiesti naujų 13,563 km nuotekų tinklų, įrengtos 9 nuotekų siurblynės.

Kauno mieste UAB „Kauno vandenys“ aptarnauja klientus daugiau kaip 300 kv.km. teritorijoje ir 2009 metais teikė paslaugas 343 544 miesto gyventojams. Vienas gyventojas namų ūkyje suvartojo vidutiniškai 80,5 litro vandens per parą. 2006 metais UAB "Kauno vandenys" eksploatavo 1109,7 km geriamo vandens tinklų, 940,1 km buitinių ir lietaus nuotekų tinklų, 7 vandenvietes ir 2 vandens gerinimo įrenginius, 54 vandens pakėlimo siurblynės ir 50 nuotekų perpumpavimo siurblių, 20 švaraus vandens rezervuarų, modernią nuotekų valyklą. 2009 metais gyventojų ir pramonės įmonių, naudojančių geriamos kokybės vandenį, poreikiams patenkinti per parą buvo išgaunama 60,5 tūkst. kub. m požeminio gėlo vandens. 2009 metais bendrovė išgavo ir patiekė vartotojams ir abonentams 14,9 mln. kub. m vandens. Abonentai suvartojo 4,5 mln. kub. m vandens.

Kėdainių rajone centralizuota vandens tiekimo sistema naudojasi dauguma rajono gyventojų. UAB „Kėdainių vandenys“ aptarnauja 43 vandenvietes, Truskavos ŽŪB aptarnauja 1 vandenvietę. 2007 m. savivaldybės teritorijoje vartojančių viešai tiekiamą geriamąjį vandenį buvo 69 proc.. Bendras rajono geriamojo vandentiekio tinklų ilgis yra apie 141,26 km, iš jų apie 79,6 km Kėdainių mieste. Per paskutinius keletą metų įrengtos vandens gerinimo stotys 28 gyvenvietėse. Dalis rajono gyvenviečių neturi nuotekų valymo įrenginių. Kai kuriose rajono gyvenvietėse nuotekos išvis nevalomos.

Kaip visoje Lietuvoje, taip ir Kėdainių rajone, pagrindinė geriamojo vandens problema – šachtinių šulinių vandens užterštumas. Apie 70 proc. šachtinių šulinių vanduo yra užterštas nitratais. Sprendžiant šią problemą, 2008–2009 m. buvo įrengti arteziniai gręžiniai, pastatyti vandens gerinimo įrenginiai, suremontuoti kaimų valymo įrenginiai, įrengta lietaus kanalizacija, įrengti vandentiekio, kanalizacijos, nuotekų, tinklai, įrengtos vandens gerinimo stotys. Taip pat išplėsti vandens ir nuotekų tinklai Kėdainių mieste ir aplinkinėse gyvenvietėse, renovuoti seni vandentiekio ir kanalizacijos tinklai, rekonstruoti miesto valymo įrenginiai ir nuotekų siurblynės.

Siekiant užtikrinti kokybišką geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą Prienų rajone, 2008 m. pradėtas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra. Siekiama padidinti centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą bei užtikrinti jų kokybę. Dalis gyventojų vartojo neatitinkantį higienos reikalavimų vandenį, negalėjo užtikrinti tinkamo nuotekų išvalymo. Šiuo metu nutiestos visiškai naujos modernios vandentiekio bei nuotekų trasos, atitinkančios ES nustatytus griežtus reikalavimus. Nutiesta daugiau kaip 4000 m vandentiekio ir 3600 m nuotekų tinklų. Taip pat pastatytos dvi nuotekų siurblynės. Nuo šiol aukštesnę gyvenimo kokybę galės pajusti apie 420 miesto žmonių. Taip pat numatyta pasatyti naujus nuotekų valymo įrengimus Balbieriškyje, o Išlauže rekonstruoti jau esančius.

2007–2009 metais vandentvarkos objektų renovacijos ir statybos darbai buvo vykdomi ir Raseinių rajono savivaldybėje. Siekiama modernizuoti ir išplėsti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą aglomeracijose pagal nustatytus paslaugų kokybės, aplinkosaugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus. Planuojama nutiesti naujų nuotekų tinklų – 7 km, vandentiekio tinklų – 5 km, taip pat rekonstruoti Viduklės miestelio nuotekų valymo įrenginius. Kadangi daugelis gyventojų neturi galimybės prisijungti prie viešojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, todėl vartoja vandenį, kuris neatitinka higienos reikalavimų bei daugeliui gyventojų negali užtikrinti tinkamo nuotekų išvalymo. Pagerinus vandentvarkos infrastruktūrą bus užtikrintas ilgalaikis, technine ir ekonomine prasme vartotojams prieinamas socialiai būtinų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas. Sumažės paviršinių ir požeminių vandenų tarša, pagerės aplinkos būklė. Centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklų išplėtimas geriausiai užtikrintų funkcijų – aprūpinti gyventojus kokybišku vandeniu bei pagal reikalavimus išleidžiamų nuotekų tvarkymu – vykdymą. Raseinių raj. teritorija yra gana tankiai apgyvendinta, todėl sanitariniu, ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriais centralizuotas vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas yra geriausias būdas išspręsti gyventojų problemas ir taip pagerinti jų gyvenimo sąlygas. Įgyvendinus numatytas investicijas, būtų suteikta galimybė prisijungti prie centralizuotų tinklų papildomai 716 gyventojų.

Vandens ūkio, buities, energetikos ir pramonės reikmėms 2004–2008 metų laikotarpiu suvartojimas buvo netolygus tiek visoje Lietuvoje, tiek Kauno apskrityje. Tačiau Kauno regione paimto vandens kiekio dalis nagrinėjamu laikotarpiu padidėjo nuo 40,95 proc. iki 53,59 proc. viso Lietuvoje paimto vandens kiekio.

Požeminio vandens dalis paimto vandens kiekyje kito nežymiai: nuo 1,52 proc. iki 1,36 proc..

Kauno regione 2004–2009 metų laikotarpiu buvo sunaudojama nuo 99,52 proc. iki 99,59 proc. paimto bendro vandens kiekio. Sunaudoto požeminio vandens dalis bendrame sunaudoto vandens kiekyje svyravo nuo 1,06 proc. iki 0,97 proc..

Padidėjus bendram vandens suvartojimui, padidėjo ir nuotekų kiekis. Pagal bendrą išleistų nuotekų kiekį iki 2005 metų Kauno regionas atsiliko tik nuo Utenos regiono, o nuo 2006 metų stebimas didžiausias nuotekų kiekis Lietuvoje. Tai galima paaiškinti veikiančių energetikos objektų įtaka.

Didėjant urbanizuotų teritorijų plotui, augant automobilių srautui, paviršinių nuotekų surinkimo, valymo ir išleidimo problemos tampa labai aktualios. Siekiant jas išspręsti, būtina, įvertinus esamą miestų ir miestelių paviršinių nuotekų tvarkymo ūkio būklę, numatyti ir įgyvendinti priemonės ekonomiškai ir techniškai efektyvios miestų ir miestelių paviršinių nuotekų tvarkymo sistemos, leisiančios įgyvendinti paviršinių nuotekų tvarkymui nustatytus aplinkosauginius reikalavimus bei tenkinti miestuose susidarančių paviršinių nuotekų tvarkymo poreikius, sukūrimui.

1.27. Oro taršos kontrolė ir aplinkos triukšmo prevencija

2008 m. iš Kauno apskrities stacionarių šaltinių išsiskyrė 11121,7 tonų teršalų, iš kurių 1098,6 tonas sudarė kietosios medžiagos, 10023,1 toną – skystosios ir dujinės. Bendras teršalų kiekis, susidaręs regiono pramonės įmonėse ir katilinėse, nuo 2004 metų po truputį mažėjo. Šiuos emisijos pokyčius sąlygojo įmonių sunaudotų žaliavų ir kuro rūšys, kiekis bei kokybė, taršą mažinančių priemonių diegimas.

Kauno regione pramonės įmonių tarša apskaitoma ir kontroliuojama. Įmonėms, kurios teršia aplinką, yra nustatomi teršalų limitai. Pagrindinės oro kietųjų dalelių (KD10) didėjimo priežastys: tarša iš įmonių, transporto keliamos dulės nuo nenuvalytų gatvių. Siekiant sumažinti KD10 koncentraciją būtina kuo kruopščiau valyti, plauti gatves, nes jų pakraščiuose susikaupęs purvas yra papildomas taršos šaltinis. ES ir šalies normatyvai oro taršos kietosiomis dalelėmis leidžiamą normą leidžia viršyti iki 35 d. per metus.

Kauno apskrityje iš stacionarių šaltinių išmestas teršalų kiekis 2004 m. sudarė 17,82 proc., 2005 m. – 17,25 proc., 2006 m. – 16,49 proc., 2007 m. – 20,56 proc., 2008 m. – 15,62 proc. bendro Lietuvoje išmestų teršalų kiekio. Lyginant su atitinkamais šalies rodikliais, labiausiai išaugo fluoro ir kitų teršalų dalis, ženkliausiai sumažėjo – anglies monoksidų kiekis.

Didėjant transporto priemonių skaičiui Lietuvoje, nuolatos didėja oro tarša iš mobilių šaltinių. Kauno regione 1 tūkst. gyventojų tenkantis automobilių skaičius atsilieka tik nuo Marijampolės ir Klaipėdos rodiklių.

Atsižvelgiant į tai, kad regioninės plėtros planai rengiami kelerių metų laikotarpiui, todėl informacija apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, įtrauktas į regioninės plėtros planus, mažai besikeičia. Dažniausiai apskrityse į regioninės plėtros planus įtraukiamos šios triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės: teritorijų planavimo sprendiniai; kelių rekonstravimas ir plėtojimas; aplinkkelių įrengimas; miesto esamų dviračių ir pėsčiųjų takų tvarkymas ir plėtra; kelių dangos atnaujinimas; daugiabučių namų renovavimas; teritorijų apželdinimas; gyventojų aplinkosauginis švietimas.

Kauno regione geležinkelių sanitarinėje apsaugos zonoje 2008 m. gyveno 4108 žmonės (Kaišiadorių r. sav. – 1858, Kauno m. sav. – 842, Kėdainių r. sav. – 1408). Jonavos r. savivaldybėje renkama informacija apie vykdomus statybų darbus. Kaišiadorių r. sav. 2009 metais planuota išmatuoti triukšmą pasirinktose savivaldybės vietose bei nustatyti triukšmo priežastis. Kauno miesto savivaldybėje triukšmo prevencijos zonų priežiūros priemonių įgyvendinimas bus organizuojamas parengus 2009–2013 m. triukšmo prevencijos veiksmų planą ir gavus lėšų triukšmo prevencijos priemonėms įgyvendinti.

2008 metais buvo atlikti šie triukšmo strateginio kartografavimo darbai: atnaujinti Kauno miesto kelių transporto triukšmo strateginiai žemėlapiai; parengti Kauno miesto geležinkelių transporto ir pramoninės veiklos triukšmo strateginiai žemėlapiai; pagal Kauno mieste esančių pagrindinių kelių triukšmo strateginių kartografavimo rezultatus atnaujinti Lietuvos pagrindinių kelių triukšmo strateginių žemėlapių duomenys; naujos ir atnaujintos triukšmo strateginio kartografavimo ataskaitos Valstybinio aplinkos sveikatos centro buvo pateiktos Europos Komisijai ir jos įgaliotai Europos aplinkos agentūrai.

Įgyvendindamos Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo savivaldybėms pavestas funkcijas („rengia ir tvirtina savivaldybės triukšmo prevencijos veiksmų planus“), 2008 metais trys savivaldybės parengė triukšmo prevencijos veiksmų planus (Kaišiadorių raj., Kauno m., Kėdainių raj.). Iš viso parengtus triukšmo prevencijos veiksmų planus turi keturios savivaldybės (Jonavos raj., Kaišiadorių raj., Kauno m., Kėdainių raj.). Triukšmo valdymui kurortinėse vietovėse pageidaujama ruošti atskiras

metodikas (Birštono savivaldybės administracija). Jonavos rajono savivaldybė neturi garso lygio matavimo įrangos bei žmogiškųjų ir materialinių išteklių Valstybinei triukšmo prevencijos veiksmų 2007–2013 metų programai vykdyti. Kėdainių, Kauno, Raseinių rajonų savivaldybės administracijos taip pat akcentuoja lėšų trūkumą triukšmo prevencijos programų įgyvendinimui. Visos apskrities savivaldybės turi patvirtinusios triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles.

1.28. Atliekų tvarkymas

Kauno regione atliekų tvarkymo teritorija apima Kauno miesto bei Kauno, Jonavos, Kaišiadorių, Kėdainių ir Raseinių rajonų savivaldybių teritorijas, nes Birštono miesto ir Prienų rajono savivaldybės prisijungė prie Alytaus apskrities atliekų tvarkymo regiono. Visos Kauno regiono savivaldybės yra patvirtinusios atliekų tvarkymo taisykles ir planus, taip pat nustačiusios ir (ar) patvirtinusios antrinių žaliavų surinkimo kontenerių stovėjimo aikštelių schemas. Didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelės įrengtos tik Kauno miesto, Kėdainių ir Prienų raj. savivaldybių teritorijose. Kauno regione veikia 4 atliekų priėmimo punktų aikštelės (Jonavos, Kaišiadorių, Kauno raj., Raseinių savivaldybėse).

Didžioji dalis susidarančių komunalinių atliekų patenka į sąvartynus ir šiukšlynus. Greta komunalinių atliekų į sąvartynus patenka ir kitos (pramoninės, dalis statybos ir griovimo atliekų ir pan.) atliekos, šios atliekos sudaro apie 20 proc. komunalinių atliekų kiekio. Bendras atliekų kiekis didėja, o išrūšiavimas mažėja. Rekultivavus sąvartynus seniūnijose, atsiranda nauji aplinkos teršimo židiniai bešeimininkėse teritorijose. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos yra nepakankamai efektyvios, didelė dalis infrastruktūros ir įrangos susidėvėjusi, jų išlaikymui ne visada taikomas principas „teršėjas moka“, taip pat jos neatitinka Europos Sąjungos (ES) keliamų reikalavimų.

Atliekų šalinimas šiuolaikiniuose, pagal aplinkosauginius reikalavimus įrengtuose sąvartynuose yra palyginus nebrangus atliekų tvarkymo būdas. Šiuolaikiniuose sąvartynuose taikomos priemonės teršalams sulaikyti – įrengiamas hermetiškas sąvartyno dugnas, modernios filtrato surinkimo ir valymo sistemos, naudojamos biodujų gavybos ir panaudojimo energijai gauti technologijos. Atliekos paprastai sutankinamos, kas suteikia sąvartynui stabilumo, bei uždengiamos nuo kenkėjų ir vėjo. Remiantis ES reikalavimais, ateityje į sąvartynus bus uždrausta vežti neapdorotas atliekas. Sąvartynuose bus galima šalinti tik termiškai apdorotų atliekų likučius (pelenus) arba mechanškai–biologiškai apdorotas (MBA) atliekas. MBA įrenginiuose gali būti apdorojamos tiek mišrios komunalinės atliekos, tiek komercinės bei gamybinės atliekos. Mechaninio rūšiavimo metu atskiriamos perdirbimui ir (ar) deginimui tinkamos atliekos bei biologiškai skaidžios atliekos, kurios kompostuojamos arba pūdomos anaerobiniuose reaktoriuose (metantankuose).

Iš galimų atliekų tvarkymo technologijų (atliekų rūšiavimo, perdirbimo, naudojimo energijai gauti ir šalinimo sąvartyne) pastaruoju metu itin didelis dėmesys buvo skiriamas atliekų rūšiavimo technologijų vystymui, kurį lėmė technologijų raida, įrangos gamintojų konkurencija, teisiniai reikalavimai bei augantis visuomenės dėmesys atliekų tvarkymui. Šiuolaikinės atliekų rūšiavimo technologijos leidžia išrūšiuoti atliekas ne tik į atskirus srautus, atskiriant priemaišas, bet ir pagal medžiagas ar spalvas ir skaidrumą. Atliekų rūšiavimo technologijų tobulinimas siejamas su aukštesniu našumu ir automatizavimo lygiu, mažinant rankų darbą.

Kauno mieste pagrindinė komunalinių atliekų tvarkytoja – UAB „Kauno švara“. Įmonė įsipareigoja tvarkyti mišrias komunalines (buitines) atliekas, jas rinkti iš miesto savivaldybės teritorijoje esančių daugiabučių ir individualių namų savininkų, įmonių, įstaigų, organizacijų ir išvežti jas į Lapių sąvartyną. UAB „Kauno švara“ eksploatuojamame Lapių sąvartyne atliekos sveriamos ir registruojamos, įrengta gera atliekų apskaitos sistema. Be to, UAB „Kauno švara“ atskirais

konteineriais surenka antrines žaliavas, kai kurias pavojingas atliekas, eksploatuoja ir valdo dvi didžiųjų atliekų aikšteles ir kompostavimo aikštelę, buitinių atliekų perkrovimo stotį, vykdo kitą veiklą.

Kauno rajono komunalinių atliekų tvarkytojai yra UAB „Dzūtra“ ir UAB „Kauno švara“. Kiekviena įmonė aptarnauja jai sutartimi priskirtas seniūnijas (po 50 proc. rajono teritorijos). Tiek UAB „Dzūtra“, tiek UAB „Kauno švara“ surinktas atliekas šalina Lapių sąvartyne. Didžiosioms atliekoms iš gyventojų surinkti seniūnijos organizuoja mobilius surinkimo punktus. Apie jų atvykimą gyventojams pranešama iš anksto.

Komunalines atliekas Jonavos rajone tvarko UAB „Jonavos paslaugos“ – savivaldybės įmonė, kuri teikia komunalinių atliekų, įskaitant antrines žaliavas, surinkimo iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymo paslaugas. Rajone eksploatuojamas Jonalaukio sąvartynas. Antrinėms žaliavoms rinkti UAB „Jonavos paslaugos“ turi nedidelį kiekį konteinerių, buities pavojingos atliekos, didžiosios atliekos renkamos iš gyventojų apvažiavimo būdu bei priimamos įmonės eksploatuojamoje didžiųjų atliekų priėmimo aikštelėje Jonavos mieste. Įvedus konteinerinę atliekų tvarkymo sistemą, plečiamas antrinių žaliavų, susidarančių buityje, surinkimas.

Kaišiadorių rajone veikia tik UAB „Dzūtra“ eksploatuojamas Budnikų sąvartynas. Kiti rajono sąvartynai yra uždaryti, atlikta dalinė rekultivacija.

Kėdainių rajone atliekų tvarkymo, Zabieliškio sąvartyno eksploatavimo, mišrių komunalinių atliekų, antrinių žaliavų bei specifinių atliekų surinkimo paslaugas teikia UAB „Skongalis“. Įvedus vietinę rinkliavą už atliekų tvarkymą, atliekos renkamos naudojant konteinerinę sistemą (atskiris atvejais, pvz., iš vienių, jos renkamos ir maišeliuose). Didžiąsias atliekas, buities pavojingas atliekas UAB „Skongalis“ renka apvažiavimo būdu. Zabieliškio sąvartyne yra įrengtas buitinių pavojingų atliekų surinkimo punktas, didžiųjų atliekų sandėliavimo angaras.

Komunalines atliekas iš gyventojų Raseinių rajone surenka UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“. Įvedus rinkliavą gyventojų aprūpinimas konteineriais stipriai išaugo ir siekia 96,8 proc.. Rajono savivaldybėje įrengta 118 antrinių žaliavų surinkimo aikštelių. Siekiant pagerinti atliekų tvarkymą rajono gyvenvietėse, kaimuose ir toliau turi būti plečiama atliekų surinkimo infrastruktūra, nes augant ekonomikai ir vartojimui, komunalinių atliekų kasmet daugėja.

LR Aplinkos ministerijos duomenimis, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas apskrityje 2009 m. siekė 95,11 proc., visos Lietuvos mastu šis rodiklis sudarė 87,22 proc.. Ūkio subjektų, kuriems teikiama komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, dalis apskrityje 2008–2009 m. sudarė 91,75 proc., tuo tarpu vidutiniškai Lietuvoje – 88 proc..

Reikšmingiausias pokytis atliekų rūšiavimo ir antrinių žaliavų surinkimo srityje buvo Raseinių raj., nes ten pradėtos steigti pirmosios atliekų rūšiavimo aikštelės. Visose regiono savivaldybėse atliekų rūšiavimo konteinerių daugėjo. Beveik visuose rajonuose antrinės žaliavos iš įmonių, įstaigų ir organizacijų renkamos apvažiavimo būdu. Kauno regione palyginti su tais kiekiais, kuriuos galima būtų atskirti iš mišrių komunalinių atliekų srauto, surenkama labai nedaug antrinių žaliavų.

Iš namų ūkių ir mažų įmonių surenkamos šios pavojingos atliekos: liuminescencinės lempos, naudoti tepalai ir tepalu filtrai, padangos, akumuliatoriai ir gyvsidabris. Buities pavojingos atliekos yra renkamos dviem būdais: apvažiavimo būdu bei naudojant atliekų priėmimo aikšteles, į kurias gyventojai nemokamai gali pristatyti šias atliekas.

Lietuvoje perdirbamų (panaudojamų) atliekų kiekis 2009 m. sudarė 10 proc., sąvartyne pašalintų atliekų dalis – 89 proc..

Kauno regiono ilgalaikio atliekų tvarkymo plane (2008–2018 m.), be kitų užduočių, numatyta: pasiekti, kad 2013 m. būtų panaudojama ne mažiau kaip 50 proc. visų susidarančių komunalinių atliekų; pasiekti, kad iki 2013 m. sąvartynuose būtų šalinama ne daugiau kaip 50 proc. 2000 m. kiekio biodegraduojančių atliekų. Taip pat numatoma kompostavimo aikštelių, antrinių žaliavų ir kitų perdirbimui tinkančių atliekų surinkimo plėtra savivaldybėse, Zabieliškio sąvartyno išplėtimas (III sekcija) arba naujo sąvartyno Kauno regione statyba ir eksploatacija.

Regioniniame atliekų tvarkymo plane antrinėms žaliavoms surinkti numatyta įrengti 6 atliekų priėmimo aikšteles (dvi Kaune ir po vieną Kėdainių, Jonavos, Kaišiadorių ir Raseinių rajonų centruose) ir regioninę kompostavimo aikštelę Zabieliškio sąvartyno teritorijoje. Tikimasi, kad įgyvendinus regioninį atliekų tvarkymo planą, antrinių žaliavų surinkimas 2010 m. padidės iki 11 proc. nuo visų komunalinių atliekų.

Siekiant optimaliai valdyti ir plėtoti komunalinių atliekų tvarkymą bei efektyviai panaudoti gaunamas ES Sanglaudos fondo lėšas, Kauno regione kuriama regioninė komunalinių atliekų tvarkymo sistema. Įgyvendinant atliekų sistemos sukūrimo investicinį projektą, Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje pradėta statyti atliekų perkrovimo stotis ir atliekų priėmimo aikštelė. Baigti rengti didelių ir mažų atliekų sąvartynų, kurių bendras plotas 18,5 ha, uždarymo ir rekultivacijos techniniai projektai. Metų pabaigoje pradėti rekultivuoti 3 seni sąvartynai. Kauno miesto savivaldybė kartu su Kaišiadorių, Jonavos, Kėdainių ir Raseinių rajonų savivaldybėmis bei įmone „Kauno švara“ 2005 m. įsteigė viešąją įstaigą – Kauno regiono atliekų tvarkymo centrą, kuris atsakingas už regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros tinkamą funkcionavimą. Tikimasi, kad ši atliekų tvarkymo sistema padės įgyvendinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nurodytus tikslus ir užduotis ir bus įgyvendintas principas „teršėjas moka“.

1.29. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

Ekonominės aplinkos SSGG analizė

Stiprybės
• Strategiškai patogi geografinė padėtis. • Didėja tiesioginių užsienio investicijų apimtys. • Aukštos kvalifikacijos darbo jėga. • Regione sukuriamas penktadalis Lietuvos pramonės produkcijos. • Regione daugėja aukštą pridėtinę vertę kuriančių įmonių, konkurencingų tarptautiniu mastu. • Didelė mokslinio potencialo koncentracija (7 universitetai, moksliniai institutai ir kt.). • Išvystytos specifinės pramonės šakos (sklandytuvai, sraigtasparnių remontas, mineralinio vandens gamyba). • Išvystyta tarptautinio susisiekiimo transporto infrastruktūra. • Tarptautinis Kauno (Karmėlavos) oro uostas užtikrina puikų susisiekimą su Europos Sąjungos šalimis (regioninis pigių skrydžių centras). • Daug turizmui patrauklių objektų. • Regione gausu patrauklaus kraštovaizdžio vietovių. • Regione yra Birštono kurortas – turizmo traukos centras su išvystyta sveikatinimo paslaugų infrastruktūra. • Palyginti su kitais Europos kurortais, nedidelės kurortinių paslaugų kainos. • Didelė pramonės produkcijos dalis eksportuojama į Vakarų Europos rinkas. • Regione santykinai daugiau negu kituose regionuose modernių ūkių, gyvybingų kooperatinių ir žemės ūkio bendrovių. • Ūkininkai aktyviai dalyvauja kaimo rėmimo, žemės ūkio garantijų fondo ir Europos Sąjungos finansinės paramos programose • Sukaupta nemaža gamybinė patirtis ekologinėje žemdirbystėje, alternatyviose žemės ūkio veiklose • Aktyvios kaimo bendruomenės, formuojasi partnerystės Organizacijos - VVG • Regione sukoncentruotas žemės ūkio mokslinis potencialas
Silpnybės
• Vyrauja darbo jėgai imlios ir žemos pridėtinės vertės pramonės šakos (lengvoji pramonė). • Pramonės gamyba sukoncentruota didžiuosiuose regiono miestuose. • Beveik neišvystyta ekonomikos plėtros centrų infrastruktūra regiono centruose. • Didžioji dalis regiono investicijų pritraukiama į Kauno miestą. • Nepakankamai išvystyta verslo informacinė sistema. • Silpnas dialogas tarp verslo ir valdymo institucijų. • Specializuotų didelių parodų ir konferencijų centrų trūkumas. • Nepakankamai išnaudojamas Tarptautinio Kauno (Karmėlavos) oro uosto potencialas.

Silpnybės

- Neišvystyta Kauno miesto sujungimo su automagistrale Via Baltica infrastruktūra, pietinio aplinkkelio nebuvimas stabdo tranzitinio transporto problemų sprendimą.
- Prasta rajoninių kelių bei miestų gatvių ir jų infrastruktūros būklė regione.
- Nepakankamai išplėtotas savivaldybių centrus jungiančių kelių tinklas.
- Nepakankamai išplėtotą visuomeninio transporto sistema ir paslaugos.
- Eismo valdymo sistemos yra pasenusios ir, daugeliu atvejų, neefektyvios.
- Nepakankamai išvystyta turizmo infrastruktūra.
- Silpnai išvystyta turizmo informacinė sistema.
- Nepakankamai išnaudojami ir pritaikyti turistų lankymui gamtiniai, kultūros paveldo, istoriniai objektai.
- Nepakankamas dėmesys skiriamas rinkodarai (Lietuvoje ir užsienyje) turizmo srityje.
- Nepakankamai išvystyta vandens transporto, mažųjų uostų ir prieplaukų infrastruktūra.
- Šiuolaikinius standartus atitinkančių ekonominės klasės viešbučių ir kempingų trūkumas.
- Silpnai išnaudojamas saugomų teritorijų potencialas turizmo ir rekreacijos reikmėms.
- Pozityvios informacijos apie regioną stoka tiek vietiniu, tiek tarptautiniu lygiu.
- Neparengti regiono ir daugumos regiono savivaldybių teritorijų bendrieji planai, nepakankamai naudojama GIS.
- Neišvystytas pramogų sektorius.
- Prastėja žemės ūkio infrastruktūros būklė
- Dideli nenaudojamų žemės ūkio naudmenų plotai, ypač atokiose regiono vietovėse ir mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse.
- Vyrauja maži daugiašakiai ūkininkų ūkiai.
- Prasta ž.ū. vandentvarkos ir melioracijos sistemų būklė.

Galimybės

- Numatomas Rail Baltica projekto įgyvendinimas sudarys sąlygas intermodalinio transporto terminalo atsiradimui.
- Didėjantys tranzitinio transporto srautai skatins Via Baltica magistralės verslo infrastruktūros plėtrą.
- Didėjantis poreikis naujoms paslaugų rūšims (lošimai, golfas, sveikatinimo priemonės ir kt.), akivaizdžiai stiprėjantis pramogų verslas.
- Stiprėjantis kaimo turizmo sektorius, besiplečianti jo geografija ir paslaugų įvairovė.
- Kultūros paveldo objektai, siekiant išsaugoti jų vertę, gali būti pritaikyti turizmo paslaugų plėtrai.
- Galimybė regiono plėtrai pasinaudoti ES teikiama struktūrinių fondų ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai teikiama parama.
- Gerėjančios eksporto sąlygos.
- Didėjantys užsienio turistų srautai.
- Birštono kurorto turimi gamtiniai išteklių sudaro prielaidas tolimesnei sveikatinimo paslaugų plėtrai.
- Galimybė pasinaudoti ES parama verslo plėtrai, žmoniškųjų išteklių kvalifikacijos kėlimui,

viešosios verslo infrastruktūros plėtrai.

- Vandens transporto atgaivinimas ir panaudojimas turizmo reikmėms.
- Stiprėjantis kaimo turizmo sektorius regione, besiplečianti jo geografija ir paslaugų įvairovė.
- Kaimo kultūros paveldo objektai, siekiant išsaugoti jų vertę, gali būti pritaikyti kaimo turizmo paslaugų plėtrai.
- Galimybė regiono kaimo vietovių plėtrai pasinaudoti teikiama ES Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir kitų struktūrinių fondų parama.
- Gerėjančios žemės ūkio ir maisto eksporto sąlygos dėl narystės PPO ir ES.
- Didėjantys užsienio turistų srautai.
- Spartėjantys žinių visuomenės formavimosi procesai.
- Probleminės teritorijos statuso suteikimas Jonavos rajono savivaldybei sudaro sąlygas pasinaudoti tikslinė Europos Sąjungos struktūrinių fondų bei valstybės parama savivaldybės kaimo vietovių plėtrai.

Grėsmės

- Kvalifikuotos darbo jėgos nutekėjimas į užsienį ir užsienio šalis.
- Sudėtingos įvažiavimo tvarkos sąlygos buvusių Sovietų Sąjungos šalių turistams.
- Stambių užsienio kompanijų atėjimas į Lietuvos rinką ir konkurencijos augimas.
- Nepakankamas dėmesys kultūrinio paveldo išsaugojimui
- Dujų, kaip vieno pagrindinių energijos šaltinių, kainos augimas, dėl dujų tiekimo sistemos priklausomybės nuo Rusijos.
- Galimas pramonės įmonių kaštų padidėjimas dėl išaugusių elektros energijos kainų padidinti pramonės įmonių kaštus.
- Grėsmė nepasinaudoti ES parama dėl nepakankamų administracinių gebėjimų.
- Didelės biurokratinės kliūtys SVV verslo vystymui
- Darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimas ir senėjimas
- Energetinių išteklių kainų augimas.
- Mažėjančios investicijų apimtys darys neigiamą įtaką miesto ūkio plėtrai.
- Gyventojų skaičiaus regiono kaimo vietovėse mažėjimas ir senėjimas.
- Darbo jėgos iš regiono kaimo vietovių nutekėjimas į užsienį ir šalies miestus.
- Žemės ūkiui mokamos ženkliai mažesnės tiesioginės išmokos negu senosiose ES narėse riboja lygias konkurencijos galimybes.
- Nebaigtas žemės ir nekilnojamo turto nuosavybės atkūrimas.
- Dėl nepakankamo dėmesio ir lėšų stokos gali būti negrįžtamai prarastas kaimo kultūrinio paveldas.
- Grėsmė nepasinaudoti ES parama kaimo plėtrai dėl nepakankamų administracinių gebėjimų ir kaimo gyventojų menko verslumo.

Socialinės aplinkos ir viešųjų paslaugų SSGG analizė

Stiprybės
Švietimas ir ugdymas • Bendrojo lavinimo mokyklų tinklas yra gerai išplėtotas ir pakankamas. • Ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklas yra gerai išplėtotas ir pakankamas. • Regiono mokyklų materialinis aprūpinimas nuolat gerėja. • Kauno regione išvystytas profesinis rengimas, pakankamai didelis skaičius profesinio rengimo mokyklų. • Regione yra didžiausias procentas aukščiausią išsilavinimą turinčių gyventojų. • Kauno regionas – universitetinio išsilavinimo centras.
Kultūra ir sportas • Kauno regione daug meno kolektyvų. • Sporto renginiai populiarūs visuomenės tarpe. • Platus kultūrinės objektų tinklas, gausu istorinių objektų. • Pakankamas bibliotekų tinklas ir aukštas skaitytojų skaičius, įrengtos interneto prieigos.
Sveikatos apsauga • Gerai išplėtotas sveikatos priežiūros įstaigų tinklas, nuolat gerėja sveikatos paslaugų kokybė. • Daug aukštos kvalifikacijos gydytojų. • Gyventojų tikėtina gyvenimo trukmė yra ilgiausia Lietuvoje • Kauno regiono gyventojai naudodamiesi turima infrastruktūra ir reguliariai lankydami pas gydytojus turi mažiau lėtinių ligų ir ilgiausią gyvenimo trukmę Lietuvoje. • Kauno regione didžiausias odontologų skaičius Lietuvoje. • Esamos sveikatos priežiūros įstaigos teikia aukštos kokybės paslaugas visos Lietuvos gyventojams. • Išplėtoti ir vis dar plėtojama sveikatinimo paslaugų infrastruktūra.
Socialinė apsauga • Gerai išplėtotas socialinių paslaugų tinklas. • Daugėja privačias socialines paslaugas teikiančių įstaigų. • Gerėja socialines paslaugas teikiančių specialistų kvalifikacija. • Vykdomos socialinių rizikos grupių integravimo į visuomenę programos. Išvystytos specialiojo transporto neįgaliesiems paslaugos.
Viešasis saugumas • Policijos įvaizdžio gerėjimas. • Policijos darbuotojų drausmės gerėjimas.

Silpnybės
Švietimas ir ugdymas • Mokslo įstaigų pastatų būklė yra prasta, neefektyvus šilumos, elektros išteklių naudojimas. • Ikimokyklinis ugdymas nevienodai prieinamas skirtingose regiono savivaldybėse ir

Silpnybės
gyvenamosiose vietovėse. • Trūksta neformalaus švietimo programų vaikams, egzistuoja vaikų užimtumo problema. • Nėra pakankamai jaunimo neformalaus švietimo, dienos centrų įstaigų. • Universitetinis išsilavinimas koncentruotas dviejose savivaldybėse.
Kultūra ir sportas • Kultūros darbuotojų kvalifikacijos trūkumas. • Informacijos sklaidos apie esamus kultūros ir sporto objektus trūkumas. • Lėtas naujų technologijų skverbimasis į kultūros sektorių. • Nepakankama viešoji sporto infrastruktūra. • Nepakankamas kultūros ir sporto finansavimas.
Sveikatos apsauga • Nesukurtas Kauno regiono kaip sveikatos paslaugų centro įvaizdis. • Trūksta viešosios infrastruktūros, kuri skatintų gyventojų fizinį aktyvumą. • Pirminės sveikatos priežiūros paslaugų trūkumas/neprieinamumas kaimiškose vietovėse.
Socialinė apsauga • Socialinės paslaugos sukoncentruotos miestuose, sunkiai prieinamos kaimiškose vietovėse. • Kai kuriose savivaldybėse trūksta laikino apgyvendinimo vietų. • Socialinio darbuotojo specialybės nepopuliarumas, žemas atlyginimas. • Socialinių paslaugų poreikis daug didesnis negu finansavimo galimybės. • Nėra vaikų, gyvenančių socialinės rizikos šeimose, užimtumo, įtraukimo į socialinį gyvenimą programos. Vaikai paliekami savaiminei socializacijai socialinės rizikos šeimose.
Gyvenamasis būstas • Didelis socialinio būsto poreikis Aukštas avarinio gyvenamojo fondo rodiklis.
Viešasis saugumas • Nepakankamas policijos pareigūnų darbo efektyvumas. • Policijos pareigūnų motyvacijos trūkumas, motyvacinės sistemos ribotumas. • Nepakankamas policijos finansavimas. • Nepakankamas prevencinių programų finansavimas. • Mažas visuomenės bendradarbiavimas tiriant nusikaltimus. • Nėra bendruomeninių savitarpio saugos programų arba jos yra mažai žinomos.
Galimybės
Švietimas ir ugdymas • Galimybė išplėtoti distancinio mokymo potencialą. • Verslo ir mokslo įstaigų bendradarbiavimas, siekiant subalansuoti ruošiamų specialistų poreikio patenkinimą. • Vystyti mokymosi visą gyvenimą programas. • Skatinti plėtoti privačių mokymosi įstaigų tinklą, organizuojant neformalųjį švietimą vaikų ir suaugusiųjų tarpe.

Galimybės
• Panaudoti ES lėšas keliant pedagogų kvalifikaciją, bei didinant mokyklų prieinamumą kaimiškose regiono vietovėse • Skatinti nevalstybinio ikimokyklinio ugdymo įstaigų atsiradimą.
Kultūra ir sportas • ES lėšų panaudojimas atnaujinant kultūros ir sporto infrastruktūrą, išsaugojant kultūrinį paveldą. • Elektroninių galimybių išnaudojimas bibliotekininkystėje.
Sveikatos apsauga • Naujų technologijų panaudojimas medicinoje. • ES struktūrinių fondų pritraukimas atnaujinant sveikatos įstaigų infrastruktūrą. • Sveikos gyvensenos propagavimas visuomenėje. • Informacinės duomenų bazės apie esamas sveikatos paslaugas įsteigimas. • Rinkodaros priemonių panaudojimas populiarinant sveikatinimo paslaugas, pritraukiant pacientus gydytis Kauno regione.
Socialinė apsauga • Privačios socialinių paslaugų teikimo iniciatyvos. • ES lėšų panaudojimas socialinių paslaugų infrastruktūrai sukurti, darbuotojų kvalifikacijai kelti. • Socialinių įmonių steigimas. • Naujų technologijų panaudojimas teikiant socialines paslaugas. • Interneto plėtros panaudojimas steigiant darbo vietas namuose neįgaliems ir juos prižiūrintiems asmenims.
Gyvenamasis būstas • Būsto renovacijos programos. • Būsto įsigijimo skatinimo programos. • Naujos statybos gyvenamasis būstas.
Viešasis saugumas • Lietuvos policijos plėtros programos įgyvendinimas. • Įvairių institucijų bendradarbiavimas. • Atsirandančios bendruomeninės savitarpio saugos, bendradarbiavimo iniciatyvos. • Visuomenės pagalba policijai tiriant nusikaltimus. • Prevencinių programų įgyvendinimas. • Užsienio prevencinių programų patirties perėmimas.
Grėsmės
Švietimas ir ugdymas • Padidėjus gimstamumo rodikliams, ateityje gali trūkti vietų ikimokyklinio ugdymo įstaigose bei bendrojo lavinimo mokyklose. • Nepakankamas mokyklų ir ugdymo įstaigų finansavimas. • Pedagogo profesijos nepopuliarumas, jaunų specialistų trūkumas. • Mažėjant mokinių mokyklose, daugėja laisvų vietų.

Grėsmės
Kultūra ir sportas • Ekonominio sunkmečio laikotarpiu kultūros ir sporto finansavimas ženkliai sumažinamas. • Interneto plėtra mažina bibliotekų lankomumą ir skaitytojų skaičių. • Kultūros darbuotojo specialybės nepopuliarumas mažina darbuotojų pasiūlą ir kokybę. • Jaunimo tarpe mažėja meno saviveiklos kolektyvų populiarumas.
Sveikatos apsauga • Pablogėjus ekonominei situacijai, dalies socialinių grupių gyvenimo kokybė pablogės, padidės poreikis sveikatos paslaugoms, sumažės gyvenimo trukmė. • Vykstant technologinei pažangai vis daugiau žmonių renkasi nejudrų gyvenimo būdą.
Socialinė apsauga • Esant ekonominiam nuosmukiui, socialiai pažeidžiamų žmonių skaičius ženkliai padidėja. • Priklausomybės ligų plitimas gali padidinti socialinių paslaugų poreikį. • Gyventojų senėjimas.
Gyvenamasis būstas • Ekonominiai sunkumai šalyje sustabdė statybų sektorių, naujų namų statoma labai mažai. • Gyventojų pajamų mažėjimas sumažins galimybes investuoti į būsto atnaujinimą, avarinio būsto skaičius gali ateityje padidėti.
Viešasis saugumas • Naujų technologijų panaudojimas nusikaltimuose. • Blogėjanti ekonominė situacija didina nusikalstamumą. • Narkotinių ir psichotropinių medžiagų plitimas regione. • Gyventojų įstatymų nežinojimas ir nesugebėjimas apginti savo interesus.

Technologinės aplinkos SSGG analizė

Stiprybės

- Regione didėja aukštą pridėtinę vertę kuriančių inovacinių įmonių, konkurencingų tarptautinių mastu, skaičius.
- Didelė mokslinio potencialo koncentracija.
- Išplėtotą telekomunikacijų ir televizijos paslaugų infrastruktūrą.
- Įgyvendinami atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo energetikoje projektai.

Silpnybės

- Žemas naujausių telekomunikacinių technologijų panaudojimo lygis periferiniuose regionuose ir kaimo vietovėse (neatsiperkančios investicijos į ryšių infrastruktūrą).
- Mažas inovacinius produktus kuriančių įmonių skaičius.
- Dėl verslo ir mokslo institucijų menko bendradarbiavimo silpnai išnaudojamas mokslinis potencialas.

Galimybės

- Judriojo plačiajuosčio interneto paslaugų diegimas sukuria galimybes naudotis greitu belaidžiu ryšiu, taip prisidedant prie informacinės visuomenės kūrimo.
- Didėjantis faktinis finansavimas MTTP veikloms.
- Inovacinių produktų kūrimas panaudojant mokslinį potencialą.
- Technologinių inovacijų panaudojimas vystant aukštesnės pridėtinės vertės gamybą.
- Taršos ir energijos kainos sumažinimas panaudojant atsinaujinančius energijos šaltinius.

Grėsmės

- Mažėjantis darbuotojų, dalyvaujančių MTTP aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuose, skaičius.
- Dėl bendro ekonominio nuosmukio gali sumažėti lėšų, skiriamų MTTP ir inovacijoms diegti, kiekis.
- Naujausios technologijos yra brangios, ir jų diegimas pasibaigus daliniam ES finansavimui, vėliau gali būti per brangus.

Aplinkos apsaugos ir inžinerinės infrastruktūros aplinkos SSGG analizė

Stiprybės

- Gerai išvystyta elektros energijos perdavimo ir skirstymo sistema, užtikrinanti elektros energijos poreikių tenkinimą visiems vartotojams (regione veikia keletas stambių energetikos objektų).
- Pertvarkoma šilumos ūkio sistema.
- Vykdomi vandentiekio ir nuotekų tinklų renovacijos bei plėtros projektai, tvarkomos vandentiekio ir nuotekų valymo sistemos, plečiama centralizuota vandens tiekimo sistema.
- Diegiama regioninė atliekų tvarkymo sistema, daugelyje regiono vietovių komunalinės atliekos surenkamos centralizuotai, plėtojama šių atliekų surinkimo infrastruktūra.
- Naudojamas Europos Sąjungos fondų dalinis finansavimas moderniai nepavojingų atliekų tvarkymo infrastruktūrai sukurti, aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų uždarymui.
- Platus taršos prevencinių, aplinkosauginių priemonių taikymas, išnaudojant vietinius valymo įrenginius, funkcionuojančią atliekų surinkimo sistemą.
- Užtikrinama gamtinės ekosistemos, kraštovaizdžio, kultūros paveldo apsauga, aplinkosauginio švietimo plėtra.
- Pakankamai išplėtotą apskrities savivaldybių infrastruktūra.
- Gamtiniai ir kultūriniai ištekliai sudaro sąlygas vystyti fizinę ir inžinerinę infrastruktūrą.
- Administracinė savivaldybių patirtis rengiant ir įgyvendinant investicinius infrastruktūros projektus.

Silpnybės

- Neefektyvus energijos naudojimas (bloga daugelio viešųjų pastatų energetinė būklė, maža pastatų šiluminė varža, neracionalios technologijos, šilumos tiekimo sistemos).
- Vartotojų poreikius viršijanti šilumos gamybos ir tiekimo infrastruktūra sąlygoja didelius energijos nuostolius bei vartotojų įsiskolinimą.
- Daug daugiabučių gyvenamųjų namų, kuriuos būtina renovuoti, mažinant šiluminės energijos nuostolius, nepakankamai išplėtoti šilumos tinklai kai kuriose savivaldybėse.
- Kai kuriose savivaldybėse trūksta gamtinių dujų tiekimo ir dujotiekio skirstomojo tinklo sistemų.
- Prasta geriamojo vandens kokybė kaimo gyvenamosiose vietovėse, dalis kaimo gyventojų neprijungta prie viešojo vandens tiekimo tinklo ir kanalizacijos sistemų ir naudoja šachtinių šulinių vandenį.
- Didelė oro tarša.
- Tik nedaugelis savivaldybių triukšmo prevencijos priemonių yra diegiama dėl pagrindinės triukšmo priežasties. Aktualūs triukšmo prevencijos priemonių finansavimo klausimai.
- Daugelio atliekų šalinimas sąvartynuose vis dar išlieka pigiausiu atliekų tvarkymo būdu.
- Savivaldybėse trūksta kvalifikuotų, atsakingų už atliekų tvarkymo sektorių darbuotojų, dažnai atliekamos funkcijos gretinamos prie kitų sektorių. Komunalinių atliekų tvarkymo plėtra vykdoma netolygiai miestuose ir kaimo vietovėse. Dažnos savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje neužtikrintas komunalinių atliekų rūšiavimas.

Galimybės

- Didelis visuomenės, valstybės, Europos Sąjungos dėmesys darniam vystymuisi sudaro galimybes panaudoti išorinį finansavimo šaltinius aplinkosaugos problemoms spręsti, naudoti atsinaujinančius energijos šaltinius bendrame energetikos ūkyje.
- Daugiabučių namų renovavimas leis padidinti pastatų energetinį efektyvumą.
- Elektros energijos linijų ir įrenginių galingumo atsarga leis vystyti pramonės šakas, imlias elektros energijai, objektų prijungimas pareikalaus palyginti nedidelių investicijų.
- Šilumos energijos naudojimo efektyvumo didinimas, panaudojant kitų šalies regionų šilumos tiekimo sistemų renovacijos patirtį, siekiant sumažinti energijos nuostolius.
- Su ES parama bus galima įrengti modernias vandentiekio sistemas ir išplėsti jų tinklus kaimo gyvenvietėse.
- Oro taršos mažinimas atnaujinant automobilių parką.
- Ekologinės žemdirbystės plėtra sudarys sąlygas užterštumo mažėjimui.
- Plėtojant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, skatinant privačias investicijas į šią veiklą, susidarys galimybė gerinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybę.
- Sustiprinti savivaldybių pajėgumus kuriant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, ypatingą dėmesį skiriant savivaldybių organizuojamų komunalinių atliekų tvarkymo sistemų ir savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytų reikalavimų priežiūrai ir kontrolei.
- Uždarius esamus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus ir pradėjus eksploatuoti regioninius nepavojingų atliekų sąvartynus, atsiranda galimybė geriau kontroliuoti į sąvartynus priimamas atliekas, skatinti atliekų rūšiavimą ir jų perdirbimą ar kitokį naudojimą.
- Plačiai taikant aplinkosauginį švietimą ir visuomenės informavimą atliekų tvarkymo srityje, visuomenė turės galimybę įgyti pakankamai žinių ir įgūdžių aktyviai dalyvauti atliekų tvarkyme.
- Efektyviau tausoti gamtinę aplinką ir ugdyti visuomenės sąmoningumą, vykdant aplinkosauginį visuomenės švietimą ir informavimą.
- Galimybės panaudoti ES finansinių instrumentų lėšas infrastruktūros gerinimui ir plėtrai, aplinkosaugos sistemų diegimui. Narystė ES, tarptautinių finansinių institucijų bei privataus kapitalo pritraukimas sudarys galimybes pasinaudoti finansine ir technine pagalba infrastruktūros plėtrai apskrities savivaldybėse.
- Geri administraciniai gebėjimai suteiks galimybes rengti ir įgyvendinti projektus infrastruktūros plėtros srityje.

Grėsmės

- Energetinių išteklių kainų augimas.
- Nerenovavus šilumos ūkio, nepadidinus energijos naudojimo efektyvumo, šilumos tiekimo paslaugų rentabilumo mažėjimas gali pasiekti nepriimtinius mastus, o netinkamai pasirinkta renovacijos forma – padidinti aplinkos taršą.
- Laiku ir tinkamai neparengus šilumos ūkio modernizavimo, daugiabučių namų renovacijos ir apšiltinimo projektų, nebus galimybės pasinaudoti nacionaline ir Europos Sąjungos parama.
- Kuriant ir įgyvendinant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo investicinį projektą, gali išaugti paslaugų savikaina, o dėl to – sumažėti įmonių rentabilumas.
- Vandens tiekimo įrenginių ir tinklų būklės spartus blogėjimas dėl nepakankamų investicijų.

Grėsmės

eksploatacinių išlaidų augimas.

- Didėjantis oro užterštumas dėl didėjančio automobilių srauto.
- Netinkamais būdais tvarkant atliekas ir dėl to prastėjant aplinkos kokybei, galimas neigiamas poveikis žmonių sveikatai. Neužtikrinus visuotinos, kokybiškos ir vartotojui priimtinos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, galimas aplinkos teršimo atliekomis padidėjimas.
- Neišplėtus komunalinių atliekų rūšiavimo, bus sunku padidinti atliekų naudojimą, o daug pavojingų buityje susidarančių atliekų ir toliau bus šalinamos nepavojingų atliekų sąvartynuose.
- Savivaldybėms skiriant nepakankamą dėmesį komunalinių atliekų tvarkymui ir neužtikrinant tinkamos kontrolės, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kaina ir kokybė gali būti nepriimtina vartotojui.
- Sparčiais tempais auganti miestų pramonė, kaimyninių šalių ūkis padidins Nemuno, Nemuno užterštumą.
- Vandentvarkos ir atliekų tvarkymo paslaugų kainų augimas.
- Dėl intensyvios žemdirbystės didėjantis vandens ir dirvožemio užterštumas.
- Mažos savivaldybių investicinės galimybės projektams (tarp jų – ir struktūrinių fondų) finansuoti ir įgyvendinti, nėra aiški savivaldybių skolinimosi tvarka ir galimi limitai.
- Nepakankami administraciniai gebėjimai (žema projektų kokybė ir įgyvendinimas) neleis pasinaudoti sanglaudos ir struktūrinių fondų finansavimo galimybėmis.

2. REGIONO PLĖTROS STRATEGIJA

2.1. Regiono plėtros vizija ir prioritetai

KAUNO REGIONAS 2025

Kauno regionas – modernus Lietuvos bei Rytų ir Vidurio Europos ekonomikos regionas, mokslo, aukštųjų ir informacinių technologijų, kultūros bei turizmo centras su puikiai išvystyta tarptautinio susisiekimo ir logistikos infrastruktūra, jame gyvena nuolat besimokanti, versli, sveika ir saugi bendruomenė.

Regiono modernumas išsiskiria naujosios ekonomikos plėtra, užtikrinančia aukštą gyvenimo kokybę ir spartų kaimo modernėjimą, ypatingu dėmesiu žmogaus ir aplinkos santarai, garantuojančiai darnų regiono vystymąsi.

2.2. Kauno regiono plėtros prioritetai, tikslai ir jų įgyvendinimo uždaviniai

Atsižvelgiant į suformuotą Kauno regiono plėtros viziją, buvo nustatyti šie Kauno regiono plėtros prioritetai:

NAUJOJI EKONOMIKA, apimanti verslo, pramonės, turizmo ir transporto infrastruktūros plėtrą.

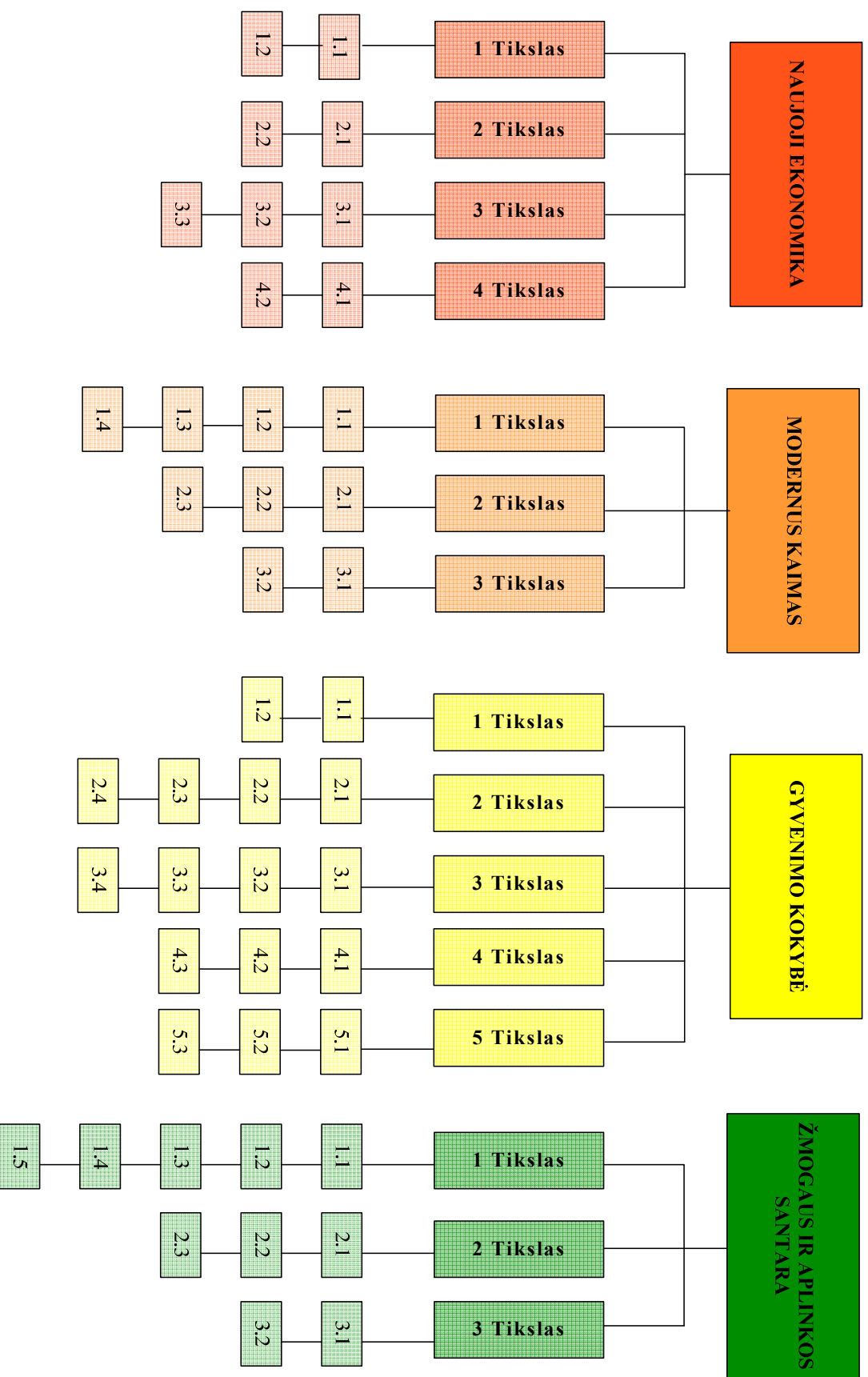
MODERNUS KAIMAS, apimantis žemės ūkio, žuvininkystės, miškininkystės ir kaimo plėtrą.

GYVENIMO KOKYBĖ, apimanti žmogiškuosius išteklius ir viešąsias paslaugas.

ŽMOGAUS IR APLINKOS SANTARA, apimanti darnų regiono vystymą ir inžinerinės infrastruktūros plėtrą.

KAUNO REGIONO PLĖTROS PRIORITETAI

I prioritetas. Naujoji ekonomika

Kauno regionas - vartai į Lietuvą ir kitas Rytų Europos valstybes. Regionas patrauklus šalies ir tarptautiniam verslui, jame veikia labai stiprūs ir saviti regioniniai pramonės centrai. Puikiai išvystyta tarptautinio susisiektimo ir logistikos sistema bei išnaudojama ypatinga geografinė padėtis daro regioną tiltu tarp Rytų ir Vakarų, Šiaurės ir Pietų. Kauno regionas - modernių technologijų ir žinių ekonomikos centras. Naujosios ekonomikos plėtra grindžiama stipriu moksliniu potencialu ir glaudžiu bendradarbiavimu su verslo struktūromis. Regionas yra garsus turizmo, parodų ir pramogų centras.

Tikslas 1. PLĖTOTI KAUNO REGIONĄ KAIP MOKSLO IR VERSLO PARTNERYSTĖ PAGRĮSTĄ AUKŠTOS PRIDĖTINĖS VERTĖS PRAMONĖS KRAŠTĄ

Uždavinys 1.1. Šalies ir tarptautiniu mastu įtvirtinti Kauno regiono, kaip modernios ir konkurenciškos pramonės krašto, įvaizdį.

Uždavinys 1.2. Sudaryti sąlygas modernios ir konkurenciškos pramonės plėtočiai bei vietos ir užsienio investicijoms.

Tikslas 2. SUDARYTI PALANKIAS SĄLYGAS SMULKAUS IR VIDUTINIO VERSLO ĮMONIŲ PLĖTRAI

Uždavinys 2.1. Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtoti smulkiam ir vidutiniam verslui bei didinti jo konkurencingumą.

Uždavinys 2.2. Plėtoti kompleksinę verslo informacijos, mokymo ir konsultavimo paslaugas teikiančių centrų tinklą, didinti teikiamų paslaugų skaičių ir gerinti jų kokybę.

Tikslas 3. TOBULINTI REGIONO TRANSPORTO INFRASTRUKTŪRĄ.

Uždavinys 3.1. Vystyti turimą Kauno regiono transporto infrastruktūros potencialą.

Uždavinys 3.2. Plėtoti Kauno regiono miestų ir rajonų visų rūšių susisiektimo infrastruktūrą.

Uždavinys 3.3. Diegti ir modernizuoti eismo valdymo sistemas, kompensacines bei saugumo priemones.

Tikslas 4. SIEKTI, KAD KAUNO REGIONAS TAPTŲ TARPTAUTINIO IR VIETINIO TURIZMO BEI ĮVAIRIAPUSIŠKŲ POILSIO PASLAUGŲ CENTRU.

Uždavinys 4.1. Vystyti poilsio, pramogų, rekreacinio sporto ir turizmo paslaugų infrastruktūrą, užtikrinant teikiamų turizmo paslaugų visapusiškumą bei gerinant paslaugų kokybę.

Uždavinys 4.2. Stiprinti turizmo informacinę sistemą ir aktyviai vykdyti rinkodarą.

II prioritetas Modernus kaimas

Kauno regionas išsiskiria kaimo modernumu. Tam didelę įtaką daro vietos bendruomenės ir jų stiprūs partnerystės ryšiai bei išplėta informacinė infrastruktūra. Bendruomenių nariai aktyviai dalyvauja nustatant ir sprendžiant iškilusias vietos plėtros problemas. Regiono kaimiškose vietovėse tradicinis žemės ūkis pagrįstas moderniais ūkininkavimo metodais, sparčiai plėtojamas ekologinis, netradicinis žemės ūkis bei alternatyvi žemės ūkiui ekonominė veikla.

Tikslas 1. STIPRINTI KAIMO BENDRUOMENES BEI GERINTI BENDRUOMENINĘ INFRASTRUKTŪRĄ.

Uždavinys 1.1. Telkti ir aktyvinti kaimo bendruomenes, plėtoti vietos partnerystę.

Uždavinys 1.2. Pagerinti žemės ūkio ir kaimo inžinerinių tinklų infrastruktūrą ir ją plėtoti.

Uždavinys 1.3. Gerinti žemės ūkio specialistų ir žemdirbių mokymo ir konsultavimo sistemą.

Uždavinys 1.4. Išsaugoti kultūrinį paveldą kaimo vietovėse.

Tikslas 2. PADIDINTI TRADICINIŲ IR EKOLOGINIŲ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ GAMYBOS EFEKTYVUMĄ IR KONKURENCINGUMĄ.

Uždavinys 2.1. Padidinti žemės ūkio pirminės gamybos struktūrų gyvybingumą, jas modernizuoti ir ekologizuoti žemės ūkio gamybą.

Uždavinys 2.2. Modernizuoti ir ekologizuoti žemės ūkio produkcijos perdirbimą bei sukurti veiksmingą rinkodaros sistemą.

Uždavinys 2.3. Pagerinti žemėvaldą ir žemėnaudą.

Tikslas 3. PLĖTOTI NETRADICINIŲ ŽEMĖS ŪKIO IR ŽEMĖS ŪKIUI ALTERNATYVIĄ EKONOMINĘ VEIKLĄ.

Uždavinys 3.1. Plėtoti paslaugų verslus, miško verslus ir alternatyvią energetiką kaimo vietovėse.

Uždavinys 3.2. Plėtoti atsinaujinančių išteklių gamybą ir panaudojimą kaimo vietovėse.

III prioritetas. Gyvenimo kokybė

Kauno regionas – šalies informacinės visuomenės centras, kuriame gyvena pažangūs ir nuolat besimokantys žmonės. Išplėtotą ir subalansuotą socialinės ir sveikatos priežiūros, rekreacijos, švietimo ir ugdymo sistema daro regioną patraukliu gyventi, dirbti ir kurti. Regiono gyventojai ir svečiai yra saugūs bei naudojami aukštos gyvenimo kokybės teikiamais privalumais.

Tikslas 1. SKATINTI INFORMACINĖS VISUOMENĖS FORMAVIMĄSI IR VYSTYMĄSI.

Uždavinys 1.1. Kurti ir plėtoti informacinę infrastruktūrą, skatinti jos panaudojimą.

Uždavinys 1.2. Įdiegti elektronines paslaugas regiono bendruomenei.

Tikslas 2. VYSTYTI SUBALANSUOTĄ MOKYMOSI SISTEMĄ

Uždavinys 2.1. Skatinti mokymo įstaigų tipų įvairovę bei racionaliai plėtoti šių įstaigų tinklą ir tobulinti jų teikiamas paslaugas.

Uždavinys 2.2. Renovuoti ir modernizuoti švietimo, ugdymo įstaigas bei jų infrastruktūrą.

Uždavinys 2.3. Kurti ir tobulinti mokymosi visą gyvenimą sistemą.

Uždavinys 2.4. Skatinti neformalaus švietimo iniciatyvas.

Tikslas 3. UŽTIKRINTI TEIKIAMŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMĄ.

Uždavinys 3.1. Plėtoti socialines paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimui į regiono socialinę ir ekonominę gyvenimą.

Uždavinys 3.2. Plėtoti nestacionarias socialines paslaugas ir socialinių paslaugų teikimo namuose sistemą.

Uždavinys 3.3. Skatinti socialinės paramos specialistų ir socialinių darbuotojų rengimą, kvalifikacijos kėlimą bei įdarbinimą.

Uždavinys 3.4. Efektyviai plėtoti ir modernizuoti socialinio būsto sistemą.

Tikslas 4. PLĖTOTI KAUNO REGIONĄ KAIP VIENĄ IŠ EUROPOS SVEIKATOS REGIONŲ.

Uždavinys 4.1. Vystyti Kauno regiono sveikatinimą.

Uždavinys 4.2. Optimizuoti sveikatos priežiūros paslaugų struktūrą.

Uždavinys 4.3. Plėtoti ligų prevencijos sistemą.

Tikslas 5. PLĖTOTI SOCIALINĘ INFRASTRUKTŪRĄ IR BENDRUOMENINES INICIATYVAS, SKIRTAS GYVENTOJŲ GYVENIMO KOKYBĖS IR GYVENAMOSIOS APLINKOS GERINIMUI.

Uždavinys 5.1. Plėtoti kultūros ir sporto infrastruktūrą, gerinti paslaugų kokybę.

Uždavinys 5.2. Remti bendruomenines iniciatyvas.

Uždavinys 5.3. Įgyvendinti bendruomenės saugumo edukacijos ir nusikaltimų prevencijos programas.

IV prioritetas. Žmogaus ir aplinkos santara

Kauno regione veikia pažangi aplinkos tvarkymo sistema, užtikrinanti regiono gyventojams švarią ir sveiką aplinką. Regiono plėtra planuojama naudojant šiuolaikines planavimo sistemas.

Tikslas 1. SIEKTI, KAD KAUNO REGIONAS TAPTŲ MODERNIAS ATLIEKŲ TVARKYMO, APRŪPINIMO VANDENIU, NUOTEKŲ VALYMO, ORO TARŠOS IR APLINKOS TRIUKŠMO MAŽINIMO SISTEMAS TURINČIU REGIONU.

Uždavinys 1.1. Įdiegti ir plėtoti šiuolaikišką regiono atliekų tvarkymo sistemą.

Uždavinys 1.2. Modernizuoti ir plėsti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą.

Uždavinys 1.3. Skatinti veiksmingesnį energijos ir kitų gamtos išteklių naudojimą.

Uždavinys 1.4. Užtikrinti efektyvią kraštovaizdžio apsaugą, didinti ekologinį teritorijų stabilumą.

Uždavinys 1.5. Įgyvendinti prevencines apsaugos nuo triukšmo priemones.

Tikslas 2. SKATINTI IR PLĖTOTI APLINKOSAUGINĮ ŠVIETIMĄ BEI SVEIKĄ GYVENSENĄ.

Uždavinys 2.1. Propaguoti aplinkai ir sveikatai palankų gyvenimo būdą, sudaryti galimybes plėtoti sveikatos stiprinimo veiklą bendruomenėje.

Uždavinys 2.2. Tobulinti aplinkosauginio švietimo, ugdymo ir visuomenės informavimo veiklą. Užtikrinti darnaus vystymosi švietimo priemonių įgyvendinimą, skatinti tausojančią vartojimą.

Uždavinys 2.3. Gerinti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą.

Tikslas 3. PARENGTI REGIONO ĮVAIRIŲ LYGMENŲ TERITORIJŲ BEI SOCIALINĖS EKONOMINĖS PLĖTROS PLANAVIMO DOKUMENTUS, DIEGTI IR TOBULINTI PLANAVIMO SISTEMAS.

Uždavinys 3.1. Parengti ir atnaujinti apskrities ir savivaldybių teritorijų bendruosius planus bei kitus dokumentus, susijusius su planavimu, viešųjų paslaugų kokybės gerinimu. Planavimo procesuose integruoti aplinkos interesus į įvairias ūkio šakas.

Uždavinys 3.2. Diegti ir tobulinti sistemas, susijusias su viešojo administravimo efektyvumu.

2.3. Regiono plėtros plano įgyvendinimas ir įgyvendinimo stebėseną

PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS SISTEMOS APRAŠAS

Už Kauno regiono plėtros iki 2020 metų plano įgyvendinimo koordinavimą, vadovaujantis Regioninės plėtros įstatymu, atsakingi:

1. iki 2010 birželio 30 d. – Kauno apskrities viršininko administracija;
2. nuo 2010 liepos 1 d. iki gruodžio 31 d. – Vidaus reikalų ministerija;
3. nuo 2011 m. sausio 1 d. – Regioninės plėtros departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

Planą taip pat įgyvendina Kauno apskrities savivaldybės – Birštono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kauno miesto, Kauno rajono, Kėdainių rajono, Prienų rajono ir Raseinių rajono.

Sprendimus dėl plano įgyvendinimo įvertinimo ir plano pakeitimo priima Kauno regiono plėtros taryba, atsižvelgdama į Kauno apskrities viršininko administracijos ir apskrities savivaldybių siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais ekonominiais partneriais, taip užtikrindama valdžios, visuomenės ir verslo bendradarbiavimą.

Už plano įgyvendinimo koordinavimą atsakinga institucija kasmet pagal Kauno apskrities savivaldybių ir socialinių ekonominių partnerių pateiktą informaciją bei pagal Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskelbtus oficialius statistinius duomenis parengia Kauno regiono plėtros iki 2020 metų plano įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius metus. Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie įgyvendintas ir įgyvendinamas priemones, taip pat apie artimiausiu metu numatomas įgyvendinti priemones bei apie plano įgyvendinimo poveikį regiono plėtrai, atsižvelgiant į oficialius statistinius duomenis. Ataskaitoje taip pat pateikiami siūlymai dėl plano tikslinimo ar atnaujinimo. Planą iš esmės numatoma atnaujinti kas 3 metus. 2012-2013 metais, kuomet bus aiškos šalies plėtros kryptys 2014-2020 metų laikotarpiu, už plano įgyvendinimo koordinavimą atsakinga institucija turi inicijuoti Kauno regiono plėtros iki 2020 metų plano atnaujinimą.

Plano įgyvendinimui gali būti rengiamos sektorinės regiono plėtros strategijos, kurios detalizuotų Kauno regiono plėtros iki 2020 metų plano strateginių nuostatų, jo tikslų bei uždavinių įgyvendinimą. Šių strategijų įgyvendinimo laikotarpis turi būti suderintas su plano įgyvendinimo laikotarpiu. Taip pat plano įgyvendinimui gali būti rengiamos programos, investicijų ar priemonių planai, kurių įgyvendinimas apimtų 3 metų laikotarpį. Šie planavimo dokumentai gali būti rengiami atsižvelgiant į numatomus finansavimo šaltinius (pvz. Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos regione panaudojimo projektų sąrašai), sektorius (pvz. smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programa) ir/ar apimanti visus sektorius, siekiant detalizuoti ir išdėstyti laike plano įgyvendinimo priemones.

VERTINIMO KRITERIJAI

Plano įgyvendinimo stebėsenai vykdyti nustatyti prioritetų, tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai. Siekiant įmanomai supaprastinti plano stebėsenos sistemą ir padaryti ją veiksmingu regiono plėtros plano tobulinimo įrankiu, vertinimo kriterijai buvo parinkti atsižvelgiant į jų apskaičiavimo sudėtingumą (buvo siekiama nustatyti tokius kriterijus, kurie yra nesudėtingai apskaičiuojami) ir suderinamumą su kitų valstybės ir savivaldybės planavimo dokumentų stebėsenos rodikliais.

Vertinimo kriterijams taip pat buvo nustatytos esamos situacijos reikšmės ir siekiami rezultatai plano įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje – 2020 metais. Prioritetams nustatyti efekto, tikslams – rezultato, o

uždaviniams – produkto vertinimo kriterijai. Esamos situacijos rodikliai, jei nenurodyta kitaip, yra pateikta 2009 m. pabaigai.

1 lentelė. Prioritetų įgyvendinimo vertinimo (efekto) kriterijai:

Eil. Nr.	Prioritetas	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
1.	1 prioritetas. Naujoji ekonomika	Bendrasis vidaus produktas tenkantis vienam gyventojui palyginti su šalies vidurkiu	96,5 (2008 m.)	100
2.	2 prioritetas. Modernus kaimas	Kaimo gyventojų dalis nuo visų gyventojų, metų pradžioje, proc.	28,7 (2010 m.)	25,0
3.	3 prioritetas. Gyvenimo kokybė	Vidutinis metinis registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis palyginti su šalies vidurkiu	88,3	83,0
		Vidutinės disponuojamosios pajamos vienam namų ūkio nariui per mėnesį palyginti su šalies vidurkiu, proc.	103,0 (2008 m.)	108,0
4.	4 prioritetas. Žmogaus ir aplinkos santara	Susidariusių atliekų kiekis vienam gyventojui, kg	413	372
		Užterštų (be valymo) ir nepakankamai išvalytų nuotekų, išleistų į paviršinius vandenį, dalis bendrame nuotekų kiekyje, proc.	0,79 (2008 m.)	0,77
		Iš stacionarių šaltinių į atmosferą išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, kg	16,5 (2008 m.)	15,2

2 lentelė. Tikslų įgyvendinimo vertinimo (rezultato) kriterijai:

Eil. Nr.	Tikslas	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
1.	Prioritetas. Naujoji ekonomika			
1.1.	1 tikslas. Plėtoti Kauno regioną kaip mokslo ir verslo partnerystę pagrįstą aukštos pridėtinės vertės pramonės kraštą	Tiesioginės užsienio investicijos tenkančios vienam gyventojui palyginti su šalies vidurkiu	57,4 (2010 metų pradžioje)	80
		Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui palyginti su šalies vidurkiu	80,5 (2008 m.)	100
1.2.	2 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas smulkaus ir vidutinio verslo įmonių plėtrai	Smulkaus ir vidutinio verslo įmonių tenkančių 10 000 gyventojų skaičius	191,3 (2008 m.)	210

1.3.	3 tikslas. Tobulinti regiono transporto infrastruktūrą	Naujai nutiestų ar modernizuotų kelių ir gatvių dalis, proc.	x	33
1.4.	4 tikslas. Siekti, kad Kauno regionas taptų tarptautinio ir vietinio turizmo bei įvairiapusių poilsio paslaugų centru	Apgyvendintų svečių apgyvendinimo paslaugas teikiančiose įstaigose skaičiaus pokytis, proc.	x	15
2.	Prioritetas. Modernus kaimas			
2.1	1 tikslas. Stiprinti kaimo bendruomenės bei gerinti bendruomeninę infrastruktūrą	Kaimo vietovės, kuriuose visiškai modernizuota bendruomeninė infrastruktūra, proc.	x	90
2.2.	2 tikslas. Padidinti tradicinių ir ekologinių žemės ūkio produktų gamybos efektyvumą ir konkurencingumą.	Prekiniai visiško užimtumo ir didelio našumo ūkiai, kuriuose taikomi modernūs ūkininkavimo metodai, diegiamos inovacijos Vidutinis ūkio dydis, ha	x 11,9	5500 20,0
2.3.	3 tikslas. Plėtoti netradicinį žemės ūkį ir žemės ūkiui alternatyvią ekonominę veiklą	Ne žemės ūkio srityje užimtųjų kaimo gyventojų dalis, proc.	x	75 proc.
3.	Prioritetas. Gyvenimo kokybė			
3.1	1 tikslas. Skatinti informacinės visuomenės formavimąsi ir vystymąsi	Namų ūkiai turintys interneto prieigą, proc.	53,2	73
3.2.	2 tikslas. Užtikrinti lygias galimybes įgyti kokybišką išsilavinimą	Besimokančių gyventojų dalis, proc.	x	20
3.3.	3 tikslas. Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą	Nestacionariomis socialinėmis paslaugomis besinaudojančių gyventojų dalis palyginti su visais socialinėmis paslaugomis besinaudojančiais gyventojais	0	30
3.4.	4 tikslas. Plėtoti Kauno apskritį kaip vieną iš Europos sveikatos regionų	Vidutinė gyvenimo trukmė	72,89	79
3.5.	5 tikslas. Plėtoti socialinę infrastruktūrą ir bendruomenines iniciatyvas, skirtas gyventojų gyvenimo kokybės ir gyvenamosios aplinkos gerinimui	Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 100 tūkst. gyventojų	2302 (2008 m.)	1300

4.	Prioritetas. Žmogaus ir aplinkos santara			
4.1.	1 tikslas. Siekti, kad Kauno apskritis taptų modernias atliekų tvarkymo, aprūpinimo vandeniu, nuotekų valymo, oro taršos ir aplinkos triukšmo mažinimo sistemas turinčiu regionu	Perdirbtų (panaudotų) komunalinių atliekų dalis, proc.	6,75 (2008 m.)	8,78
		Šilumos energijos technologiniai nuostoliai tinkluose, proc.	23,55 (nepatikslinta)	17,5
4.2.	2 tikslas. Skatinti ir plėtoti aplinkosauginį švietimą bei sveiką gyvenseną	Gyventojų, sergančių lėtinėmis ligomis ar turinčių ilgalaikių sveikatos sutrikimų, dalis, proc.	50,2 (2005 m.)	49,5
		Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	72,89 (2008 m.)	73,26
4.3.	3 tikslas. Parengti regiono įvairių lygmenų teritorijų bei socialinės ekonominės plėtros planavimo dokumentus, diegti ir tobulinti planavimo sistemas	Savivaldybių, turinčių galiojančius savivaldybių teritorijų planavimo dokumentus, dalis, proc.	x	100

3 lentelė. Uždavinių įgyvendinimo vertinimo (produkto) kriterijai:

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
1.	Prioritetas. Naujoji ekonomika			
1.1.	1 tikslas. Plėtoti Kauno regioną kaip mokslo ir verslo partnerystę pagrįstą aukštos pridėtinės vertės pramonės kraštą			
1.1.1.	1.1 uždavinys. Šalies ir tarptautiniu mastu įtvirtinti Kauno regiono, kaip modernios ir konkurenciškos pramonės krašto, įvaizdį	Darbuotojai, dalyvaujantys MTTP aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuose	5 651 (2008 m.)	11 300
1.1.2.	1.2 uždavinys. Sudaryti sąlygas modernios ir konkurenciškos pramonės plėtotei bei vietos ir užsienio investicijoms	Tiesioginės užsienio investicijos metų pradžioje, mln.Lt, Kauno regionas	3 823 (2010 m.)	7 000
		Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui metų pradžioje, Lt Kauno regionas	5 737 (2010 m.)	11 000
		Materialinės investicijos, mln.Lt Kauno regionas	4 211 (2008 m.)	8 000
		Lietuviškos kilmės prekių eksportas, mln.Lt Kauno regionas	5 302 (2009 m.)	11 000

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
1.2.	2 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas smulkaus ir vidutinio verslo įmonių plėtrai			
1.2.1.	2.1 uždavinys. Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtotis smulkiam ir vidutiniam verslui bei didinti jo konkurencingumą	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Kauno regione	13009 (2010 m.)	15000
1.2.2.	2.2 uždavinys. Plėtoti kompleksinį verslo informacijos, mokymo ir konsultavimo paslaugas teikiančių centrų tinklą, didinti teikiamų paslaugų skaičių ir gerinti jų kokybę	Verslo informacinių centrų aptarnautų įmonių skaičius Kauno regione	x	750
1.3.	3 tikslas. Tobulinti regiono transporto infrastruktūrą			
1.3.1.	3.1 uždavinys. Vystyti turimą Kauno regiono transporto infrastruktūros potencialą	Krovinių vežimas ir apyvarta kelių transportu. Krovinių apyvarta, tūkst. Tonkilometrių. Iš viso pagal krovinių vežimo rūšis	20 277 862 (2007 m.)	25000000
		Naujai nutiestų ir rekonstruotų automobilių kelių su danga ilgis, km	x	150
1.3.2.	3.2 uždavinys. Plėtoti Kauno apskrities miestų ir rajonų visų rūšių susisiekimo infrastruktūrą	Žvyro kelių ilgis, km Kauno regione	5761 (2008 m.)	5600
		Grunto kelių ilgis, km Kauno regione	1373 (2008 m.)	1300
		Vietinės reikšmės automobilių kelių su danga ilgis, km Kauno regione	7753 (2008 m.)	7900
		Keleivių apyvarta, mln. keleivio-kilometrų, Kauno regione	422,9 (2008 m.)	500
1.3.3.	3.3 uždavinys. Diegti ir modernizuoti eismo valdymo sistemas, kompensacines bei saugumo priemones	Kelių eismo įvykių skaičius Kauno regione	1 192 (2008 m.)	600
		Sužeistųjų skaičius Kauno regione	1455 (2008 m.)	800
		Žuvusiųjų skaičius Kauno regione	97 (2008 m.)	36
1.4.	4 tikslas. Siekti, kad Kauno regionas taptų tarptautinio ir vietinio turizmo bei įvairiapusiškų poilsio paslaugų centru			
1.4.1.	4.1 uždavinys. Vystyti poilsio, pramogų, rekreacinio sporto ir turizmo paslaugų infrastruktūrą, užtikrinant teikiamų turizmo paslaugų visapusiškumą bei gerinant paslaugų kokybę	Apgyvendintų svečių skaičius Kauno regione	191439 (2008 m.)	250000
		Suteikta nakvynių Kauno regione	546968 (2008 m.)	1000000
		Poilsiautojų skaičius kaimo turizmo sodybose.	46300 (2009 m.)	75000

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
1.4.2.	4.2 uždavinys. Stiprinti turizmo informacinę sistemą ir aktyviai vykdyti rinkodarą	Kauno regiono turizmo informacijos centro aptarnautų interesantų skaičius Vietinių vienadienių lankytojų kelionių skaičius Kauno regione, tūkst. Vietinių vienadienių lankytojų kelionių išlaidos Kauno regione, mln. Lt	147092 (2009 m.) 2417,5 (2008 m.) 171,6 (2008 m.)	250000 4000 300
2.	Prioritetas. Modernus kaimas			
2.1.	1 tikslas. Stiprinti kaimo bendruomenes bei gerinti bendruomeninę infrastruktūrą			
2.1.1.	1.1 uždavinys. Telkti ir aktyvinti kaimo bendruomenes, plėtoti vietos partnerystę	Kaimo gyventojų turinčių kompiuterinį raštingumą dalis, proc. Viešo interneto prieigų kaimo vietovėse skaičius Parengtų ir įgyvendintų Vietos veiklos grupių strategijų skaičius Bendruomeninės infrastruktūros modernizavimo ir gyvenamosios aplinkos gerinimo projektų skaičius Modernizuotų ir pastatytų kaimo kultūros įstaigų skaičius	x x x x	80 300 6 30 10
2.1.2.	1.2 uždavinys. Pagerinti žemės ūkio ir kaimo inžinerinių tinklų infrastruktūrą ir ją plėtoti	Įgyvendintų žemės ūkio ir kaimo inžinerinių tinklų infrastruktūros tobulinimo projektų skaičius	x	70
2.1.3.	1.3 uždavinys. Gerinti žemės ūkio specialistų ir žemdirbių mokymo ir konsultavimo sistemą	Žemės ūkio mokymo kursų dalyvių skaičius Asmenų, dalyvavusių ž.ū. mokslo žinių bei inovacijų sklaidos priemonėse, skaičius Žemės, miškų, vandens ir maisto ūkio mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) skaičius	x x x	9000 5500 1
2.1.4.	1.4 uždavinys. Išsaugoti kultūrinį paveldą kaimo vietovėse	Atnaujintų kultūros paveldo objektų skaičius Paremtų etnografinių renginių skaičius Įsteigtų tradicinių amatų centrų ir kiemelų skaičius	x x x	12 300 7

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
2.2.	2 tikslas. Padidinti tradicinių ir ekologinių žemės ūkio produktų gamybos efektyvumą ir konkurencingumą.			
2.2.1.	2.1 uždavinys. Padidinti žemės ūkio pirminės gamybos struktūrų gyvybingumą, jas modernizuoti ir ekologizuoti žemės ūkio gamybą	Atliktų dirvožemio ir geriamo vandens kokybės tyrimų skaičius Ekologinių ūkių dalis nuo bendro ūkių skaičiaus, proc. Ekologinių žemės ūkio naudmenų dalis nuo bendro žemės ūkio naudmenų ploto, proc. Sukurtų žemės ūkio gamybos kooperacijos struktūrinių vienetų skaičius Įkurtų žemės ūkio (kaimo) rėmimo fondų įkūrimas ir jų finansuojamų programų skaičius	x x x x	500 20 15 5 6
2.2.2.	2.2 uždavinys. Modernizuoti ir ekologizuoti žemės ūkio produkcijos perdirbimą bei sukurti veiksmingą rinkodaros sistemą	Įrengtų ir modernizuotų žemės ūkio produktų surinkimo, supirkimo ir perdirbimo punktų, atitinkančių ES standartus skaičius Įsteigtų naujų žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių skaičius Įmonių, perdirbančių žemės ūkio produkciją į ne maisto produktus, skaičius	x x x	10 3 5
2.3.	3 tikslas. Plėtoti netradicinį žemės ūkį ir žemės ūkiui alternatyvią ekonominę veiklą			
2.3.1.	3.1 uždavinys. Plėtoti paslaugų verslus, miško verslus ir alternatyvią energetiką kaimo vietovėse	Kaimo verslų plėtros ir naujų technologijų tyrimų bei kitų kaimo vietovių konkurencingumo stiprinimo priemonių skaičius Asmenų, gavusių konsultacijas kaimo verslų plėtrai bei dalyvavusių kitose verslumo ugdymo priemonėse, skaičius Biokuro gamybos bei kitų atsinaujinančių išteklių panaudojimo kaime projektų skaičius Asmenų ir įsteigtų įmonių, užsiimančių kita nei žemės ūkio veikla, skaičius	x x x x	50 6000 30 1000

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
2.3.2.	3.2 uždavinys. Pagerinti žemėvaldą ir žemėnaudą	Igyvendintų Žemės ūkio paskirties žemės sklypų konsolidavimo priemonių skaičius Netinkamų žemės ūkio paskirties žemių užsodintų mišku plotas, ha Išvalytų tvenkinių ir kitų vandens telkinių, sutvarkytų pakrančių zonų skaičius	x x x	20 1000 15
3.	Prioritetas. Gyvenimo kokybė			
3.1.	1. tikslas. Skatinti informacinės visuomenės formavimąsi ir vystymąsi			
3.1.1.	1.1 uždavinys. Kurti ir plėtoti informacinę infrastruktūrą	Plačiajuosčio ryšio skverbis, proc. Naujų elektroninių paslaugų skaičius bibliotekose	21,1 (2008 m.) 0	50 20
3.1.2.	1.2 uždavinys. Kurti ir tobulinti mokymosi visą gyvenimą sistemą	Pagrindinės viešosios ir administracinės paslaugos, perkeltos į elektroninę erdvę (nuo trečio perkėlimo į elektroninę erdvę lygio), sudaro šią nurodytųjų paslaugų dalį, proc. Gyventojai, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, sudaro šią visų šalies gyventojų dalį Savivaldybių įstaigų, institucijų prijungtų prie bendro duomenų tinklo, proc.	35 (2007 m.) 20 (2008 m.) x	85 65 90
3.1.3.	1.3 uždavinys. Įdiegti „elektroninės valdžios“ ir „elektroninės demokratijos“ paslaugas regiono bendruomenei	Plačiajuosčio ryšio skverbis, proc. Naujų elektroninių paslaugų skaičius bibliotekose	21,1 (2008 m.) 0	50 20
3.1.4.	1.4 uždavinys. Skatinti „elektroninio verslo“ plėtrą	Pagrindinės viešosios ir administracinės paslaugos, perkeltos į elektroninę erdvę (nuo trečio perkėlimo į elektroninę erdvę lygio), sudaro šią nurodytųjų paslaugų dalį, proc. Gyventojai, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir	35 (2007 m.) 20 (2008 m.)	85 65

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
		administracinėmis paslaugomis, sudaro šią visų šalies gyventojų dalį		
3.2.	2 tikslas. Užtikrinti lygias galimybes įgyti kokybišką išsilavinimą			
3.2.1.	2.1 uždavinys. Skatinti mokymo įstaigų tipų įvairovę bei racionaliai plėtoti šių įstaigų tinklą ir tobulinti jų teikiamas paslaugas	Vaikų, ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programas (proc.)	56,8	75
		Universitetų ir savivaldybių bendradarbiavimo projektų skaičius	0	20
3.2.2.	2.2 uždavinys. Renovuoti ir modernizuoti švietimo, ugdymo įstaigas bei jų infrastruktūrą	Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose, tenkantis 100 vaikų	91	100
		Bendrojo lavinimo mokyklose pastatytų arba renovuotų sporto salių skaičius	0	231
		Profesinių mokyklų mokinių skaičius	9 654	14 000
		Universalių, daugiafunkcinių centrų skaičius	0	60
3.3.	3 tikslas. Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą			
3.3.1.	3.1 uždavinys. Plėtoti socialines paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimui į regiono socialinį ir ekonominį gyvenimą	Veikiančių krizių centrų skaičius	9 (2008 m.)	15
		Naujų vaikų ir jaunimo socializacijos programų skaičius	0	50
		Savivaldybių ir savanoriškų iniciatyvų bendradarbiavimo projektų skaičius socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimo srityje	0	15
3.3.2.	3.2 uždavinys. Plėtoti nestacionarias socialines paslaugas ir socialinių paslaugų teikimo namuose sistemą	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinei apsaugai, globai, rūpybai (proc. nuo visų biudžeto lėšų)	6 – 10,3	9 – 14
		Socialines paslaugas į namus gavusių asmenų skaičius	2505 (2008 m.)	3000
3.3.3.	3.3 uždavinys. Plėtoti nestacionarias socialines paslaugas ir socialinių paslaugų teikimo namuose sistemą	Socialinių darbuotojų ir socialinės paramos dalyvių skaičius kvalifikacijos kėlimo programose	0	362
3.3.4.	3.4 uždavinys. Efektyviai plėtoti ir modernizuoti socialinio būsto sistemą.	Socialinio būsto poreikio tenkinimas (proc.)	4,44	25
		Avarinio būsto skaičius proc.	6,3	2,3

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
3.4.	4 tikslas. Plėtoti Kauno apskritį kaip vieną iš Europos sveikatos regionų			
3.4.1.	4.1 uždavinys. Plėtoti ligų prevencijos sistemą	Atnaujintos, naujai įrengtos viešosios infrastruktūros, skirtos fiziniam aktyvumui skaičius	0	200
		Fizinio aktyvumo programų dalyvių skaičius	0	20 000
3.4.2.	4.2 uždavinys. Optimizuoti sveikatos priežiūros paslaugų struktūrą	Atnaujintų, rekonstruotų, išplėstų sveikatos įstaigų skaičius	0	30
3.5.	5 tikslas. Plėtoti socialinę infrastruktūrą ir bendruomenines iniciatyvas, skirtas gyventojų gyvenimo kokybės ir gyvenamosios aplinkos gerinimui			
3.5.1.	5.1 uždavinys. Plėtoti kultūros ir sporto infrastruktūrą, gerinti paslaugų kokybę	Meno kolektyvų skaičius	700	900
		Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyviai	150 652	300 000
3.5.2.	5.2 uždavinys. Remti bendruomenines iniciatyvas	Naujai įsteigtų bendruomenės namų skaičius	0	50
3.5.3.	5.3 uždavinys. Gerinti gyvenamosios aplinkos infrastruktūrą	Išaiškintų nusikalstamų dalis, proc.	47	55
		Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos, palyginti su ištirtomis, proc.	11	7
3.5.4.	5.4 uždavinys. Plėtoti ir modernizuoti socialinį būstą	Meno kolektyvų skaičius	700	900
		Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyviai	150 652	300 000
4.	Prioritetas. Žmogaus ir aplinkos santara			
3.1.	1 tikslas. Siekti, kad Kauno apskritis taptų modernias atliekų tvarkymo, aprūpinimo vandeniu, nuotekų valymo, oro taršos ir aplinkos triukšmo mažinimo sistemas turinčiu regionu			
4.1.1.	1.1 uždavinys. Įdiegti ir plėtoti šiuolaikišką regiono atliekų tvarkymo sistemą	Rekultivuotų sąvartynų skaičius	x	10
		Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos įdiegimas, proc.	95,11	97,39
4.1.2.	1.2 uždavinys. Plėtoti ir modernizuoti vandentvarkos sistemas	Įrengtų (rekonstruotų) geriamojo vandens gerinimo stočių skaičius	x	5
		Rekonstruotų buitinių nuotekų valymo įrenginių skaičius	x	15
		Prie centralizuotų vandens ir nuotekų tinklų naujai prisijungusių vartotojų skaičius	76,5	85,1

Eil. Nr.	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2020 m.
4.1.3.	1.3 uždavinys. Mažinti energijos sąnaudas ir oro teršimą	Renovuotų daugiabučių namų dalis, proc. Atsinaujinančių energijos išteklių dalis bendrame kuro balanse, proc.	1 17,7 (Lietuvos mastu)	15 19,2
4.1.4.	1.4 uždavinys. Pagerinti kraštovaizdžio būklę bei užtikrinti efektyvią kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą	Saugomų teritorijų (įskaitant gamtos paveldo objektus) skaičius Miškingumas, proc.	357 29,6 (2008 m.)	359 30,1
4.1.5.	1.5 uždavinys. Įgyvendinti aplinkos triukšmo ir jo neigiamo poveikio Kauno apskrities gyventojams mažinimo sistemą	Apželdintų teritorijų plotas, ha	x	25
4.2.	2 tikslas. Skatinti ir plėtoti aplinkosauginį švietimą bei sveiką gyvenseną			
4.2.1.	2.1 uždavinys. Skatinti sveiką gyvenseną propaguojančių ir sveikata stiprinančių įstaigų veiklą	Sveiką gyvenseną propaguojančių ir sveikata stiprinančių įstaigų skaičius	x	8
4.2.2.	2.2 uždavinys. Tobulinti aplinkosauginio švietimo, ugdymo ir visuomenės informavimo veiklą	Parengtų aplinkosauginio švietimo programų skaičius Inicijuotų aplinkosauginių renginių skaičius	x x	5 20
4.3.	3 tikslas. Parengti regiono įvairių lygmenų teritorijų bei socialinės ekonominės plėtros planavimo dokumentus, diegti ir tobulinti planavimo sistemas			
4.3.1.	3.1 uždavinys. Parengti ir atnaujinti apskrities ir savivaldybių teritorijų bendruosius planus bei kitus dokumentus, susijusius su planavimu, viešųjų paslaugų kokybės gerinimu, diegti ir tobulinti sistemas, susijusias su viešojo administravimo efektyvumu	Savivaldybių teritorijų ir jų dalių (miestų ir miestelių) atnaujintų bendrųjų, specialiųjų ir kt. planavimo dokumentų skaičius	x	20
4.3.2.	3.2 uždavinys. Įdiegti bei tobulinti geografinę informacinę sistemą apskrityje ir savivaldybėse	Savivaldybių administracijų darbuotojų, dalyvavusių administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo gebėjimų stiprinimui organizuotose priemonėse, skaičius	x	3000

PRIEDAI